

BIKSE PRAOT

PRINSENBEESKS DIALECTWOORDENBOEK

woorden, uitdrukkingen en gezegden in het "Biks" dialect
opgetekend door Piet de Nijs

illustraties Jan van den Hoven

redactie Josien van Melis-van Delst

UITGAVE HEEMKUNDEKRING "OP DE BEEK"

2011

COLOFON

Tekst	: Piet de Nijs
Illustraties	: Jan van den Hoven
Redactie	: Josien van Melis-van Delst
Druk	: Koninklijke drukkerij Em. de Jong, Baarle Nassau
Uitgave	: Heemkundekring "OP DE BEEK"

Copyright: 2011 by Piet de Nijs, Jan van den Hoven, Josien van Melis-van Delst.

Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever, auteur en de tekenaar.

No part of this book may be produced in any form, by print, photoprint, microfilm, or any other means, without written permission from the publisher, the author en the designer.

ISBN / EAN 978-90-807250-5-8

VOORWOORD

Tijden veranderen en ontwikkelingen staan niet stil. Onze leefwijze past zich daaraan aan en is niet meer hetzelfde als vijftig jaar geleden. Een belangrijk sprekend voorbeeld daarvan is het taalgebruik.

Door de invloed van de media, mobiliteit en de komst van inwoners uit andere delen van het land naar Prinsenbeek veranderde de lokale omgangstaal. Het originele Bikse dialect -tot in de zestiger jaren gebruikt door vrijwel de gehele Prinsenbeekse bevolking- dreigt sindsdien ten onder te gaan dan wel zich sterk aan te passen aan het Algemeen Beschaafd Nederlands. Al is dit uiteraard een taal eigen -ook het Nederlands van 1950 is niet meer hetzelfde als dat van 2010- toch is het met het Biks dialect inmiddels vijf voor twaalf. De basisschooljeugd van 2011 spreekt/verstaat nauwelijks nog Biks en het aantal sprekers/kenners van het Bikse dialect wordt snel minder.

Het is dus de hoogste tijd om dit dialect op schrift te stellen in een woordenboek. Niet zozeer om anderen het Bikse dialect te leren, maar wel om het vast te leggen voor het nageslacht.

Tien jaar lang verzorgde Piet de Nijs in het verenigingsblad "De Klepel" van onze heemkundekring "OP DE BEEK" de dialectenrubriek. Hij is dan ook de kenner bij uitstek van het Bikse dialect en heeft al veel staaltjes van zijn kunde laten zien en vooral laten horen. Toen hij daarmee in 2007 stopte ontstond het idee om de rubrieken te bundelen. En nu -4 jaar later- is dit gerealiseerd met het verschijnen van dit boek.

Piet heeft zich altijd gerealiseerd dat het geen gemakkelijke opgave is om een dialect te beschrijven. Immers een dialect is een gesproken levende taal en onderhevig aan allerlei invloeden zoals afkomst, milieu en lokale binding. Maar om een dergelijke onmisbare en waardevolle bijdrage te kunnen leveren aan de Prinsenbeekse cultuurhistorie moet men zich hierover heen zetten en doen wat men kan. Zich bewust zijnde van de beperkt- en onvolkomenheden van dit boek heeft hij het daarom toch aangedurfd en dat verdient onze waardering zeer.

Josien van Melis heeft er een voor iedereen toegankelijk, overzichtelijk en goed leesbaar boekwerk van gemaakt en toepasselijke en treffende tekeningen van Jan van den Hoven verfraaien het geheel.

De dank van het bestuur van de Heemkundekring "OP DE BEEK" en zeker ook van alle lezers gaat uit naar de auteur, samensteller en illustrator en al degenen die hun medewerking gegeven hebben.

Ad van Melis,

Voorzitter Heemkundekring "OP DE BEEK".

INLEIDING

Een gesproken taal.

In tegenstelling tot het Algemeen Nederlands, dat bestaat uit een geschreven en gesproken component, bestaat een dialect alleen uit spraak.

Het is een bijzondere spraak van een streek of plaats, voor zover ze afwijkt van de algemene of landstaal.

De bijzondere spraak uit zich niet alleen in de uitspraak, maar ook in de zinsbouw. De fonetiek (klankkleur) speelt hierbij een grote rol.

Uit de omschrijving van dialect blijkt ook dat het gesproken wordt in een bepaalde streek (in ons geval West-Brabant) en een bepaalde plaats (Prinsenbeek).

Uitgangspunten.

Dialecten worden bedreigd. Eind vorige eeuw kreeg men dat in de gaten en daardoor kwam er steeds meer aandacht voor. Ook bij onze in 1996 opgerichte heemkundekring was er vanaf het begin al sprake van dat het dialect een belangrijk aspect van de Prinsenbeekse heemkunde is. In het verenigingsblad De Klepel is vanaf het begin daar heel veel aandacht aan gegeven.

Dit dialectwoordenboek is dan ook in eerste instantie bedoeld en van essentieel belang om het dialect vast te leggen voor het nageslacht.

Opgetekend werden de woorden en zinnen die qua uitspraak en zinsbouw in het in Prinsenbeek gesproken dialect opvallend afwijken van het Algemeen Nederlands. Hoewel subjectiviteit uiteraard een rol speelt is zoveel mogelijk getracht objectief te zijn. De uitspraak van een bepaald woord kan dus van persoon tot persoon verschillend zijn evenals de zinsbouw en de woordenschat, bijvoorbeeld door de invloed van een nabuurdialect in een bepaalde wijk. In een tijd dat het dialect nog vrijwel de enige taal was waarvan de lokale gemeenschap zich bediende en de communicatiemiddelen zeer beperkt waren, was de afstand tussen Westrik en Strijpen immers relatief groot. Begrenzungen van het lokale dialect zijn daardoor ook niet aan te geven en is in dit kader ook niet wenselijk.

Aangezien de complexiteit van een taal of dialect zo groot is en ook te zeer afhankelijk is van het milieu waarin het dialect werd gesproken, is volledigheid vrijwel niet haalbaar gebleken.

Bewust is er voor gekozen om dit boek zo eenvoudig mogelijk te houden. Het voerde dan ook te ver om er een wetenschappelijke benadering aan toe voegen, omdat dit meer een taak is voor een neerlandicus.

Hoewel zoveel mogelijk rekening werd gehouden met de "Referentiespelling voor Brabantse dialecten" zijn er hier en daar afwijkingen. Soms is dit voor het weergeven van een klank in een woord nodig.

Bij het noteren van de dialectwoorden in de woordenlijst is uitgegaan van het zo dicht mogelijk bij de uitspraak blijven.

Samenstelling.

De basis van het boek vormt de dialectrubriek die gedurende meer dan 10 jaar in de Klepel (het kwartaalblad van Heemkundekring "OP DE BEEK") verscheen. Deze rubriek werd gedurende al die jaren verzorgd door Piet de Nijs.

De door hem opgetekende woorden werden verzameld en geordend door Josien van Melis en door haar tot een woordenboek samengevoegd.

De intentie van zowel de optekenaar als de redacteur was om zoveel mogelijk van het Prinsenbeeks dialect op schrift te stellen en zij hebben verder in geen enkel opzicht de pretentie dat het boek alles uitputtend beschreven heeft en maatgevend zou zijn. Op meerdere plaatsen wordt het boek verlevendigd door liedjes, versjes en aanvullingen.

Jan van den Hoven zorgde voor passende illustraties. Met deze combinatie is getracht het boek aangenaam leesbaar te maken.

Handleiding.

- a. Het woordenboek bestaat uit twee onderdelen: Dialect-Nederlands en Nederlands-Dialect.
- b. Het dialect is fonetisch beschreven, wat wil zeggen dat de uitspraak/klankkleur is opgetekend.
- c. In de woordenlijst zijn geen woorden opgenomen die beginnen met c, q, x en y, omdat ze respectievelijk uitgesproken worden als een s of k, k, ks, ei of ij.
- d. Speciale aandacht kreeg de letter "h". Hoewel deze doorgaans in de West-Brabantse dialecten niet wordt uitgesproken, bleek toch dat in het Prinsenbeeks dialect in sommige woorden de "h" duidelijk hoorbaar was (bijv. in het woord "*hûbke*").

- e. Lidwoord "een" kan worden: "*ne - nen - un - unne - n'n*", dit is terug te vinden in de verklarende zinnen.
- f. Bij werkwoorden wordt de "n" aan het einde en bij de vervoeging van werkwoorden de "t" aan het einde meestal niet uitgesproken.
- g. In de verklarende tekst wordt het dialect cursief aangegeven.
- h. Om het dialectwoord in een juiste context te plaatsen zijn in de verklarende tekst zinnestjes opgenomen.

BIKS - NEDERLANDS

A

aai-aaiere	ei-eieren; <i>-luste gij nog 'n aaie? = lust jij nog een eitje?-</i>
aaierkoeke	eierkoeken;
aaj poetje	aaien, strelen; <i>"aaj poetje" = uitdrukking bij strelen en/of aaien;</i>
aander	ander;
aanders	anders;
aanshop	pyjama met een val van achter; <i>-we droege vruger allemaol n'n aanshop = vroeger droegen wij allemaal een pyjama met een val-</i>
aansvat	handvat; <i>-agge ne koffer et waor gin aansvat mjir aonzit dan kun d'um ok wel weggooje want dan edder niks mjir aon = als je een koffer hebt waar geen handvat meer aanzit, dan kun je hem wel weggoeien want dan heb je er niets meer aan-</i>
afbaokene	afzetten, zodat niemand er meer op of in kan; <i>-al zonne grond éétie afgebaokend = hij heeft al z'n grond afgezet-</i> <i>-as 't wielrenne is dan baokentie altij jil zonne tuin af = als het wielrennen is dan zet hij altijd zijn hele tuin af-</i>
afgaon	naar de w.c. gaan;
aflaot	aflaot (kwijtschelding van straf); <i>-aflaot verdiene = goed werk doen-</i> <i>-hij verdien d'unnen' aflaot = hij doet veel goed werk-</i>
aftaaje	weggaan, bij iemand op bezoek zijn en dan weggaan; <i>-nou, ik taai wir mar is af = ik ga maar weer eens weg-</i>
afvoejere	het laatste voer van de dag geven; <i>-a'gij nou gauw af gaot voejere dan kunne we op tijd weg = als jij nu voor de laatste keer gaat voeren dan kunnen we op tijd weg-</i>
afzette	plassen, urineren; <i>-ik mot efkes afzette wor = ik moet even gaan plassen-</i>
ajakkes	bah, een schrikkerig antwoord op 'n vies verhaaltje, waarbij tegelijkertijd een vies gezicht wordt getrokken; <i>-zonne snotpiek zakte over z'n lippe tot op z'n kien en toen snuifde n'ie 'm wir trug z'n neus in en de mèèse riepe ajakkes = het snot zakte over z'n lippen tot op z'n kin en toen snoof hij het weer terug in z'n neus en de mensen riepen bah-</i>
akkedere	goed met elkaar overweg kunnen, overeenstemmen;
aljin	alleen; <i>-och, tis toch zonde, zon mwooj mèske en dan toch nog aljin = het is toch jammer, zo'n mooi meisje en dan toch nog alleen-</i>
allebaaj	allebei, beiden;
altij	altijd; <i>-da doetie altij = dat doet hij altijd-</i>
amai	uitdrukking van medeleven/betrokkenheid, de toon en de uitdrukking op het gezicht van diegene die het woord gebruikte bepaalde of men er hevige pijn mee bedoelde of dat betrokkenheid bij iets ergs getoond werd; <i>-amai toch, da's toch nie waor zeker = dat is toch zeker niet waar!-</i>
amaol	allemaal;
ammel	allemaal; <i>-ja, da mot ie ammel doen = ja, dat moet hij allemaal doen-</i>
andoek	handdoek; <i>-gif d'is n'n schwôône andoek want d'n deeze is vuil = geef eens een schone handdoek want deze is vuil-</i>
andoekerekske	handdoekenrekje;

	<i>-aljin mar andoeke aon 't andoekerekske, ééj = alleen maar handdoeken aan het handdoekenrekje-</i>
aojer-aojers	ader-aderen; <i>-d'n dieje mot geoppereerd worre want z'n aojers zitte diecht = hij moet geopereerd worden want z'n aderen zijn dicht geslibd-</i>
aon	haan; <i>-bij het krieke van d'n dag hoorde d'n aon kraaie = bij het aanbreken van de dag hoor je de haan kraaien-</i>
aon	<i>-g'ad kieppe en g'ad aone = er waren kippen en er waren hanen-</i> aan; <i>-'t aon hebbe = een slechte bui hebben-</i> <i>-zegter mar nie teveul tege want hij eegut wir aon = zeg maar niet teveel tegen hem want hij is niet in een goede bui-</i>
aonkleeje	versieren; <i>-nou, z'hebben 't prachtig aongekleejd = ze hebben het heel mooi versierd-</i>
aonrikkemedere	aanbevelen; <i>-daor motte is gaon kijke, dan witte nie wagge ziet, da kan'k oew echt aonrikkemedere = daar moet je eens gaan kijken, dan weet je niet wat je ziet, dat kan ik je echt aanbevelen-</i>
aonstaon	beginnen; <i>-gaot'r maor aonstaon = begin er maar mee-</i>
aonstaon	op een kier staan; <i>-bij hullie is de achterdeur nwoojt diecht, die staod'altij aon = bij hen is de achterdeur nooit dicht, die staat altijd op een kier-</i>
aontrekke	aantrekken/aankleden; <i>-wa mo'k op da fjeest aontrekke? = hoe moet ik me voor dat feest kleden?-</i>
aonzegge	lijkbidder (begrafenisbidder) gaat aan de burens mededelen dat er iemand uit de buurt is overleden; <i>-aonzegge in de buurt dur de lijkbidder wor nwooit mjeer gedaon = in de buurt gaan vertellen dat er iemand is overleden wordt niet meer gedaan-</i>
aonzette	scherp maken met een steen of speciale riem (scheermes);
aorde	aarden; <i>-kan jullieje Sus (Frans) daor al 'n bietje aorde? = is Frans daar al een beetje gewend?-</i>
aore	scherpen van een zeis; <i>-de zèèsie wier geaord en dan konne z'r wir goed meeje maaje = de zeis werd geslepen en dan konden ze er weer goed mee maaien-</i>
aorgetouw	speciale hamer en ijzeren pin om de zeis te slijpen, de pin ging in de grond en zittend op de grond steunde de bovenkant van de zeis tegen de schouder en lag het maaigedeelte op de pin in de grond, zodat men daar met de hamer precies op het scherpe deel kon slaan waardoor de zeis weer vlijmscherp werd;
aorig	aardig, leuk; <i>-ze kome hier wel nie vandaon mar ze zen jil aorig = ze komen hier wel niet vandaan maar ze zijn heel aardig-</i>
aorige	<i>-da's 'n jil aorig mèske = dat is een heel leuk meisje-</i> apart iemand; <i>-da's toch n'n aorige, ééj = dat is toch een aparte-</i>
aovend	avond; <i>-tis wir aovend = het is weer avond; de dag is weer voorbij-</i>
appelsien	sinaasappel;
appelteef	bemoeizuchtige, brutale, moeilijke vrouw; <i>-ge kunter nie van wienne wor, nije, mar t'is nogal gin appelteef ok = je kunt er niet van winnen hoor, nee, maar het is ook een moeilijke vrouw-</i>
as-per as	met een wagen;
aspezzies	asperges;

assie

Assiepan

assieschuif

avecere

-aspezzies in de soep vien'k wel lekker, mar meej botter mo'k ze nie = asperges in de soep vind ik wel lekker, maar met boter lust ik ze niet-

as uit een kachel, in de winter werd de as gebruikt om te strooien als het glad was; Zwarte Piet;

asla, diende om de stookresten op te vangen en zat onder het kachelrooster in het onderstel van de kachel;

opschieten;

-aveceer d'n bietje = schiet een beetje op-

-zou d'is nie 'n bietje avecere = zou je niet eens een beetje opschieten-

-da d'aveceert ok nie = dat schiet ook niet op-

B

baaiere	bengelen, bungelen, hangend heen en weer bewegen; <i>-wa d'hangt daar te baaiere = wat hangt daar te bengelen-</i>
baaiere	dabben; <i>-hij baaiert overal dur = hij kijkt niet waar hij loopt-</i>
baaiere	beieren, luiden; <i>-de klokke baaiere wir's = de klokken luiden (beieren) weer-</i> <i>-waor baaiere de klokke nou wir vur = waar luiden de klokken nu weer voor-</i>
baand	band; <i>-uit d'n baand sprienge = zich losbandig gedragen-</i>
babbelèr	snoep, harde brok;
bagge	koolrapen, voederbieten; <i>-de koei voejerde ze vruger bagge, die meej 't peejmussien ware gesneeje = vroeger voerde men de koeien voederbieten, die met een bietenmolen gesneden waren-</i>
bak	mop; <i>-ik ken nog n'n goejen bak = ik ken nog een leuke mop-</i>
bak	voorval, gebeuren, iets bijzonders, meestal gaat het om iets dat zich onverwachts heeft voorgedaan of afgespeeld, nieuws dat niemand had verwacht; <i>-z'ak oew is n'n bak vertelle = zal ik je eens iets bijzonders vertellen-</i> <i>-heddut gewort, da's ok unnen bak, zeg = heb je het gehoord, dat is ook wat, zeg-</i>
bakkesvol	snoep, grote toffee;
bak-bakske	bak-bakje om iets in te doen, bakje om b.v. hout, spijkers of schroeven in te leggen, bakje van steen of metaal om iets op te vangen; <i>-hou t'r mar efkes 'n bakske onder = hou er maar even een bakje onder-</i>
bakske	kopje koffie, "kom d'n bakske drienke" is dialect, dat nog steeds door iedereen verstaan en begrepen wordt; <i>-ge kund 'n goei bakske zette gij = jij kunt een heerlijke kop koffie zetten-</i> <i>-hè, da's 'n lekker bakske (uitgesproken met een zucht doet het aan aangenaam verpozen denken) = dat is een lekker kopje koffie-</i> <i>-luste gij 'n bakske leut = wil je een kop koffie-</i> <i>-nou gère, da kan'k ginnen dag miesse = nou, graag, dat kan ik geen dag missen-</i> <i>-nou 'n bakske leut wil t'r wel in nao 'n uurke schetse = nou 'n kopje koffie is wel lekker na 'n uurtje schaatsen-</i>
bam-bamme	boterham-boterhammen (in kindertaal); <i>-moeke krij'k n'n bam = moeder krijg ik een boterham-</i> <i>-nou ik lus wel twee bamme = ik lust wel twee boterhammen-</i>
bangeske	bankje
bangste	botsen; <i>-ze keeke nie uit en bangste bove n'op mekaore = ze keken niet uit en botsten op elkaar-</i>
baoije	lopen in ondiep water, soms wel tot je middel; <i>-hoe bende gij aon d'n overkaant gekome = hoe ben jij aan de overkant gekomen-</i> <i>-ja ik ben dur diejen slwôôt gebaojd = ik ben door die sloot gelopen-</i>
baomes	herfst; <i>-t'is wir baomes = het is weer herfst-</i>
baomeskatjes	poesjes die in de herfst worden geboren; <i>-lekker wèèrum in 't wooj konde ze dikkels tege kome bij de boere in de schuur = lekker warm in het hooi kon je ze dikwijls tegenkomen bij de boeren in de schuur-</i>
basse	blaffen van een hond; <i>-op iedere wèruft bij de boere baste vruger n'n hond agger vurbij fietste = bij de boeren blafte vroeger op ieder erf een hond als je er voorbij fietste-</i>
basse	hoesten, zwaar en langdurig; <i>-hoor d'n dieje toch is basse = hoor hem toch eens hoesten-</i>

batse	hard door plassen lopen waardoor het water opspat; <i>-dur da batse wor-d'un aander ok nog nat = door dat opspattend water wordt een ander ook nog nat-</i>
batske	schop, met enigszins ronde vorm en niet helemaal recht, maar iets gebogen onder de steel;
batterij	achterwerk, zitvlak;
beddetijk	zak waar men stro instopte en die vervolgens als matras diende; <i>-op de matrassen van tegeworrig kunde nie in n'n kuit slaope, mar da konde vruger op n'n strwoozak wel = op de matrassen van tegenwoordig kun je niet in een kuil slapen, maar vroeger kon je dat op een strozak wel-</i>
bediecht	dicht op elkaar; <i>-ze rije veul te bediecht op mekaor tegeworrig = ze rijden tegenwoordig veel te dicht op elkaar-</i>
bedjeeme	direct; <i>-kunde gij mijn efkes hellepe? ja, bedjeeme = kun je mij even helpen? ja direct-</i> <i>-efkes waachte, da doe'k bedjeeme wel = even wachten, dat doe ik direct wel-</i>
beduvelle	bedonderen, oplichten; <i>-meej d'n dieje motte nie handele want die beduvel-d'oew = met hem moet je niet handelen want dan word je opgelicht-</i> <i>-bende gij beduvel, da'd'oek nie = ben jij gek, dat doe ik niet-</i>
bedzeiker	scheldwoord; bij ruzie riep men: "vuilen bedzeiker"-
beejzie-beejzies-biezeme	bes-bessen; <i>-luste rwooje beejzies, nim dan mar 'n sipske mee = als je rode bessen lust neem dan maar een mandje mee-</i>
beejzieboske	bessenstruik;
Beek-De Beek	Prinsenbeek;

liedje:

*un koei, un pèèrd, ne kuus, n'n bok
un vèèrekuskwooj, un èèrepelhoc
un tiet, un vèès, un kallufkoei
n'n beer of unne zog
ne riek, un grèfe, ne stallantère
un oets of un gerij
gaot'r maor aonstaon Prinsenbeek
en zing maor mee, meej mij*

beer	schuin oplopende gemetselde pilaar om lange of hoge muren extra steun te geven;
beer	te pakken nemen; <i>-iemand bij d'n beer doen = iemand te pakken nemen-</i> <i>-nou die hebben ze bij d'n beer gedaon = nou, die hebben ze te pakken gehad (bedonderd zonder dat hij het in de gaten had)-</i>
beeremmer	gieremmer; <i>-jil lang geleeje wier de strontput meej n'n beeremmer leeg gemokt = vroeger werd de gierput met een gieremmer leeg gemaakt-</i>
beerkèèr	gierkar; <i>-hij is aon 't bère = hij is gier aan het uitrijden-</i>
begaoie	er wat van maken, als er op een feest iemand was die iedereen de hele avond vermaakte, dan gebruikte men "begaoie" om aan te duiden dat hij ze op een bijzondere manier had bezig gehouden; <i>-d'n dieje kan 't toch ok begaoie = die man kan er toch ook wat van maken-</i>

begaoie	zichzelf bezeren; hij is van de fiets gevallen en: <i>-hé z'n eige flienik begaoid = hij heeft zich flink bezeerd-</i>
begaoie	overdrijven; <i>-nou begaoid'ut toch wel 'n bietje = nou overdrijf je toch wel wat-</i>
bekaant	bijna; <i>-ééj, ben d'r al mee klaar? neije, bekaant = hé, ben je er al mee klaar? nee, bijna-</i>
belaojtaofeld	gek zijn, bedonderd zijn, het ergens helemaal niet mee eens zijn, uitdrukking geven aan misnoegen; <i>-bende gij jillemaol belaojtaofeld = ben jij helemaal gek/bedonderd-</i>
beletten	tegenhouden;
bementenere	bewerken; <i>-da d'oekske bementeneert'ie = dat hoekje bewerkt hij-</i>
ben	gevlochten mand, gevlochten halve mand waarin rode en zwarte bessen werden aangevoerd bij de boerenbond;
bende benukt	alles komt goed; maak je niet zo druk, ben je gek; <i>-bende benukt, mokt oew eige nie zo druk. = ben je gek, maak je niet zo druk-</i>
beneeje	beneden;
benneke	klein mandje;
bère	doelloos lopen, hinderlijk lopen; <i>-in en uit bère = doelloos, hinderlijk in en uit lopen-</i>
bère	<i>-gao wa doen, bèr nie zo rond = ga wat doen, loop niet zo hinderlijk rond-</i> gieren, bemesten; <i>-is jullieje Jan thuis? = is Jan thuis?-</i> <i>-neije, hij is op d'n akker aon 't bère = nee, hij is op de akker aan het gieren-</i>
berrevoets	blootsvoets; <i>-hij lwop thuis altij berrevoets = hij loopt thuis altijd blootsvoets-</i>
besniete	de dupe worden; <i>-d'n dieje pas nie goed op en z'n vrouw en kiendere motten ut besniete = hij past niet goed op en z'n vrouw en kinderen zijn er de dupe van-</i>
bessum	veger van bij elkaar gebonden dun rijshout van ongeveer 60 cm lang, waar de stal en de "wèruft" mee geveegd werden;
best-z'n best	druk bezig zijn; <i>-ze zen al z'n best aon 't èrrebiezie plukke = ze zijn al druk aan het aardbeien plukken-</i>
bestuite	prijzen;
betaole	betalen;
betije	z'n gang gaan; <i>-lot-tum mar betije = laat hem z'n gang maar gaan/laat hem maar aanrommelen-</i>
bewaore	bewaren;
bewaorschool	kleuterschool; <i>-tot oew vierde waarde bij moekes thuis en daornao giengde vur 't jist naor de bewaorschool = tot je vierde was je bij moeder thuis en daarna ging je voor het eerst naar de kleuterschool-</i>
bezijes-van bezijes	naast, bezijden van, van opzij; <i>-wontie daor in da d'oekske? neije, hij zit daor bezijes die garaoge = woont hij daar in dat hoekje? nee, hij zit daar naast die garage-</i> <i>-da's bezijes de waarheid = dat is de waarheid niet-</i> <i>-da ziede pas goed agge van bezijes kekt = dat zie je pas goed als je van opzij kijkt-</i>
biechtbangeskes	bankjes die in de kerk bij de biechtstoelen stonden, hier wachtte men op zijn of haar beurt om de gedane zonden te belijden; <i>-overal moeste vruger in de kerk betaole mar in de biechtbangeskes mochte vur niks zitte = overal moest je vroeger in de kerk voor betalen maar in de biechtbankjes mocht je gratis zitten-</i>
biej	bij;

bienne	-d'n dieje hou bieje = hij houdt bijen- binnen; -buite is't niks mar bienne is't jil mwooj = buiten is het niets, maar binnen is het heel mooi-
biennedeure	binnendeuren; - 'n biennedeure draajd'altij naor bienne ope = een binnendeure draait altijd naar binnen open-
biestal	hok waar de bijenkorven staan;
bietje	beetje; -nou 'n bietje miender kan ok wel, ééj = nou een beetje minder kan ook wel, hèn- -gaogut wir 'n bietje? = gaat het weer 'n beetje? - -jot jô, ik ben wir beter = ja hoor, ik ben weer beter-
biezeme	bessen; -rwooje en zwarte biezeme = rode en zwarte bessen-
bijlappe	bijbetalen, inzet verhogen;
Biks	Prinsenbeeks;
bjeene	benen; -gè lange en korte bjeene = er zijn lange en korte benen-
bjeenewaoge	te voet; -assie mar efkes mot waachte dan gaotie al mitten bjeenewaoge = als hij maar eventjes moet wachten gaat hij al te voet-
bjêeste-bjisjes	dieren (koeien), jong vee; -hij éét tien bjisjes lwôôpe = hij heeft tien koeien- -nou, gè mwooje bjisjes staon = je hebt mooi jong vee staan-
bjintjes	botjes; -uitkijke vur de bjintjes = opletten voor de botjes die erin kunnen zitten-
bjisje	beestje, insect; -ut stiktenur van de bjisjes = het zat er vol beestjes- -van die klène bjisjes daor krij-de juuk van = van die kleine beestjes krijg je jeuk-
blaojke-blaojkes	velletje-velletjes papier; -schrijf 't mar efkes op un blaojke = schrijf het maar even op een velletje papier-
blaojke-blaojkes-blaojer	blaadje-blaadjes-bladeren van bomen;
blaok	walm;
blaaw	blauw;
blauwe	iemand met rood haar;
blèèrkop	koeienras met witte kop;
blèf mar	blijf-blijven; -blèf toch nog 'n endje = blijf toch nog even-
blein	blaar;
blein	balein in een corset;
blète	huilen; -houdoe geblèt = hou op met huilen- -d'n dieje da's toch n'n blèètert = dat is iemand die altijd huilt-
bliend'aoze	horzels, paardenvliegen; -bliend'aoze stake ok mèèse en da deej jil zjeer = horzels staken ook mensen en dat was heel pijnlijk-
blindesoep	watersoep (zie "lawaaiesoep");
bljeeke	bleken, wasgoed op een grasveld leggen om helder te worden en te drogen;
bloeje	bloeden;
bloeje	bloeien, bloei van bomen en struiken;
bloejke	klein kind (een beetje zielig bedoeld); -die twee akkedere nie en die bloejkes motte'nut besniete = die twee kunnen niet met elkaar overweg en de kinderen zijn er de dupe van-
bloskes	blaasjes;

-hij had te lang in de zon gelege en nou kreeg tie overal bloskes op z'n lijf = hij had te lang in de zon gelegen en kreeg op zijn hele lijf blaasjes-
-maozele zen ok allemaol van die klène bloskes op oew èreme en bjeene en ok op oew geziecht = bij mazelen krijg je ook kleine blaasjes op je armen, benen en ook op je gezicht-

bocht

rotzooi, rommel;

-och da motte nie kwôôpe, d'as bocht = dat moet je niet kopen, dat is slecht van kwaliteit-

boengst

val;

-boengst, daor lag tie = boem, daar lag hij op de grond-

boerekwôôlstaamp

boerenkoolstamp;

-boerekwôôlstaamp meej gebakke spek en n'n flienke scheut azijn da d'is vur mij het lekkerste = boerenkoolstamp met gebakken spek en een flinke scheut azijn is voor mij het lekkerst-

boeretoppe

boerenkool;

boeretuile

duizendschoon;

boetsekop

hoofd van een klein kind, zo genoemd als het zijn hoofd stootte;

boetse

stoten;

-hij boetste mi zonne kop tegen 't vèèrekesdurke = hij stootte met z'n hoofd tegen het deurtje van de varkenskooi-

boezeloen

boezeroen, kiel, blauw werkoverhemd;

bok

ladder die aan de achterkant op een wagen stond; tussen de "gek" (voorop) en de "bok" (achterop) werd hooi en stro op de wagen getast;

bokke

dwarsslippen;

bolder

grote ijzeren knikker;

bostrok

borstrok, wollen gebreid hemd, gedragen over een onderhemd;

bot geve

vieren van een touw;

-bij 't vlieger op laote motte bot geve aandars gaotie nie omwôôg = bij het vliegeren moet je het touw vieren anders gaat de vlieger niet de lucht in-

botter

boter;

-hij was bottermaoker op 't botterfebriek = hij maakte boter in de zuivelfabriek-

bottere

boter maken, karnen;

*-vruger botterde de boere zelluf en da waar jille lekkere botter = vroeger karnen de boeren hun eigen boter en dat was heel lekker-
men noemde dat "goeje botter";*

bottere

goed gaan;

-botterta nog 'n bietje daor? = gaat dat daar nog een beetje goed?-

-da botter nie = dat gaat niet goed samen-

-tusse die twee botter 't al lang nie mjeer = tussen die twee gaat het al lang niet goed meer-

botteram

boterham;

bouwe

prakken;

-oew èèrepel bouwe = je aardappelen prakken-

braaje

breien;

-is ie ur wir nie, hij zal wel wir aachter de gebraaide broek ligge = is hij er weer niet, hij zal wel weer met zijn vrouw in bed liggen-

-vanalles wierter vruger gebraajd = vroeger werd er van alles gebreid-

brakke-brakske

kinderen-kindje;

braoje

braden, bakken;

-èèrepel braoje = aardappelen bakken-

braojkes

gebakken aardappelen;

-braojkes meej gebakke spek = gebakken aardappelen met gebakken spek-

brembiezies

bramen;

-langs de spoorlijn gienge wij altij brembiezies plukke vur de zjem = wij gingen langs de spoorlijn altijd bramen plukken om jam van te maken-

bremzig

tochtig zijn van een varken;

broeklwôpe broekschieter	bij de broek pakken en vooruit duwen; bang iemand; <i>-da's toch n'n broekschieter die lwopt altij weg asse ruzie krije = dat is toch een bangerik, die loopt altijd weg als ze ruzie krijgen-</i>
broekventje	opgeschoten iemand die al grote praat verkoopt, een beginneling in zakelijk of politiek opzicht, ook wanneer jonge mensen in besturen een mening verkondigden die niet strookte met de rest, gebruikte men "broekventje"; <i>-hij prot al as ne grwôte mar 't'is nog mar 'n broekventje = hij praat al als een volwassene maar het is nog maar een kind- -och jonge, hoe kunde gij da nou wete, ge ben nog mar 'n broekventje = och jongen, hoe kun jij dat nu weten, je bent nog maar een beginneling-</i>
bromolie	petroleum;
bruur	broer, werd ook gebruikt als voornaam;
brwoojer	broden;
brwoojke	klein broodje, kadetje, beschuitenbol; <i>-die brwoojkes (fraanskes) van vruger von ik altij jil lekker, want die kreges we nie zo dikkels = die kadetjes van vroeger vond ik altijd heel lekker, want die kregen we niet zo vaak-</i>
buil	papieren zak; <i>-n'n buil friet = een zak frites-</i>
bukkum	slaa, uitdrukking die gebruikt werd als kinderen van hun vader of moeder een paar flinke meppen hadden gekregen voor het uithalen van kattenkwaad en daarna huilend naar buiten kwamen; <i>-hèdde bukkum ga'd = heb je slaag gehad- -kik is d'n dieje hé bukkum ga'd thuis = kijk eens hij heeft thuis slaag gehad-</i>
bukkum	bokking, gerookte haring;
bûkriem	buikriem om zadel van paard vast te zetten; <i>-we zullen ôônzen bûkriem aon motten haole de komende jaore = we zullen het zuiniger aan moeten doen de komende jaren-</i>
bullejood	iemand die door de straten reed om lompen/vodden en oud ijzer op te halen en daarbij riep: "bulle, bulle, ouwe bulle, bulle, bulle";
bullejood	iemand die slordig is gekleed; <i>-hij kan aontrekke wattie wil, hij lopt'ur altij bij as n'n bullejood = hij kan aantrekken wat hij wil, hij loopt er altijd slordig gekleed bij-</i>
bûlleke	boeren/oprispen; <i>-as die g'eete n' eet bûllek'tie altij = als hij gegeten heeft boert hij altijd-</i>
bult	buil; <i>-hij hé n'n bult op zonne kop = hij heeft een bult op zijn hoofd- -ik heb m'n eige n'n bult gelache = ik heb verschrikkelijk hard gelachen-</i>
bult	bochel; <i>-oh, gij bedoelt d'n dieje mee diejen bult = oh, jij bedoelt die man met die bochel-</i>

woordspeling buil, bult, bochel:

een man vroeg aan een vrouw: kan ik u misschien n'n "buil" appels verkopen?

de dame antwoordde: een "buil", die staat op je hoofd

nee, zei de man da's n'n "bult"

dat is fout zei de dame want die staat op je rug

waarop de man weer zei: nee mevrouw, da's n'n "bochel"

burgemjister maoke	iemand flink te pakken nemen; <i>-nou die hebbe ze flienck burgemjister gemokt = nou die hebben ze flink te pakken gehad-</i>
bûrries	trekstangen van boerenkar;

bûske
bussel

buisje;
hoeveelheid;

butts

-pak t'is n'n bussel wooy vur 't pèèrd = pak eens wat hooi voor het paard-
deuk, een butts zit meestal in iets zachts en een deuk in iets hards;
als een appel van de boom valt ontstaat onder de schil een zachte plek, deze
appels werden en worden nog steeds gebruikt als moesappels, dus om appelmoes
van te maken;
-gebutste n'appel = appel met "butts" erin-
-hedde ginnen-aandere n'appel, d'n deeze is gebutst = heb je geen andere appel,
deze is niet helemaal goed meer-

buurte-burte

buurten, een praatje maken;

bwôôn-bwontjes

boon-bonen-boontjes;
-bwontjes zette = boontjes zetten-

bwôôm-bwôôme-bwomke

boom-bomen-boompje;
-gwooj-tur die bwomkes mar uit = haal die boompjes er maar uit-
-da zen mwooye bwôôme = dat zijn mooie bomen-

D

da	dat;
daaj	slordige geklede, niet elegante vrouw;
daankoew	dank u;
daankoewel	dank u wel; <i>-agge vruger 'n koekske kréég van oew moeke, dan zeeje wij altij daankoewel = als je vroeger een koekje van je moeder kreeg, dan zeiden wij altijd dank u wel-</i> <i>-nou, daankoewel wor, daor ben'k blij mee = nou, dank u wel hoor, daar ben ik blij mee-</i>
daase	dansen; <i>-hij daas lekker jô = hij kan goed dansen-</i>
dabbe	overal doorheen lopen, nergens op letten al is het nog zo vuil of modderig;
dabbert	iemand die niet kijkt waar hij loopt; <i>-hij dabt overal dur = hij loopt overal doorheen-</i>
dabbert	iemand die er nooit op let of hij vuil wordt als hij aan het werk is;
dalk	sukkelaar, meelijwekkend persoon; <i>-da's toch n'n dalk, ééj = die gaat toch moeilijk door het leven-</i>
daome	dame;
daor	daar;
daornao	daarna; <i>-jist ikke en daornao gij = eerst ik en dan jij-</i>
datte-da	dat, zie: "ditte-di";
deeg	plezier; <i>-wa d'ebbe we 'n zaoterdaggenaovond toch deeg g'ad op da fjisje van 'm = wat hebben we zaterdagavond toch plezier gehad op zijn feestje-</i>
dèèrum	darm;
dèèrem-langen dèèrem	heel lang meisje voor haar leeftijd, werd gezegd van een meisje dat tussen kind en vrouw in zat; <i>-nou, da's n'n langen dèèrem = nou, dat is een lange meid-</i>
dèr	iets ongaarne geven of afgeven; <i>-nou, dèr, daor heddet dan = nou, vooruit dan, hier heb je het-</i>
derrie	vuiligheid;
destag	dinsdag; <i>-destags gienge ze vruger altij naor de mart in de stad = dinsdags gingen ze vroeger altijd naar de markt in Breda-</i>
deuk	<i>-in n'n deuk ligge = krom liggen van het lachen-</i> <i>-ik laag in n'n deuk toen-tie vur de-njiste kjeer gieng schetse = ik lag krom van het lachen toen hij voor de eerste keer ging schaatsen-</i>
diecht	dicht, gesloten; <i>-hij is destags altij diecht = hij is dinsdags altijd gesloten-</i>
dieng	ding; <i>-da's 'n lekker dieng jô = dat is een leuke meid-</i>
diesels	distels; <i>-vur de knijne gienge wij altij diesels steke = wij gingen altijd distels steken voor de konijnen-</i>
dikkels	dikwijls;
ditte-di	<i>-oh da gebeur jil dikkels = oh dat gebeurt heel vaak-</i> dit; <i>-"di of ditte" was dichterbij dan "da of datte" = "dit" was letterlijk dichterbij dan "dat"-</i>

woordspelletje:

*bedoelde gij di of bedoelde gij da
neeje, ik bedoel datte
mar ditte weesde gij jist aon
ja, da kan wel zijn mar ik bedoelde toch datte
maar ge wit toch wel: t'is di of t'is da
't'is tjeen of t'is t-aander
ja, mar gij wijs d'ok di wel is aon terwijl ge da bedoelt
ik begriip dus dagge datte wilt, ééj
nou dan neem ik ditte
mochte dan uiteindelijk di toch wille dan kan'k da altij nog overneme*

djeele	delen; <i>-as't over djeele gaot dan hebbe de mjiste gin tijd = als er gedeeld moet worden laten velen het afweten-</i>
doskas	dorsmachine, een tractor zorgde met een grote riem voor de aandrijving waardoor op een moderne manier kon worden gewerkt; heel vroeger werd er gedorst met een dorsvlegel op de vloer in de schuur; <i>-veul boere hadde vruger zelluf 'n doskas = veel boeren hadden vroeger zelf een dorsmachine-</i>
dosse	dorsen, het geoogste graan uit de halmen schudden;
dosse	uitdrukking die niets met dorsen te maken heeft, maar iets zegt over de tevredenheid met de situatie waarin men op dat moment vertoeft: <i>-lot de boere mar dosse = laat 'n ander maar werken, ik vind het heerlijk zo-</i>
dorst	dorst; <i>-dorst hebbe = dorst hebben-</i>
douwe	duwen;
douwkerke	<i>-gif-tum is 'n douwke = geef hem eens een duwtje-</i> duwwagentje, duwkarretje; <i>-vruger leverde-nur veul tuinders mee 'n douwkerke biezeme op d'n boerenbond = vroeger leverden veel tuinders met een duwkarretje bessen aan bij de boerenbond-</i>
draod krije	moe worden; <i>-ergens draod van krije = ergens flink moe van worden-</i> <i>-mitte zèèsie maaje bij wèrum weer, daor krije flienck draod van = van met de zeis maaien bij warm weer word je flink moe-</i>
draodekke	afsluiting met prikkeldraad, deze was ongeveer vier meter breed en kon vastgezet worden door middel van een paaltje dat onder en boven aan een andere paal werd bevestigd, men kon dus altijd in de wei en het was veel goedkoper dan een hek; <i>-daor kunde nie langs want daor is 't meej 'n draodhekke afgeslote = daar kun je niet langs want daar is het met prikkeldraad afgesloten-</i>
draojkes	draadjes; <i>-d'r zitte draojkes op oewe jas = er zitten draadjes op je jas-</i>
drek	direct; <i>-da doe'k drek wel = dat doe ik direct wel-</i>
dries	stuk weide aan het huis;
dries	grasveld bij het huis waar vroeger de was op werd gelegd om te bleken (wit/helder worden);
dripsulle	doelloos en daarbij soms nog hinderlijk ook rondlopen; <i>-lwop nie zo te dripsulle, want ik worrur zenoewaachtig van = loop niet zo hinderlijk rond want ik word er zenuwachtig van-</i>
droel	sufferd, sloom persoon;
drollevanger	pofbroek, plusfour;

	<i>-heel veel kiendere droege vruger n'n drollevanger = vroeger droegen heel veel kinderen een pofbroek-</i>
dunne	dunnen, plantjes op een rij zetten (op "een" zetten);
dunne-aon d'en dunne	diarree hebben;
dur	door;
	<i>-gao nou dur = ga nu door-</i>
durmekaor	gemiddeld;
	<i>-durmekaor genoome = gemiddeld genomen-</i>
durp	dorp;
dûrrepel	dorpel, drempel;
	<i>-hij stwotte zonne tjeen tege d'n dûrrepel en viel vurover = hij stootte zijn teen tegen de dorpel en viel voorover-</i>
duvel	duivel;
	<i>-as 'n duveltje uit 'n dwôske = onverwachts, zonder dat iemand er erg in had-</i>
	<i>-om d'n duvel nie = in geen geval-</i>
duveltje	potkachtje;
	<i>-as 't duveltje braande was 't altij wèèrem in huis = als het potkachtje brandde was het altijd warm in huis-</i>
duvulle	overlooptje, spel dat we vroeger speelden; de spelers staan aan één kant van een afgebakend speelveld, de tikker staat in het midden van het veld, de spelers moeten naar de overkant, terugkeren is niet toegestaan; de wijze van overlopen wordt bepaald door de tikker en de aangetikte spelers worden geteld;
dwôôd	dood;
	<i>-om d'n dwoojen dwôôd nie = onder geen enkele voorwaarde, in geen geval, absoluut niet, geen denken aan;</i>
dwôôs	dikke, slome vrouw;
	<i>-da's toch 'n dwôôs ééj = dat is toch een sloom mens-</i>

E

ééj	hé, wordt gebruikt als stopwoord: niet waar?;
èèk	bah;
èèr	richting geven aan de loop van een paard door met een strakke trek aan de leidsels het paard naar links te laten gaan, daarbij zeggend "èèr"; <i>-van hot naor èèr sturen = van het kastje naar de muur sturen, van de ene naar de andere kant sturen-</i>
èèrepellwôôf	aardappelloof;
èèrepels	aardappelen; <i>-d'èèrepeleters van Van Gogh = de aardappeleters van Van Gogh (het wereldberoemde schilderij)-</i>
èèrepelscheller	aardappelschilmesje;
èèrom	naar links draaien;
èèrum-èèreme	arm-armen; <i>-hij éé twee èèreme = hij heeft twee armen-</i>
èèrus en géés	op en neer, opzij; <i>-gao d'is 'n bietje èèrus = ga eens wat opzij-</i> <i>-hou op mee da èèrus en géés lwope = hou op met dat op en neer lopen-</i>
eezele	moeilijk doen, dwars zijn, niets kunnen velen; <i>-die mot nou bij alles eezele = die moet nou bij alles moeilijk doen-</i>
efkes	even; <i>-hedde gij efkes tijd want ik mot oew wa vertelle = heb je even tijd want ik moet je wat vertellen-</i>
eigeste	eigen;
ekke-ekketje	hek-hekje, een groot hek bij weide, akker of erf en een klein hekje bij de bloementuin; <i>-vergit 't ekketje nie diecht te doen, want aandars lwopt d'n ond weg = vergeet het hekje niet dicht te doen, want anders loopt de hond weg-</i>
elleke	elke, iedere; <i>-elleken dag is'r jinne = elke dag is er een-</i>
em-emmeke	groot hemd-kinderhemdje; <i>-tegeworrig draog da jong volluk gin em mjir = tegenwoordig dragen jonge mensen geen hemd meer-</i> <i>-da motte ze zelluf wete, mar ikke wel wor, aandars ek zo 'n klets te pakke = dat moeten ze zelf weten, maar ik wel hoor, anders heb ik zo een kou te pakken-</i> <i>-'n em en n'n bostrok droeg vruger iederjin = vroeger droeg iedereen een hemd en een borstrok-</i> <i>-hoewel kienderemmekes mar jil klèèn zen koste ze bekaant net zoveul as 'n grwôôt em = hoewel kinderhemdjes maar heel klein zijn kosten ze bijna net zoveel als een groot hemd-</i>
enderevaon	van enderevaon = van vooraf aan; <i>-nie uitzuuke mar van enderevaon pakke = niet uitzoeken maar van vooraf aan pakken-</i>
ennigte	enige;
engelgèrt	vishengel;
èrd	vloer; zo genoemd omdat heel vroeger de vloer bij de meeste mensen uit aarde bestond, toen er tegelvloeren kwamen strooide men toch nog fijn wit zand (aarde) over de vloer om op de tegels mooie versieringen (soms ware kunstwerken) aan te brengen; <i>-mar d'n dieje kom bij mij nie over d 'n èrd = maar hij komt bij mij niet over de vloer-</i>
èrd	haard, kachel;

-pokt d'n èrd nog is wa d'op = met de kachelpook (een sierijzer) de kolen en/of het hout in de kachel wat door elkaar gooien, waardoor het weer beter gaat branden-

erehaog
èremoejig

erehaag;
armoedig;

-wa d'is toch èremoeiig vandaog ééj = wat is het toch koud vandaog-

èrrebiezie-èrrebeezie
èrrevul

aardbei;

hoeveelheid, armvol;

-pak t'is n'n èrrevul hout uit 't schuurke = pak eens een armvol hout uit het schuurtje-

-hoe veul?, nou n'n èrrevul = hoeveel?, nou een armvol-

èrtkèèr

kar met twee hoge wielen, de bak van de kar kon achterover kantelen, deze kar werd gebruikt om mest te rijden, maar ook om met het varken naar "de beer" te rijden om te laten dekken, deze kar werd ook wel "klikkèèr" genoemd, omdat zoals al eerder vermeld, de bak kon kantelen; dat kantelen gebeurde wanneer men het "klikhout" onder de "bûrries" vandaan trok;

èrug
èrum-èremoej

erg;

arm-armoede;

-d'n dieje, die is zo èrum as 'n kerkrat/ as 'n luis/ as de neete = die is zo arm, die heeft echt helemaal niets-

èrumbaandje
ètske jaoge

armbandje;

krijgertje spelen;

-ééj, gaode mee ètske jaoge = hé, ga je mee krijgertje spelen-

F

faant	onnozel persoon, trage begriyper; <i>-da's toch ne faant ééj = dat is toch een onnozel dom iemand hé- -begienter mar nie aon want hij snapput toch nie = begin er maar niet aan want hij begrijpt het toch niet-</i>
febriek	fabriek;
femilie	familie;
fiepere	blazen op een "fieperke", een fluitje gemaakt van "fieperkeshout";
fieperke	fluitje gemaakt van "fieperkeshout", de bast werd los van het hout geklopt, er werd een mondstuk ingesneden en het fluitje was klaar;

liedje dat werd gezongen onder het maken van een "fieperke":

fieperke, fieperke, agger nie af wil gaon, dan za'k oew op oew kopke slaon

fieperkeshout	vlierbeshout;
fieteldaas	niet stil kunnen staan, Sint Vitusdans; <i>-gè toch ommes de fieteldaas nie om dagge nie stil kunt blijve staon = je mankeert toch zeker niets omdat je niet stil blijft staan-</i>
fietele	doelloos muziek maken; <i>-houw op meej da gefietel = hou op met dat doelloze spelen-</i>
fjeest-fjisje	feest-feestje; <i>-'n fjisje bouwe = een feestje maken-</i>
flaawendel	meisje zonder pit; <i>-wa bende toch n'n flaawendel = wat ben jij toch een flauw meisje-</i>
flèèr	opgroeïend meisje, dat zich enerzijds opzichtig gedraagt en daardoor de aandacht van jongens trekt, maar anderzijds zich nog kinderlijk voordoet; <i>-zon grwôte flèèr, motte gij nog knikkere? = zo'n grote meid, moet jij nog knikkeren?-</i>
flienck	erg, flink;
fluitje	mannenbroek "manvolksbroek" zonder gulp (zie "snoepaofel");
foef	schijn ophouden;
foep sprienge	bokspringen (haasje over), kinderspel, waarbij een kind krom ging staan en de anderen er wijdbeens overheen sprongen, degenen die hadden gesprongen, gingen dan ook weer staan en zo kon dat lang doorgaan, met een aanloop zette men de handen op de rug van de bok (degene die stond) en met een sprong, waarbij de benen werden gespreid ging men er overheen, gaf men onder de sprong een trap tegen hun achterste dan was het "met een kas" en anders sprong men "zonder kas";
foep-dikke foep	dikke vrouw of een dik meisje, bij een oudere vrouw was het alleen de aanduiding van dik zijn, maar bij een jong meisje was het tevens een scheldnaam; <i>-gij meu-nie meedoen, vuile dikke foep = jij mag niet meedoen dikzak-</i>
foepere	claxonneren; de claxons van de eerste auto's, die hier rond reden, maakten een apart geluid en dat noemde men "foepere", men kneep op een aan de auto bevestigde gummibol en waarschuwde daarmee dat er een auto aankwam, het is een dof geluid wat klonk als "uu – uu"; toen de Beek nog uit zandwegen bestond en een van de eerste taxichauffeurs met zijn auto iemand wegbracht, liep er een kip op straat en de passagier waarschuwde hem door te roepen: <i>-foepere Rien, 'n tiet op de weg = knippen Rien, een kip op de weg-</i>
foeperpot	rommelpot, met een varkensblaas overtrokken pot waarin een vochtig rietje op en neer bewogen wordt zodat een rommelend geluid ontstaat;

foetere	mopperen; <i>-die vrouw kan toch foetere ééj = die vrouw kan toch mopperen!- -da mès foetert altij = die vrouw moppert altijd-</i>
fôôns	<i>in de fôôns doen = iemand te pakken nemen; -och daar hebbe z'm toch mee in de fôôns gedaon = och daar hebben ze hem toch mee te pakken gehad- -mit d'n dieje motte nie aonlegge want die doe d'oew in de fôôns = met hem moet je geen zaken doen want die neemt je te pakken-</i>
fotse	ketsen (biljartterm); <i>-da's d'n derde kjeer al da ge fotst = dat is al de derde keer dat de afstoot ketst-</i>
fraanske	kadetje;
frak-frakske	jas-jasje; <i>-de frakke hienge vruger nie aon unne kapstok, mar aon d'n aachterkaant van de mosdeur = de jassen hingen vroeger niet aan een kapstok, maar aan de achterkant van de keukendeur-</i>
fratse	kuren, streken (meestal in het leuke); <i>-hou op mee die gekke fratse = hou op met die gekke streken- -d'n dieje zit vol fratse = hij zit vol streken/als hij erbij is dan is het altijd lachen-</i>
friemele	iemand hinderlijk aanraken; <i>-zit nie zo aon m'n lijf te friemele = blijf van me af-</i>
friemele-gefriemel	gepriegel; met veel geduld en veel moeite iets heel kleins maken of in elkaar zetten; <i>-a'k da gefriemel zie, dan wor ik al zenuwachtig = als ik naar dat gepriegel kijk, dan word ik al zenuwachtig-</i>
frôôt	in elkaar gefrommeld stukje stof;
frunneke	peuteren-friemelen-frutselen, om iets in of uit elkaar te krijgen;
frut	warboel;
fwooj	vrouwtjeskonijn; <i>-hadde gij ramme of fwooje? = heb jij mannetjes- of vrouwtjeskonijnen?-</i>
fwooj	fooi, extra bedrag geven bij het afrekenen; <i>-gèttoch zeker wel een fwoojke gegeve? ikke nie, da's uit de tijd = je hebt toch zeker wel wat extra's gegeven? ik niet, dat is uit de tijd-</i>

G

gaauw	gauw-vlug-snel;
g'ad	gehad;
gaffel	onbeholpen man, zich dom gedragende man, eigengereide man waar moeilijk mee te praten is;
gaffel	tweetandige hooivork van hout; (werd op de Beek niet door iedereen gebruikt);
gallege	bretels; <i>-waor zen m'n gallege = waar zijn mijn bretels-</i> <i>-die ligge op de môôs in de zurgstoel = die liggen in de keuken in de rieten stoel-</i>
gaon-gaoj-gaot	gaan-ga-gaat;
gaope	geeuwen; <i>-hij zit d'n jillen dag te gaope = hij zit de hele dag te geeuwen-</i> <i>-hij gop wir = hij geeuwt weer-</i>
gaope	niets doen, stompzinnig nieuwsgierig rondkijken; <i>-zit nie zo te gaope = zit niet zo te kijken-</i>
gasje	klein ventje; <i>-da's toch 'n mooi gasje ééj = dat is toch een mooi ventje-</i> <i>-waren-ut grwôte die 't deeje? wel njit, 't ware van die klène gasjes = waren het groten die het deden? wel nee, het waren van die kleine ventjes-</i>
gataop	klein kind, deugniet, levenslustig kind; <i>-ge zie wa-daf meej drie van die klène gataope = je ziet wat af met drie van die kleine kinderen-</i>
gatsamme	potverdorie, uitdrukking van teleurstelling;
gatspie	niet willen zeggen wie iets gedaan heeft als ze er naar vragen; <i>-wie éé da gedaon = wie heeft dat gedaan-</i> <i>-ja wie, mie gatspie en dan witte nog nie wie = wie het gedaan heeft is niet belangrijk-</i>
gebeetere	er niets aan kunnen doen; <i>-ik kan 't ok nie gebeetere = ik kan er ook niets aan doen-</i> <i>-ge mot um nie schuppe, hij kan 't nie gebeetere = je moet hem niet schoppen, hij kan er niets aan doen-</i>
gebrûkt	gebruikt;
gedoeike	boerenbedrijfje; <i>-waor zit die tegeworrig? nou op da gedoeike aon de Zanddreef = waar zit die tegenwoordig? nou, op dat boerderijtje aan de Zanddreef-</i>
gedoowe	geduwd; <i>-hedde gij da kèrke aljeen gedoowe? = heb jij dat karretje alleen geduwd?-</i>
gèèf	redelijk, kan ermee door, tussen niet slecht en niet goed in; <i>-hoe gaogut? nou gèèf = hoe gaat het? nou, het kan ermee door-</i> <i>-da ziet'r nog gèèf goed uit = dat ziet er nog redelijk goed uit-</i>
géémeljeerd	geëmailleerd; <i>-in mijn jeugd zaagde aljeen mar géémeljeerde panne = in mijn jeugd waren er alleen maar geëmailleerde pannen-</i>
géémeljeersel	stukjes emaille die door vallen of stoten wel eens van de pannen afsprongen;
gèggut of gèggut nie	vermogen om iets al dan niet te kunnen;
gek	steun/soort ladder; tussen de "gek" (voorop) en de "bok" (achterop) werd hooi en stro op de wagen getast;
gekuld zijn	te pakken hebben; <i>-nou zeg, daor bende mwooj mee gekuld = nou zeg, daar ben je mooi klaar mee/daar hebben ze je mooi mee te pakken-</i>
gelient	houten schutting;
gelijk	meteen, onmiddellijk, direct;
gelwôök	geloof; uitdrukking van ergens totaal niet in geloven, terwijl je zegt:

	<i>-da gelwôôk wel = dat geloof ik wel, maar zo is het niet, je kunt me nog meer vertellen-</i>
gelwôôpe	gelopen;
gemet	vlaktemaat;
gemejenschap	gemeenschap;
geneuk	moeite, flauwekul, trots; "geneuk" werd gebruikt als iemand vervelend was en men te kennen wilde geven dat men moest ophouden; <i>-houdoe geneuk = houd ermee op-</i> <i>-houdoe geneuk en pest da jong nie zo = houd op en pest dat kind niet zo-</i> <i>-daor h'k n'n hwôôp geneuk mee g'ad = daar heb ik veel moeite/werk/zorgen mee/om gehad-</i> <i>-d'n dieje is zo rijk, die éé n'n hwôôp geneuk om z'n geld opgemoekt te krije = die is zo rijk, dat hij moeite moet doen om al z'n geld op te krijgen-</i>
geneuk hebbe	dunk van zichzelf hebben, zich groter voordoen dan men is, zich meer voelen dan een ander;
geoord en gestèrt	te pas en te onpas, hinderlijk onregelmatig; <i>-geoord en gestèrt binnekome = te pas en te onpas binnenkomen-</i>
geps	gesp, sluiting van riem; <i>-aon die rieme van tegeworrig zitte jille mwooje gepse = aan de riemen van tegenwoordig zitten hele mooie sluitingen-</i>
gepse	er vandoor gaan, weglopen; de uitdrukking werd gebruikt als iemand in penibele situaties wegliep, dus in angstsituaties en bij onverwachte confrontaties, die men liever ontweek; <i>-hij wier bang en gieng um gepse = hij werd bang en ging er vandoor-</i>
gère	graag;
gereel	paardenhoofdstel;
gereel	"in 't gereel lopen" = goed oppassen, leven volgens de gebruikelijke regels, op het rechte pad blijven, gehoorzaam volgen; <i>-d'n dieje is nie in 't gereel te houwe = die leeft zoals hij het zelf wil, hij luistert naar niemand, hij doet wat hij wil-</i>
geriefhout	allerlei soorten hout door elkaar waar je, als er iets getimmerd moet worden, altijd wel iets tussen vindt;
gerij	rijtuig op twee wielen; de boeren gingen vroeger met het "gerij" naar de kerk, een rijtuig op vier wielen werd "koets" genoemd;
geroktij	beroerte (herseninfectie/hersenvloeding); <i>-heddut nuws al gewort, hij éé-d'n geroktij ga'd = heb je het nieuws al gehoord, hij heeft een beroerte gehad-</i>
gèrtje	dun, zwiepend, buigzaam takje, het was heel pijnlijk als je ermee werd geslagen, waar je was geraakt ontstond een rode striem;
gest	gerst;
gestèèrd	met tussenpozen achter elkaar, na elkaar;
getje	geitje; <i>-hebbe jullie jonge getjes? = hebben jullie jonge geitjes?-</i> <i>-ôh, kik toch wa mwooj, vijf van die jonge getjes bij mekaore = oh kijk toch hoe mooi, vijf van die jonge geitjes bij elkaar-</i> <i>-bèè, zee 't getje en dartelde dur de waai = bèh, zei het geitje en sprong vrolijk door de wei-</i>
getuig	gereedschap;
geworrig	waaks; <i>-diejen hond is toch geworrig = die hond is toch goed waaks-</i>
gewort	gehoord; <i>-heddet al gewort = heb je het al gehoord-</i>
gewrokt	gerookt;
	<i>-hij éé d'altij gewrokt = hij heeft altijd gerookt-</i>
gezeet	gezegd;

gezicht	gezicht; <i>-da's gin geziecht = dat ziet er niet uit-</i>
giegel	neus; <i>-nou, dun dieje éé nun grwôte giegel = nou, die heeft een grote neus-</i>
gienderweit gienegappe	daarginds; gniffelen, grinneken, met zichtbaar leedvermaak naar iets kijken of luisteren (minzaam lachen);
giepske	dun zwiepend takje (zie "gèrtje"); <i>-meej 'n giepske slaon doe veul zjeerder dan meej n'n stok slaon = met een zwiepend takje slaan is veel pijnlijker dan slaan met een stok-</i>
giestere	gisteren;
gif	geef;
gin	geen; <i>-gin geneuk hebbe = niet opschepperig zijn-</i>
ginne	geen; <i>-das 'r ginne van hullie = dat is er niet een van hen-</i>
gladjanus	slimmerik in de slechte zin van het woord; <i>-ben vurzichtig mit d'n dieje, want da's nun gladjanus = wees voorzichtig met hem, want die heeft andere bedoelingen dan jij denkt-</i>
gloske	glas; <i>-ik drienk smorreges 't liefste 'n gloske mûlluk = ik drink 's morgens het liefst een glaasje melk-</i> <i>-aggij nou de gloskes pakt dan staon die avast klaor = als jij nou de glazen pakt dan staan die alvast klaar-</i>
God (uitdrukkingen)	<i>-God zal me liefhebbe = uitdrukking van opperste verbazing, gebruikt bij gebeurtenissen of berichten die niet prettig waren;</i> <i>-mar munnen hemel = deze uitdrukking is iets sterker in het uitdrukken van verwondering;</i> <i>-och God toch = hele zachte uitdrukking om verbazing kenbaar te maken, bijv. bij een onverwachte ontmoeting;</i>
goe	goed; <i>-doe-de da goe = doe je dat goed-</i>
goej	goed; <i>-das goej spul = dat is prima spul-</i>
goske	gaasje; <i>-agge in oewen vienger snijdt dan motte'r 'n goske op legge = als je in je vinger snijdt moet je er een gaasje op leggen-</i>
gotstjeen	aanrechtbak, gemaakt van ijzer of van steen met daarboven een koperen pomp en ernaast een houten aanrechtblad, meestal waren dat een paar planken naast elkaar waarop men de afwas deed; <i>-d'n afwas wier gedaon op n'n houte aonrecht naost de gotstjeen, waorin 't vuil waoter wier gegwooid asse klaor ware meej afwasse, van de gotstjeen liep 't dan dur 't mozzegat in 'n putje, waoruit 't dan wir dur 'n bûske naor de mozzegôôt liep = de afwas werd gedaan op een houten aanrecht naast de gootsteen waarin het vuile water werd gegoooid als men klaar was met de afwas, van de gootsteen liep het water dan door een gat in de muur in een putje waaruit het dan weer door een buis naar een greppel liep-</i>
graon	graan; <i>-terrew en gest das graon = tarwe en gerst zijn graansoorten-</i>
grèfe grète	kuilsteker, platte, rechte schop met groot blad om kuilvoer te steken; felle, iemand die niet kan wachten om ergens aan te beginnen; <i>-nou, nou, da's nun grète = nou, nou, dat is een felle-</i>
grient	wilg;
grient	grind, kiezelstenen;
griffelkôôker	griffeldoos-griffelkoker, dit was een houten doosje met een schuifdeksel, in de eerste klas werd vroeger schrijven geleerd met een griffel (leistenen schrijfstift)

grommes	op een lei (leistenen schrijfplankje), omdat de griffels gemakkelijk konden breken werden ze na gebruik in een doos opgeborgen; standje, nooit kwaad bedoeld maar een beetje mopperend ergens op reageren; <i>-grommes krijge = een standje krijgen-</i> <i>-neeje, ik gaoj nor huis want aanders krijg ik grommes = nee, ik ga naar huis want anders krijg ik 'n standje-</i>
gruun	groen; <i>-in durre gruune rok meej geele bollekes d'r op en 'n blaaw raandje aon d'n onderkaant en daorbij 'n wiet bloeske meej pèèse figuurkes d'r in en rwooje haanschoentjes aon zaag z'r werkelijk echt jil mwooj en apart uit = in haar gele rok met groene bolletjes er op en een blauw randje aan de onderkant, en daorbij een wit bloesje met parse figuurtjes, zag ze er werkelijk echt heel mooi en apart uit-</i>
gruun	stoppelknollen, veevoer; <i>-vruger wiert'er gruun gezaaid vur de koeie, mar wij vonne ze ok jil lekker = vroeger werden er knollen gezaaid voor de koeien, maar wij vonden ze ook heel lekker-</i>
grwôôte	grote; <i>-grwôôte voete = grote voeten-</i>
grwotje	grootmoeder (zie "opoe");
grwotsig	verwaande/hautaine houding hebben, zich boven een ander verheven voelen, neerkijken op de medemens; <i>-grwotsige mèèse ware dikkels zo lomp as 'n vèèreke = hautaine mensen waren dikwijls heel dom in hun gedrag en denken-</i> <i>-d'n dieje is toch grwotsig ééj en ze hadde vruger ginne naogel om aon d'r kont te krabbe = die voelt zich toch zo verheven boven de ander en vroeger waren ze heel arm-</i>
gullie	jullie;
gumme	gommen, wissen, het geschrevene verwijderen;
gummeke	stukje gom; <i>-hedde gij efkes 'n gummeke vur mijn? = heb jij even een gom voor mij?-</i>
gwôôje	gooien;

H

haand-haande	hand-handen; <i>-knoeste van haande = hele grote grove handen-</i> <i>-agge daor 'n klap van krijgt dan overleefd'ut nie, want die ee-d d'un paor</i> <i>knoeste van haande = als je daar een klap van krijgt, dan overleef je het niet,</i> <i>want die heeft een paar grote grove handen-</i>
hakkele	stotteren; <i>-ik kreeg 't 'r allemaol benaawd van, zo stond tie te hakkele = ik kreeg het er</i> <i>benauwd van zoals hij stond te stotteren-</i>
hakkelèèr	stotteraar;
haktol	tol voor jongens; rond de tol werd een touwtje strak van punt naar kop gewonden waarna de tol met de punt omhoog "boven èrremus" met een zwaai naar de grond werd gegooid; het touwtje rolde hierdoor af en gaf een draaiende beweging aan de tol; de tol "stond" dan;
haktolle	met een haktol proberen een draaiende tol kapot te gooien ("hakke");
hangijzer	plakker, iemand die niet weg te krijgen is, die altijd blijft plakken;
hangijzer	vervelend persoon, die maar blijft zeuren over iets;
hannebroek	vlaamse gaai;
haom	licht gareel, leren halsjuk van een trekdier;
haopere	mankeren; <i>-haopert`ur wa d`aon = mankeert er wat aan/voel je jezelf niet goed-</i> <i>-daor haopert toch ommes niks = er is toch niets zeker-</i> <i>-d'n dieje haopert altij wa = die mankeert altijd wat, die is altijd ziek-</i>
haorzak	vals spelen; <i>-gij doet haorzak = jij speelt vals-</i> <i>-agge nog jinne kjeer haorzak doet, dan meude nie mjeer meedoen = als je nog</i> <i>één keer vals speelt, dan mag je niet meer meedoen-</i>
hasses	hoofd; <i>-hij liep meej z'n hasses tege n'n lantèrepaol = hij liep met zijn hoofd tegen een</i> <i>lantaarnpaal-</i>
heffer en legger	degene die altijd alles uitmaakt, die zegt wat en hoe het moet gebeuren; <i>-da mot aon heur vraoge, want zij is daor d'n heffer en d'n legger = dat moet je</i> <i>aan haar vragen, want zij regelt daar alles-</i>
helleveeg	bazige vrouw, iemand die niet altijd gemakkelijk is en die je beter niet tegen je kunt innemen;
heule	met genummerde stenen de volgorde van schieten bepalen (werd bij de handboogschutterij gebruikt);
hèvegèèrt	grote houtboor die met een dwarsstang wordt rondgedraaid;
hieng	hing; <i>-hij hieng achter aon de kèèr = hij hing achter aan de kar-</i>
hobbelkaaie	zeer ongelijk wegdek van ouderwetse straatstenen;
hof	tuin;
hollewaai	levenslustige vrouw; <i>-nou, da's 'n hollewaai! = nou, die kan meedoen!-</i>
hoojvulle	schijndracht bij 'n paard, een paard dat dik was van teveel hooi eten en daardoor een dikke ronde buik kreeg, als anderen dan dachten dat er een veulen in zat dan zei de boer: <i>-nee, er zit 'n hoojvulle in-</i>
horrepeejkes	kleine wortelen; <i>-horrepeejkes knaawde altij zo lekker weg = op kleine worteltjes kon je zo lekker</i> <i>knabbelen-</i>
hort-d'n hort op zijn	weg zijn; <i>-z'is wir d'n hort op = ze is weer weg-</i> <i>-is ze nou wir d'n hort op = is ze nu weer weg-</i>

hot-hottum	- <i>die zen ok altij d'n hort op = die zijn ook altijd weg-</i> gesproken woord tegen het paard als het naar rechts moest, terwijl dit gezegd werd gaf de boer korte rukjes aan de leidsels en dan ging het paard naar rechts; - <i>van hot nor èère sturen = van het kastje naar de muur sturen, van de ene naar de andere kant sturen-</i>
houtbakske	bakje om aanmaakhout in te leggen om de volgende morgen de kachel aan te kunnen maken, heel dun hout lag aan de ene kant van het kistje en wat dikker hout aan de andere kant;
houtere	houten;
hûbke	hubertusbroodje; volgens eeuwenoude katholieke traditie worden ieder jaar op 3 november (feest van de H. Hubertus) speciale vierkante broodjes gebakken. Deze " <i>hûbkes</i> " worden door een priester gewijd en dan gegeten om beschermd te zijn tegen hondsdolheid en andere kwalen;
hullie	hen, soms ook gebruikt in de betekenis van "zij"; - <i>da's van hullie = dat is van hen-</i>
hûske	toilet/poepdoos buiten; - <i>nor aachtere gaon = naar de w.c. gaan-</i> - <i>bij 't mienste wak drienk mot ik nor aachtere = bij het minste wat ik drink moet ik naar de w.c.-</i>
hûske	huisje; - <i>'t is klèn, mar toch 'n jil mwooj hûske = het is klein, maar toch een heel mooi huisje-</i> - <i>die daor da zen mwooje hûskes = dat zijn mooie huizen-</i> - <i>d'hûskes zen tegeworrig duur = de huizen zijn tegenwoordig duur-</i> - <i>vruger kochte vur 'n paor cente de mwoojste hûskes = vroeger kocht je voor weinig geld de mooiste huizen-</i>
hûskesmûlleker	iemand die bij openbare verkoop van huizen inzette voor het strijkgeld (ploggeld, premie), wanneer hij de " <i>huizen aan z'n broek hield</i> ", probeerde hij ze ook weer meteen door te verkopen; - <i>hij is van hûskesmûlleke nie rijk geworre, mar eeter toch 'n mwooj centje aon overgehouwe = hij is van het bieden op huizen niet rijk geworden, maar heeft er toch een paar mooie centen aan overgehouden-</i>
hwoojshelluft	hooimijt, een " <i>shelluft</i> " stond altijd buiten;
hwoojtas	hooi dat in de schuur was opgeslagen, dus binnen;

I

ieder overaant	ieder om de beurt, met meerderen iets doen en elkaar daarbij afwisselen;
iederjin	iedereen:
iegt	eg; <i>-ik gaøj nog 'n schof iegte = ik ga nog een paar uur eggen-</i> <i>-ga'd houte en ijzere iegte = er waren houten en ijzeren eggen-</i>
ietum-ietum	uitlachen, uitroep van zachte spot waarbij de wijsvingers over elkaar gestreken worden, iemand in het bijzijn van anderen in verlegenheid brengen wanneer hij iets verkeerd doet of zegt, meestal op een blamerende toon;
ieveraas	ergens; <i>-kundet wir nie viende, 't mot hier toch ieveraas ligge = kun je het weer niet vinden, het moet hier toch ergens liggen-</i>
impesaant	tegelijktijd, ondertussen;

IKKE-GIJ-GULLIE-ZULLIE-HULLIE = IK-JIJ-JULLIE-ZIJ-HEN

ikke	ik;
gij	jij; de beleefdheidsvorm "gij" wordt alleen bij uitzondering gebruikt; op de Beek was het echter dagelijkse taal en dus zeer beleefd dialect;
gullie	jullie;
zullie	zij;
hullie	hen;

zullie en hullie worden dikwijls door elkaar gebruikt in de betekenis van "zij"

-van wie is da = van wie is dat-

-da's van hullie = dat is van hen- en dus niet van "zij"

-wie éé-ta gedaon- = wie heeft dat gedaan-

-hedde gij da gedaon = heb jij dat gedaan-

-neeje ikke nie, da hebbe zullie gedaon = nee ik niet, dat hebben zij gedaan-

-mar da's nie waor, da hedde gullie gedaon = maar dat is niet waar, dat hebben jullie gedaan-

J

jaanke	huilen; <i>-hij jaankt om niks = hij huilt om niets-</i>
jakkes toch	jammer, uitdrukking van teleurstelling die gebruikt werd bij bepaalde situaties die anders waren of liepen dan verwacht; <i>-jakkes toch, nou gaot da fjisje nie dur en ik had'r zo op gerekend = jammer, nu gaat dat feestje niet door en ik had er zo op gerekend-</i>
jaopies	voederbieten; <i>-de jaopies wiere in de peejmeule gesneeje vur de koei = de voederbieten werden in de voederbietensnijder gesneden voor de koeien-</i>
jaor	jaar;
jasse	schillen van aardappelen;
jasse	slaan; <i>-hij jasten'r flenk op = hij sloeg er flink op-</i>
jé	<i>-och jé toch-</i> = uitdrukking van medeleven/betrokkenheid; de toon en de uitdrukking op het gezicht van diegene die het woord gebruikte, bepaalde of men er hevige pijn mee bedoelde of dat betrokkenheid bij iets ergs getoond werd;
Jezus van Meraante	alle machtig, uitdrukking om verbazing uit te drukken, uitdrukking bij het vernemen van iets waar je niet op had gerekend en waardoor je enigszins in de problemen kunt komen, uitdrukking bij het zich onnodig druk maken over iets; <i>-Jezus van Meraante, mot oew eige daor nou druk over maoke? = tsjonge, jonge, moet je jezelf daar nu druk over maken?-</i>
jil	heel;
jillemaol-jimmel	helemaal; <i>-jillemaol of niks = alles of niets-</i> <i>-d'as jimmel nie waor = dat is helemaal niet waar-</i>
jin	een, telwoord;
jinne	een, aantal;
jinne	iemand;
jirrelek	eerlijk; <i>-hij is zo jirrelek as goud = hij is zo eerlijk als goud, hem kun je vertrouwen-</i>
jissoveul	dubbel zo veel; <i>-daor doe'k 't nie vur, ik mot jissoveul hebbe = daar doe ik het niet voor, ik moet eens zo veel hebben-</i>
jist	eerst; <i>-ik ben jistes = ik ben het eerst-</i>
jistenevien	vanaf het begin; <i>-ik-heb van jistenevien gezeet da d'hou gin staand, da ga fout lwôpe = ik heb van het begin af aan gezegd, dat houdt geen stand, dat gaat fout lopen-</i>
jit	heet, warm, lekkere temperatuur; <i>-t'is jit vandaog = het is warm vandaag-</i> <i>-nou zo jit hoef-'t nou ok wir nie te worre = nou, zo warm hoeft het nu ook weer niet te worden-</i> <i>-wa's toch jit ééj, alles plakt aon m'n lijf = wat is het toch warm hé, al mijn kleren plakken aan mijn lijf-</i>
jodokus	sufferd, apart iemand, niet vlotte jongeman, in zijn gedrag sufferig overkomend iemand; <i>-kik 'm daor nou toch bezig, wa d'unne jodokus zeg = kijk hem daar nu bezig, wat een sufferd zeg-</i>
jong	kinderen; <i>-d'n dieje ééj toch n'n whôp jong ééj = hij heeft toch veel kinderen-</i>
jong d'in 'n maandje	je kunt de pot op;
jot	ja;
juin	ui;

juine

uien schoonmaken;

jut en jul

-om wa bij te verdiene, juine ze = om wat bij te verdienen, maken ze uien schoon-
twee opvallende aparte figuren die vanwege hun gedrag en opvallende manier van
leven zo genoemd werden en door iedereen uit hun omgeving ook zo werden
genoemd en herkend;

juuk-juuke

jeuk-jeuken;

-'t juukt = het jeukt-

-ééj, juuket omda ge zo krabt = hé, jeukt het omdat je zo krabt-

K

kaai	keihard, hard zijn in handelen en optreden; <i>-hij is zo hard as n'n kaai = hij is keihard, hij geeft geen duimbreed toe, er valt moeilijk mee te praten-</i>
kaai-kaaïke	grote steen-klein steentje; <i>-lop toch 'n bietje dur, ja da kan 'k nie, want daor zit 'n kaaïke in munne schoen = loop toch een beetje door, ja dat kan ik niet, want er zit een steentje in mijn schoen-</i>
kaant	kant gemaakt van garen of zijde;
kaant	kant, de kant van de sloot/van de muur/van het veld;
kaant-aon kaant doen	stoppen: <i>-hij éét de zaak aon kaant gedaon = hij is met zijn bedrijf gestopt-</i>
kaant-aon kaant doen	opruimen; <i>-we hebbe de zaak aon kaant gedaon = wij hebben alles opgeruimd, weer netjes gemaakt-</i>
kaant-aon kaant doen	verwerken; <i>-de slaachters kwamen vruger 't vèrreke, da's ze 'smorges geslaacht hadden, 'saoves aon kaant doen = de slagers kwamen vroeger het varken dat ze 's morgens hadden geslacht, 's avonds verwerken, afhakken en uitbenen en er van alles van maken wat de vrouw des huizes wilde-</i>
kaant-van kaant doen	verkopen; <i>-hij éé d'alles van kaant gedaon = hij heeft alles verkocht-</i>
kakkenesje	jongste van een gezin (ook wel gebruikt voor de kleinste); <i>-de vier grwôte, de drie klentjes en 't kakkenesje = de vier oudsten, de drie die daar op volgden en de jongste (de kleinste)-</i>
kakkeschool-kakschool	bewaarschool-kleuterschool (groep 1 en 2); <i>-ja, 'tis al ne grwôte jonge wor, hij gaod'al nor de kakkeschool = ja, het is al een grote jongen hoor, hij gaat al naar de kleuterschool-</i>
kakkestoel-kakstoel	kinderstoel met po in het zitgedeelte; <i>-ze zit aljêên bij 't ete in de kakstoel = ze zit alleen bij het eten in de kinderstoel-</i>
kakkestoete maaje	spel, twee kinderen houden elkaars handen kruiselings vast, de derde gaat op de handen zitten, wordt geschommeld en vervolgens eraf gegooid en ondertussen werd een liedje gezongen;

liedje:

kakkestoete maaje, de wiend die kom van Traaje, en assie nie van Traaje komt, dan kom'tie van de Leur

kallufkoei	drachtige koe;
kaoje-kaojkes	kaantjes, deze werden gemaakt van het vet dat tegen de binnenkant van de ribben van het varken zat, het zogenaamde plukvet, in de oorlog maakte men ook "kaoje" van de darmen van het varken, de "dèremekaoje"; <i>-Janus pak nog mar wa kaoje, want daor zennur zat = Janus, neem nog maar wat kaantjes, want er zijn er genoeg-</i>
kaok	kaak/wang;
kaokele	kakelen; <i>-d'n aon die kraait en de kieppe die kaokele = de haan kraait en de kippen kakelen-</i>
kaokele-gekaokel	door elkaar praten; <i>-hoor ta gekaokel toch is aon = luister nu toch eens naar dat gekwetter-</i>

	-hou'doe gekaokel, ge kun niks verstaon = doe wat rustiger aan, je kunt niets verstaan-
	-'t gekaokel van al die vrouwe leek net 'n tietekwooj vol tiete = het door elkaar gepraat van al die vrouwen leek net een kippenkooi vol kippen-
kaonus	gezicht, kin, kaken; -hij gaaf um n'n dreun tege zonne kaonus da z'n taande dur z'n lippe schoote = hij gaf hem een klap tegen zijn kin/kaken, zodat zijn tanden door zijn lippen gingen-
kaonus	grove uitdrukking voor mond, het werd gebruikt tussen personen die in opgewonden staat verkeerden, maar ook wanneer iemand gulzig zat te eten; -houdoewe kanus = hou je mond- -douw nie alles tegelijk in oewen kaonus = prop niet alles tegelijk in je mond-
kaorte	kaarten; -ik kaort iedere week drie kjeere = ik kaart drie keer per week-
kaoter	kater, mannetjeskat;
kaoter	kater, zeer slecht gevoel na het nuttigen van teveel alcohol; -is ie 'r wir nie, éétie wir 'n kaoter = is hij er weer niet, heeft hij weer te veel gedronken-

als men vroeger flink dorst had en er was geen drinken voorhanden, zong men het volgende wijsje:
“hedde gin waoter, dan mûllukte de kaoter en hedde gin bier, dan mûllukte de stier”

katjes	wilgenbloesem;
kazuweel	frappant, geweldig; -da's kazuweel, hij éé pecies 't zelfde gemokt as ik = dat is sterk (frappant), hij heeft precies hetzelfde gemaakt als ik-
kèèr	kar; -mekaore 'n bietje hellepe, ikke 't pèèrd vasthouwe en gij de kèèr laoje = elkaar een beetje helpen, ik het paard vasthouden en jij de kar laden-
kèèr-kort in de kèèr	gauw kwaad zijn; -d'n dieje is jil kort in de kèèr dus zegtur mar nie teveul tege aandars hedde zo n'n nwoop geneuk mee um = hij is heel gauw kwaad, dus zeg maar niet teveel tegen hem anders heb je zo een hoop moeilijkheden met hem-
kèèrs-kèske	kaars-kaarsje; -jil veul mèèse steeke wel is 'n kèske n'aon vur iets of iemand = heel veel mensen steken wel eens een kaarsje aan voor iets of iemand- gezegde tegen iemand die later thuiskomt dan verwacht: -gij hè zeker de kèèrse uit motte blaoze-
kees	worm in 'n appel of peer; -d'r zit kees in = er zit een worm in-
kèès	kaas;
kèès geve	van katoen geven, er flink tegenaan gaan (meestal bij hard fietsen); -flienk kèès geve dan luk't wel = er flink tegenaan gaan dan lukt het wel-
kèèskop	scheldnaam voor een Nederlander; -n'n Hollaanse kèèskop = een echte Nederlander-
kèèrslantèèretje	kaarslantaarntje; -in iedere kaomer stond vruger 'n kèèrslantèèretje = in iedere kamer stond vroeger een kaarslantaarntje-
kèèsstullup	kaasstolp; -de kèès laag bij de mjiste mèèse onder de kèèsstullup, dan konnenur de vliege nie op gaon zitte = de kaas lag bij de meeste mensen onder de kaasstolp, dan konden de vliegen er niet bij-
keile	gooien op een ruwe manier;

	<i>-hij wier kwaad en hij keilde z'n nuwe fiets zo tege de schutting = hij werd kwaad en gooide zijn nieuwe fiets met kracht tegen de schutting-</i>
keile	gooien, met een steentje over het water van een sloot of grote plas gooien, waardoor het steentje twee of drie keer omhoog springt vooraleer het in het water verdwijnt;
kekt	kijkt (zie "kijke");
kèrke	klein wagentje op twee wielen, dat voortgeduwd wordt, een zogenaamd "douwkwèrke";
kèrkwooj	karrenkooi, soort schuur met één open zijde, waarin de boeren hun karren stalden;
kerremenaaje	karbonade; <i>-slaachter hedde gij vur mij nog wa lekkere kerremenaajkes? = slager heeft u voor mij nog wat lekkere karbonaadjes?-</i> <i>-jazeker Jaoneke, motte-nutter mee of zonder bjintjes zijn? = jazeker Janus, moet het met of zonder beentjes zijn?-</i>
kerremûlluksepap-kerrepap	karnemelkseppap; <i>-vruger konde aon 't kèrke (bij de melkboer die door alle straten kwam) zuute pap en kerre- of kerremûlluksepap kwoope = vroeger kon je bij de melkboer aan de kar zoete pap en karnemelkseppap kopen-</i>
kerremusbed	geïmproviseerde slaappleats, een matras op de grond waar men op kon slapen, nu noemt men dit een logeerbed;
keskenaode	vervelend doen, iemand lastig vallen, plagen, pesten; <i>-hou op meej oew keskenaode = hou op met dat geplaag-</i>
kèskraas	kerstkrans; <i>-mee Kessemus waar't altij fjeest vûr ôôns, want dan kocht ôôns moeke ne kèskraas = met Kerstmis was het altijd feest voor ons, want dan kocht moeder een kerstkrans-</i>
kèspoor	karrenspoor, zandweg waar vroeger de boeren met hun paarden en wagens over reden en waarbij de wielen van de karren een karrenspoor maakten;
kesse	kersen;
Kessemus	Kerstmis; <i>-mee Kessemus waar't altij gezellig thuis = met Kerstmis was het thuis altij gezellig-</i>
ket	vork, eetvork; <i>-wij ate vruger aljeen mar meej n'n ket = wij aten vroeger alleen maar met een vork-</i>
ketseballe	kaatsen;
ketsele	kaatsen, een balspel dat door meisjes werd gespeeld;
keuterboer	iemand die een klein boerderijtje heeft; <i>-ga'd vroeger grwôte boere mee veul koei en keuterboerkes mee 'n paor koeikes = je had vroeger grote boeren met veel koeien en kleine boertjes met een paar koeien-</i>
kiek dwôôd	morsdood; <i>-da voggeltje is kiek dwôôd = dat vogeltje is morsdood-</i>
kieke	stommeling;
kieke-kiekes	kuikentje; <i>-da's 'n vuil aaj, want d'r zit 'n kiek in = dat is een bevrucht ei, er zit een kuikentje in-</i>
kien	kin; <i>-hij eed'un dubbele kien = hij heeft een dubbele kin-</i>
kiendere	kinderen;
kienderkoppe	straatstenen, vierkant gehakte stenen;
kienkpuut	kikker; <i>-vruger stikte-nut van de kienkpuite in de slwôôte van de polders = vroeger zaten er heel veel kikkers in de sloten van de polder-</i>
kiens	dement, wat men vroeger ook wel aderverkalking noemde;

kiep	-die is jimmel kiens geworre = die is helemaal dement geworden- kip; -de kieppe zate in de kieppekwooj op de roest te slaope = de kippen zaten in het kippenhok op stok- de betekenis van de volgende uitdrukking was bij iedereen bekend: -mée kiep zitte = ongehuwd zwanger zijn- -heddet al gewort, die zit ok mee kiep ééj = heb je het al gehoord, die is ook in verwachting-
kieppekwooj	kippenhok; -in de kieppekwooj gaon de kieppe 'snaachs op stok = in het kippenhok gaan de kippen 's nachts op stok-
kiesjes	werkschoenen, schoen met een hoge hals tot net over de enkels; -de soldaote droege vruger altij kiesjes = de soldaten hadden vroeger altijd hoge schoenen aan- -waor hedde gij m'n kiesjes gelaote, want ik gaoj de polder in = waar zijn mijn werkschoenen, want ik ga de polder in-
kiest-kieste-kiesje	kist-kisten-kistje; -ik heb oew kiesjes in de kiest gegwoojd = ik heb je werkschoenen in de kist gegooit- - 'n klèèn kiesje = een klein kistje-
kietele	iemand met je vingers in de zij of onder de armen kriebelen, waardoor men in de lach schiet, het lichaam een gevoel geven, waardoor lachen niet is te onderdrukken;
kietelkaai-kietelkaaike	grove grindsteen-fijn grindsteentje; -bij d'n dieje kunde toch moeilijk kome, die hé d'n jille wèruft vol kietelkaaie ligge = bij hem kun je toch moeilijk komen, die heeft het hele erf vol grove grind liggen-
kijke-kik-kekt-kek	kijken; -kik is hier = kijk eens hier- -kekt dan = kijk dan- -kek daor giender is = kijk daarginds eens- dus: "kikt" is voor dichtbij en "kekt" is verder weg -motte daor kijke = moet je daar kijken- -hij lûster nie en hij kek nie = hij luistert niet en hij kijkt niet-
kjeer	keer; -hoeveul kjeer h'ek da nou al gezeet = hoe vaak heb ik dat nu al gezegd-
kjeere	keren van een jas, van de buitenkant van de jas de binnenkant maken, waardoor hij weer als nieuw leek;
kjeere	omdraaien, teruggaan;
klaamper	torenvalk;
klaawhaomer	timmermanshamer, waarmee men ook spijkers uit het hout kan trekken (is nog steeds in gebruik);
klaawstok	polsstok; -vruger gienge wij in de polder mit de klaawstok slwotje sprienge = vroeger gingen wij in de polder met de polsstok slootje springen-
klablaos	waterblaas van een varken, in mijn jeugd was het de voetbal van vele kinderen;
klak	hoofddeksel (meestal een pet); -vergit oew klak nie aandars pakt'n kouw = vergeet je pet niet, anders pak je een kou-
klaor	klaar, af, gereed;
klavetter	ergens naar toe zijn waarvan men niet precies weet waarheen; -op de klavetter zijn = weg zijn- -hij is wir nie thuis worre = hij is weer niet thuis hoor- -oh neje issie wir op de klavetter = oh nee is hij weer weg zonder dat je weet waar naar toe-

kleeke	-agge daor mot zijn, dan kunde beter efkes belle, want die is altij op de klavetter = als je daar moet zijn, dan kun je beter even bellen, want die is altijd weg- kleedje;
klèèn-klèn	- 'n kleeke op taofel vien 'k wel mwooj = een kleedje op tafel vind ik wel mooi- klein;
klènemanne	- 'n klèèn manneke = een klein ventje- kinderen;
	-ja mar wie zurgtur dan vur de klènemanne = ja maar wie zorgt er dan voor de kinderen-
kleppe	kletsen, alles doorvertellen;
	-tegen heur motte niks vertelle, want da's nogal gin klep ok = tegen haar moet je niets vertellen, want die vertelt alles door aan anderen-
kleppere	ratelend geluid maken, het maken van geluid met twee korte stukjes hout (platte korte plankjes) die tussen de vingers worden geklemd en waarmee, door diegenen die het goed beheersen, roffels gemaakt kunnen worden als op een kleine trom;
kleppere	klapperen, open en dicht slaan van een niet goed gesloten raam of deur;
	-hoorde da nie, daor staot 'n raom te kleppere = hoor je dat niet, er staat een raam te klapperen-
klets pakke	kou vatten;
	-kleed'oew eige goed aon, aanders pakte drek nog 'n klets = kleed jezelf goed aan, anders pak je direct nog een kou-
	-ok al gaode efkes naor buite, doe d'altijd oewen das aon en zet oew klak op, aanders hedde zo 'n klets te pakke = ook al ga je maar even naar buiten, doe altijd je das om en zet je pet op, anders vat je zo een kou-
kletske	kleine hoeveelheid;
	-ik heb nog 'n kletske staon = ik heb nog een beetje staan-
klikske	etensrestje;
	-ik kook vandaog nie, want ik heb nog 'n klikske van giestere = ik kook vandaag niet, want ik heb nog een restje van gisteren-
klieme	klimmen;
klieskoek	laurierdrop;
klikkèèr	kar met twee hoge wielen waarvan de bak achterover kon kantelen, dat kantelen gebeurde wanneer men het "klikhout" onder de "bûrries" vandaan trok;
klippel	eigengereid, moeilijk in de omgang zijnde persoon;
	-da's toch ne klippel, daor is nie mee te werke = dat is toch een moeilijk iemand, daar is niet mee te werken-
klokkebaaje	bosbessen;
	-wij gienge vruger altij klokkebaaje plukke in 't bos = wij gingen vroeger altijd in het bos bosbessen plukken-
klôôte	niet goed gaan, helemaal niets;
	-hoe is 't nou? 't is klôôte = hoe is het nou? het is helemaal niets, het gaat niet goed-
	-as 't waor is wa ge staot te vertelle, dan kan 'k aljeen mar zegge da'k-ut klôôte vien = als het waar is wat je staat te vertellen, dan kan ik alleen maar zeggen dat ik het helemaal niets vind-
klôôte	jammer;
	-da's ok klôôte, nou gao tie wedstrijd nie dur = dat is ook jammer zeg, nu gaat die wedstrijd niet door-
klôôteraaj	vuil ei, ei dat rot is van binnen, ook een ei waar het begin van een kuikentje in zit;
	-hij gwoojdenum mee 'n klôôteraaj tege zonne kop en toen zaatie jillemaol onder d'n derrie = hij gooide hem met een vuil ei tegen z'n hoofd en toen zat hij helemaal onder de viezigheid-
kloske	klosje, klein houten vormpje waar garen op werd gewonden;
	-witte gij nog wa d'un kloske gaore is = weet jij nog wat een klosje garen is-

-ja natuurlijk, die wiere vruger, toen de mèèse zelluf d'r kleeere nog mokte, jil veul gebrûkt = ja natuurlijk, die werden vroeger, toen de mensen zelf hun kleren nog maakten, heel veel gebruikt-

klotje
klutske

petje;
beetje, kleine hoeveelheid;
-hedde nog wa van die lekkere appeltjes? nou ik denk dattur nog wel een klutske staot = heb je nog wat van die lekkere appeltjes? nou, ik denk dat er nog wel een beetje (een kleine hoeveelheid) is-

klwôôte

donder;
-op oew klwôôte krijge = op je donder krijgen-

knaawe

kauwen;
-kik d'n dieje daor, hij knaaw net oftie bang is da z't afpakke = kijk hem daar, hij kauwt alsof hij bang is dat ze het van hem zullen afpakken-

kneukels

knokkels boven op de hand;

knijnenol

konijnenhol;

knijn-knentjes

konijn, jonge konijnen;

-oh da zen mwooje knentjes = oh dat zijn mooie konijntjes-

knijn-knijne

konijnen (grote);

-vruger wiere n'ur veul knijne gehouwe = vroeger werden er veel konijnen gehouden-

-meej Kessemus wier t'ur altij knijn g'eete = met Kerstmis werd er altijd konijn gegeten-

knijpe-knept

ergens bang voor zijn;

-toentie da gedaon had, kneepie um echt de jiste paor maonde dag en naacht = toen hij dat had gedaan, was hij echt de eerste paar maanden flink bang-

-wa de jiste paor maonde? hij knept-tum nou nog = wat, de eerste paar maanden? hij is nu nog bang-

knillisrwôôs

pioenroos;

knoest

hard iemand, iemand die bot en onbehouwen overkomt, het hard zijn uit zich vooral bij het handelen en het botte, onbehouwen gedrag in gezelschap;

-da's toch ne knoest ééj = dat is toch een hard/bot persoon-

knoeste

aangroei op een boomstam;

-in de lwôôp der jaore zennur knoeste op gekome = bij het ouder worden is er aangroei ontstaan-

knooke

gewrichten in je lichaam;

-m'n knooke doen zeer = m'n gewrichten doen pijn-

-'t wor slecht weer, want ik voel m'n knooke overal = het wordt slecht weer, want ik voel m'n gewrichten door heel m'n lichaam-

knorraof-knorraove

knolrapen, korte ronde bieten aan de bovenkant donker en vanaf het midden grijs, voederbieten, bieten voor de koeien;

-knorraove vur de koei = bieten voor de koeien-

knut

knot, een tot een bal opgerolde hoeveelheid wol die bij het breien gemakkelijker hanteerbaar was dan een streng (nog niet opgerolde wol);

-gif me mar twee knutte = geef me maar twee knotten-

-zeg Mie, witte gij hoeveel knutte dagge nwodig et vur 'n trui mee lange mouwe = zeg, Marie, weet jij hoeveel knotten je nodig hebt voor een trui met lange mouwen-

koeienere

pesten;

-da doettie om te koeienere = dat doet hij om te pesten-

koei-koeie-koeikes

koe-koeien-koetjes;

-n'n boer die mûllukt z'n koeie = een boer melkt zijn koeien-

koeistouwer

degene die de koeien van de ene plaats naar de andere dreef;

-d'n boer zee tege zonne zeun: stouw de koei is naor de waai = de boer zei tegen zijn zoon: drijf de koeien naar de wei-

(de weg lopende vanaf de Prinsenhoef ± 500 meter tot aan de Hooiberg wordt in de volksmond ook wel de "stouwdreef" genoemd);

koekeloere	nieuwsgierig rondkijken, onopvallend ergens in de buurt staan om te luisteren en te kijken wat er allemaal gebeurt of wat verteld wordt, de indruk wekken dat je zomaar wat rondkijkt maar " <i>impesaant</i> " (ondertussen) alles in je opnemen; - <i>wa staot d'n dieje daor nou te koekeloere? = wat staat die man of vrouw daar nu precies te doen?</i> -
koekoek	dakkapel; - <i>vruger zaagde nie veul koekoeke op 't dak staon = vroeger zag je niet veel dakkapellen op de daken</i> - - <i>ne koekoek gif veul mjeer liecht bove = een dakkapel zorgt boven voor veel meer licht</i> -
koffiekluite koker	schrale, donkerrood/bruine zandgrond waarop niets wilde groeien; neus; - <i>d'n dieje hé-dunnen echte jeneverkoker = hij heeft een blauwe neus van te veel drank</i> -
komen-kwaam kommeke	komen-kwam; kopje; - <i>motte gij nog 'n kommeke koffie? = wil jij nog een kop koffie?</i> - - <i>ik heb er altij n'n hekel aon om kommekes af te dwroge, om da ge meej n'n doek zo moeilijk bij de workes kunt kome = ik heb een hekel aan het afdrogen van kopjes, omdat je zo moeilijk bij de oortjes kunt komen met de handdoek</i> -
kontefort	stukje leer ter versteviging van de hiel in de schoen; - <i>wa lwopte mijelijk? = wat loop je moeilijk?</i> - - <i>ja, m'n konteforte zitte te naaw = ja, de hiel van m'n schoen knelt</i> -
kôôlassiepadje	koolaspaadje; - <i>naor 't schuurke liep altij 'n kôôlassiepadje = naar het schuurtje liep altijd een koolaspaadje</i> -
korepikker kortaon	libelle; weinig tijd resterend, binnenkort; - <i>ééj, hoe zittut mi da wèruk want 't is kortaon wor = hoe ver sta je met dat werk want je hebt niet veel tijd meer om het af te maken</i> -
kortaon zen korteliengs	gauw kwaad zijn; pas geleden, nog niet zo lang geleden; - <i>daor ben ik korteliengs nog gewiest = daar ben ik niet zo lang geleden nog geweest</i> -
korterbij kortje	dichterbij; kaartje; - <i>stuur mar 'n kortje = stuur maar een kaartje</i> -
kosje	korstje; - <i>ik had 'n flinke krjeeuw in m'n haand, mar 'tis al ver beter want daor zit al 'n kosje op = ik had een flinke snee in m'n hand, maar het is al bijna beter want er zit al een korstje op</i> -
kosje brwôôd	korstje/stukje brood, het begin en het einde van een brood, de randen van een boterham; - <i>gif de voggeltjes nog efkes 'n kosje brwôôd = geef de vogeltjes nog even een korstje brood</i> - - <i>maag ik de kosjes hebbe? = mag ik de korstjes hebben?</i> - - <i>ge mot nie aljeen d'n botteram ete, mar ok de kosjes = je moet niet alleen het binnenste van het brood eten, maar ook de korstjes</i> -
koste nie	kon je niet; werd wel gebruikt op de Beek, maar niet overal en niet veelvuldig; - <i>koste gij nie op tijd kome? = kon je niet op tijd komen?</i> -
kot kraoke	gevangenis; oprispen, boeren; - <i>hij krok wir = hij boert weer</i> - - <i>d'n dieje krokt altij nao 't ete = hij boert altijd na het eten</i> -
kraoke-krokt	kraken; - <i>as 't stûrmt krokt hier alles = als het stormt kraakt hier alles</i> -

kraole-kraolekes	-as 't stûrmt dan durfde bij hullie nie in de kerkwooj, zo kraok-uttur dan = als het stormt durf je bij hen niet in de karrenkooi, zo kraakt het dan- kralen, kraaltjes; -oh, wa hedde gij n'n mwooje kraolenbaand aon = oh, wat heb jij een mooie kralenketting aan- -ja, die èk van ôôns moeke ga'd = ja, die heb ik van mijn moeder gekregen- -van kraolekes maoke ze mjistal klène èrumbaandjes = van kraaltjes worden meestal kleine armbandjes gemaakt- -mee kraolekes speulde vruger klène kiendjes, dan ware ze mjistal zoet = kleine kinderen speelden vroeger met kraaltjes, dan waren ze meestal heel tevreden-
kreffele	rondscharrelen en daarbij een ander hinderen, ergens tussen gaan lopen waar het eigenlijk niet kan, zich er hinderlijk tussen wringen; -wa lopte gij hier amaol rond te kreffele = wat loop jij hier hinderlijk rond te hangen- -hij kreffelt overal tussen dur = hij wringt zich overal langs-
krèk	precies, zo is dat; -krèk goed = precies goed- -da's krèk wa'k wou = dat is precies wat ik wilde-
krielaontje krielkieppe	krielhaantje; klein kippenras; -bij krielkieppe zit ok altij 'n krielaontje = bij krielkippen zit ook altijd een krielhaantje-
krip	haché; -luste gij nog wa krip Jaoneke, da's lekker om dur oew èèrepel te bouwe = wil jij nog wat haché Janus, dat is lekker om door je aardappelen te prakken-
krjeew	schram; -hij had toch 'n krjeew op zonne'n èèrem = hij had toch een schram op zijn arm-
kroes-kroeske krooj krôôte	kom, kopje van metaal; troep kippen; rode bietjes; -ik zeej tegen ôôze Jaon: luste gij krôôte, hij zeej ikke nie, ik vien 't net geklonterd bloed van 'n geslaacht vèèreke = ik zei tegen onze Janus: lust jij bietjes, hij zei ik niet, ik vind het net geklonterd bloed van een geslacht varken-
krôôtekoker	dom iemand, onbetrouwbaar persoon; -vur wie is da? nou, vur um, oh, vur dieje krôôtekoker = voor wie is dat? nou, voor hem, oh, voor die dommerik-
krowwaoge kruidorus	kruiwagen; kruisbessen; -rwooje en wiette kruidores = rode en witte kruisbessen-
kuif-staonde kuif kuiltje druile	kapsel bij piekhaar; knikkeren; na het maken van een kuiltje, waar omheen de grond mooi glad gestreken werd om de knikkers goed te laten rollen probeerde men een van tevoren afgesproken aantal knikkers in het kuiltje te gooien; de knikkers die naast het kuiltje terecht kwamen mochten door degene, wiens knikker het dichtste bij het kuiltje lag, worden ingeschoten; lukte dat niet meteen mocht de tegenstander een poging wagen; diegene, die het lukte alle knikkers in het kuiltje te gooien of schieten mocht de hele pot hebben;
kruinaogels	seringen; -de kruinaogels bloeje wir mwooj = de seringen bloeien weer mooi-
kruizjil	draagtouw, draagriem die over de schouders werd gehangen en op de rug kruiste, zodat hij niet van je schouders gleed en waarin men aan ieder uiteinde een "bûrrie" van een kruiwagen hing, zodat men hem van de grond kon tillen om iets te vervoeren; -wier bij n'n krowwaoge gebrûkt = werd bij een kruiwagen gebruikt-
krûkske	blauw drinkkruikje dat een werkman vroeger mee naar z'n werk nam; -vergit oew krûkske nie = vergeet je drinkkruik niet-

krûske	kruisje; - 'n <i>krûske maoke vur 't ete</i> = <i>een kruisteken maken voor het eten-</i>
krûske krijge	zegen na afloop van de biecht;
kuierralte	te voet; - <i>éj bende mi de fiets? neje wor ik ben mi de kuierralte</i> = <i>hé ben je met de fiets?</i> - <i>nee hoor, ik ben te voet-</i> - <i>wij gaon er nogal gère meej de kuierralte op uit</i> = <i>wij gaan graag ergens te voet naar toe-</i>
kuijere	wandelen, kuieren, op je gemak lopen;
kuit	lekker plekje om te liggen, een naar het lichaam gevormde kuil in een bed dat vroeger gevuld was met veren of met stro, een soort ligkuil, een plekje waar het heerlijk in slapen was;
kulleke	koosnaampje;
kulleke	weigering; - <i>wilde gij vur mij 'n bodschap doen</i> = <i>wil jij voor mij een boodschap doen-</i> - <i>ja daag, de kat z'n kulleke</i> = <i>ja daag, doe het zelf maar-</i>
kunollie-kurnollie	vrouw waar bijna niet mee te leven is, iemand die altijd gelijk wil hebben en altijd en overal baas wil zijn, kortom een " <i>kwaoje</i> " vrouw;
kusjet	korset, rijglijf waarmee dames hun corpulentie toch nog een ooglijke vorm konden geven; - <i>as die gin kusjet aon éét, kan ze nie dur de deur</i> = <i>als zij geen korset draagt, kan ze niet meer door de deur-</i>
kustonnies	kastanjes; - <i>in d'n baomus gienge we altij kustonnies raope</i> = <i>in de herfst gingen wij altijd kastanjes rapen-</i>
kuus	varken; - <i>in de slaachmaond wier tur op de Beek in bijna ieder huishouwe ne kuus geslaacht</i> = <i>in november, de slachtaand, werd er op de Beek in bijna ieder gezin een varken geslacht-</i> - <i>asser vruger 'n vèèreke geslaacht wier, dan konde da jil ver worre, want die wier gestoke in z'n keel en dan bloeide-nie dwood, mar vur 't zover was kwèkte-nie daggem aon d'n aandere kaant van de Beek kon worre</i> = <i>als er vroeger een varken werd geslacht, dan kon je dat al van verre horen, want het werd in zijn keel gestoken en dan bloedde het dood, maar voor het zover was schreeuwde het zo hard, dat je het aan de andere kant van de Beek kon horen-</i>
kuus of vèèreke	geluksbal bij biljart, een bal die eigenlijk mis is, maar door toeval toch nog als carambole kan worden geteld;
kwaajer	fluim; een echte ouderwetse " <i>kwaajer</i> " krijg je door met een luid geluid de neus op te halen en de keel te schrapen en daarna de verzamelde afvalstoffen in de mondholte met bolle wangen en getuite mond naar buiten te blazen (zoals je een kersenpit uitspuugt) waarbij de afvalstoffen op de grond uiteen spatten, alsof je een rauw ei op de grond gooit!;
kwaansele	morsen, morsen van iets vloeibaars; - <i>omda ge zo lwopt te gaope, hou d'ut panneke nie recht en kwaansel-d'alles onder</i> = <i>omdat je zo rond loopt te kijken, hou je het pannetje niet recht en knoei je overal-</i> - <i>lwop nou toch wa rustiger, dan kwaansel d'ok nie</i> = <i>loop nu toch wat rustiger, dan mors je ook niet-</i>
kwakbolleke-kwabolleke	kikkerjong, dikkopje; - <i>de jonge van de kienkpuite noemde wij kwakbollekes</i> = <i>jongen van kikkers noemden wij kwakbollekes-</i>
kwakke	neergooien, ruw woord dat meer naar smijten neigt, meestal gebruikt bij het ruw neerzetten van iets dat tegen een stootje kon; - <i>kwak ut daor mar in diejen hoek</i> = <i>gooi het daar maar in die hoek-</i> - <i>ge kek mar waor g'ut weg kwakt</i> = <i>je kijkt maar waar je het neergooit-</i>

kwakske	een beetje; <i>-wa d'edde nou wir meegebracht? ja hij had nog 'n kwakske peejaod ligge en da d'ek mar meegenome, want ik heb nog wa plek om te zaaie = wat heb je nu weer meegebracht? ja hij had nog een beetje wortelzaad liggen en dat heb ik maar meegenomen, want ik heb nog plaats om het te zaaien-</i>
kwansele	klotsen van water;
kwaod-kwaoj	kwaad;
kwaoijonge	geen kind maar ook nog geen volwassen man; <i>-och da zen kwaoijonges streke = dat zijn maar streken van opgroeiende jeugd-</i>
kwèèk	mond; <i>-houdoe kwèèk diecht = hou je mond dicht- -die kan z'n kwèèk nie houwe = die kan z'n mond niet houden-</i>
kwèèk	vrouw die (meestal met stemverheffing) altijd overal iets over te zeggen heeft; <i>-da's toch 'n kwèèk = die heeft altijd wat te zeggen-</i>
kwèke	hard schreeuwen, hard roepen;
kwèkert	schreeuwer, iemand die altijd met stemverheffing spreekt; <i>-kwèk toch nie zo = praat toch niet zo hard- -hij stwotte zonne kop en kwèkte as 'n speenvèereke = hij stootte z'n hoofd en schreeuwde als een speenvarken-</i>
kwettere	aan één stuk door praten; <i>-kwetter toch nie zo, niemand verstaotur wa = praat niet zo door elkaar, niemand verstaat er nog wat van-</i>
kwiedam	deugniet, iemand die soms gekke domme streken uithaalt; <i>-hedde gij da gedaon, wa bende toch ne kwiedam ééj = heb jij dat gedaan, wat ben je toch een deugniet-</i>
kwiel	speeksel;
kwiele	kwijlen, als iemand per ongeluk over z'n kleren kwijlt wordt gezegd: "vuile kwielert"; <i>-assie 'n borreltje teveul op éét dan begientie altij te kwiele = als hij een borreltje teveel heeft gedronken dan begint hij altijd te kwijlen-</i>
kwiep-kwiebus	sufferd, niet zo snugger ogend iemand, iemand waarbij het lang duurt voordat hij iets snapt, iemand die je aanspreekt maar waarvan je niet direct antwoord krijgt en waarbij hij kijkt alsof hij helemaal niet begrijpt waar je het over hebt; <i>-diejen kwiebus snap niks = die sufferd begrijpt niets- - 't is ne goeie jonge mar 't blèf ne kwiep = het is een goeie jongen maar het blijft een sufferd- -wa's da toch vur ne kwiebus die daor staot = wat is dat toch een raar iemand die daar staat- -jonge, jonge ge ben toch ne kwiebus ok wor = jonge, jonge, je bent toch een sufferd-</i>
kwiezjèr-kiesjère	franse keukenkachel;
kwikke	met of op de hand wegen; voelen hoeveel iets naar schatting weegt;
kwôôlduif	houtduif, wilde bos- en polderduif;
kwôôl-kwôle	kool-kolen; <i>-rwooje en wiette kwole = rode en witte kool-</i>
kwôôr	koor; <i>- 'n zangkwôôr = een zangkoor-</i>

L

- laaije** leiden, dirigeren, richting geven;
- 'n pèèrd laaije = een paard richting geven-
- laaj** *-laai ze mar die kaant op = stuur ze maar in die richting-*
lei;
- 'n laaje dak = een leien dak-
- laand-laande** land-landen;
laanterfaante niets doen, zomaar wat rondhangen;
-d'n dieje lopt dag in dag uit zomar wa te laanterfaante = hij loopt dag in dag uit zo maar wat rond en doet helemaal niets-
- laanterfaanter** lui iemand die overal de kantjes er vanaf loopt en waar niemand wat aan heeft;
labtjeen tuinboon;
labwone tuinbonen;
-lekker toch ééj, nuwe èèrepels lekker gebakke in botter, labwone en dan gebakke spek 'r bij = heerlijk toch, nieuwe aardappelen lekker gebakken in boter, tuinbonen en dan met gebakken spek erbij-
- lalloozie** zakhorloge, rond zakhorloge dat aan een ketting gedragen werd, in die tijd droeg men een vest en de ketting zat met het uiteinde vast aan een knoopsgat, het horloge zat dan in de linker of rechter vestzak; als vroeger een van de notabelen op zijn "lalloozie" keek, dan deed hij dat met een wijds gebaar, waardoor het in die tijd deftig en voornaam overkwam;
-witte gij oew laot 't is? neje, want ik heb munne lalloozie nie bij me = weet jij hoe laat het is? nee, want ik heb m'n horloge niet bij me-
- lammetere** klagen, steeds maar over hetzelfde bezig blijven, blijven zaniken over iets en dat iedere keer opnieuw;
-och God toch, daor hedde ze wir, drek begin ze wir te lammetere = ach jé, daar is ze weer, direct begint ze weer te klagen-
- lantère** lantaarn;
laog laag, min;
-da's 'n laoge streek = dat is een gemene/minne streek-
- laoije** laden, inladen, opladen;
-is oewe waoge al gelaoije? neje k'heb ur nog gin tijd vur g'ad = is je wagen al geladen? nee, ik heb er nog geen tijd voor gehad-
- laoj** lade of la;
-in de laoj van d'n aonrecht ligt dikkels n'n woop rommel = in de lade van het aanrecht ligt dikwijls een hoop rommel-
-gwooj 't mar in de laoj = gooi het maar in de la-
- laojtaofel** ladekastje, een kastje waar je van alles in kunt opbergen, vroeger dikwijls een pronkstuk in de kamer en soms met prachtig snijwerk versierd waarin meerdere (meestal vier grote) schuifladen zaten, waarin heel veel spullen opgeborgen ("ingelaojen") konden worden, "laojtaofel" was een samengesteld woord uit "laoj" (lade) en "taofel" (tafel), de tafel was de bovenkant van de kast waar de laden in zaten en werd gebruikt als siertafel waar dan mooie en dierbare dingen op stonden zoals foto's, beeldjes of de pendule;
het kon ook zijn dat er in zo'n "laojtaofel" net onder het bovenblad nog twee kleine schuifladen zaten en daaronder de grote laden, zo'n kast werd toch, ondanks dat er onder het bovenblad twee schuifladen zaten, geen "taofellaoj" maar "laojtaofel" genoemd;
- laoter** later;
lapke lapje of gaasje dat op een wond werd gelegd;
-aaw, gifdi's gauw 'n lapke, want ik heb in munne vienger gesneje bij het èèrepelschelle = au, geef eens vlug een gaasje, want ik heb in m'n vinger gesneden bij het aardappelen schillen-

	<i>-nie zo gaaw jaanke wor, 'n lapke d'r op en t'is zo beter = niet zo gauw huilen hoor, een pleister erop en het is zo weer beter-</i>
lapke-lapkes	lapje stof-meerdere kleine lapjes stof, als men zei: "ik heb een "lapke" gekocht" wist iedereen zonder dat het woord werd uitgesproken dat het een lap stof was; <i>-ik heb van de week toch 'n mwooj lapke gekocht op de mart = ik heb deze week toch een mooie lap stof gekocht op de markt-</i> <i>-ne lapkesshort = een schort die zo dikwijls is versted, dat je alleen nog maar kleine lapjes ziet in allerlei vormen en kleuren-</i>
lapswaans	nietsnut, iemand waar je niet van op aan kunt, iemand die liever niets dan iets doet; <i>-dieje lapswaans motte niks vraoge, want die is liever lui dan moei = die nietsnut moet je niets vragen, want die is liever lui dan moe-</i> <i>-in die femilie zen 't allemaol grwôôte lapswaanze = in die familie zijn het allemaal grote nietsnutten-</i>
Lauwke de Zeikerd	Heilige Laurentius (10 augustus), als het regent op die dag, blijft het 6 weken kwakkelweer;
lawaaisoep-blindesoep	watersoep, soep waar niets in zat, alleen wat bouillon en verder geen vlees, groente of vermicelli, negentig procent water, eigenlijk gewoon een bord warm water met bouillonsmaak en bouillonkleur;
lawaajsop-lawaajsaus lebbere	waterjus, watersaus, jus/saus die voor het merendeel uit water bestond; likken, zuigen, sabbelen; <i>-zit n'n njeelen dag toch nie zo aon diejen zuurbal te lebbere = zit de hele dag toch niet zo aan die zuurbal te likken/zuigen-</i>
lèèrze	laarzen; <i>-lèèrze meej wogge hakke = laarzen met hoge hakken-</i> <i>-toen ik klèn was, waren er gin mèskeslèèrze, aljeen de pliesie en de massiesee en de soldaote droege wogge lèèrze, ok pèèrdrijers droege lèèrze, mar gewonne mèèse nie, die liepe op klompe = toen ik klein was waren er geen meisjeslaarzen, alleen de politie, de marechaussee en ook de soldaten droegen hoge laarzen, ook paardrijders droegen laarzen, maar gewone mensen niet, die liepen op klompen-</i>
leesplangeske leeze	leesplankje; sorteren, werk dat meestal op winteravonden met de hele familie werd gedaan, op de tafel werd een zak bonen leeg geschud en de hele familie "las" de bonen (zochten de slechte eruit), dikwijls werd onder het lezen het toen gebruikelijke "rwôzenhoejke" gebeden; <i>-bwontjes leeze = de vuile of niet mooie boontjes eruit halen-</i>
lèfke	gebreed vestje dat door groot en klein werd gedragen over het hemd en de borstrok maar onder de blouse of trui, aan de voorkant werd het met knopen gesloten en het was nooit langer dan de taille, in de winter werd het gedragen voor de warmte; <i>-ik kwôôp gin lèfkes wor, ik braai ze zelluf vur munne klène = ik koop geen vestjes hoor, ik brei ze zelf voor m'n kind-</i>
legèèt-op de legèèt zijn	weg zijn, zonder te weten waarheen; <i>-z'is nie thuis, z'is wir op de legèèt = ze is niet thuis, ze is weer weg-</i>
lekke	likken; <i>-hij lekt overal aon = hij likt overal aan-</i>
lekkerke	snoepje; <i>-hedde gij al 'n lekkerke ga'd = heb jij al een snoepje gehad-</i> <i>-ja, mar ik-epput uitgetuft, want ik vin di gin lekker lekkerke = ja, maar ik heb het uitgespuugd, want ik vind het geen lekker snoepje-</i>
lekstok	zuurstok; <i>-moeke maag ik op de kermis nog n'n lekstok kwôpe, want die vien ik toch zo lekker = moeder mag ik op de kermis nog een zuurstok kopen, want die vind ik toch zo lekker-</i>

lèllepwôôte	stuiptrekken, hulpeloos op de grond liggen;
lent	leidsel;
leste	laatste;
leut	koffie;
	- 'n lekker bakske leut = een lekker kopje koffie-
leut	plezier, lol;
	-leut maoke = plezier, lol maken-

versje:

*leut da kunde echt niet kwôpe
leut da hedde of da hedde nie
daorum is 't mar te hope dagget et
ist waor of nie
want zonder lache giere brulle is de wereld toch zo leeg
want van al da mauwe en da lulle wor ne mès op d'n duur ok steeg*

leutere	blijven praten over iets; -d'n dieje kan toch blijve leutere = die kan je lang aan de praat houden- -die blèf mar dur leutere over 't zellufde = die blijft maar steeds over hetzelfde doorpraten-
leutig	plezierig, gezellig; -wa waar da giesteren-aovond toch leutig ééj = wat was dat gisteravond toch gezellig, plezierig- -ééj, gaode meej naor de kermus, da's leutig jô = ga je mee naar de kermis, dat is gezellig-
liechje	lichtje; - 't achterliechje van oew fiets doeget nie = het achterlicht van je fiets doet het niet-
liechteluk	misschien, waarschijnlijk; -wanjeer komde nou is ne kjeer langs? nou da' w'ik nog nie, mar liechteluk `n dèstag al = wanneer kom je eens 'n keertje langs? nou dat weet ik nog niet, maar misschien dinsdag al- -wanjeer gaode verhuize? liechteluk in 't vurjaor al = wanneer ga je verhuizen? waarschijnlijk in het voorjaar al-
liechter lieke	leren beugel op het zadel van een paard om de bûrries in te hangen; liedje; -oh, komde gij vur mijn 'n mwooj lieke zienge, jonge = kom jij voor mij een mooi liedje zingen, jongen- -de straatzangers zonge vruger schwôône liekes = de straatzangers zongen vroeger hele mooie liedjes-
liendebwôôme lient	lindebomen; koord om iets vast te maken; -agge daor nou 'n lient vur pakt, dan kundet zo vast zette en dan staogut stevig = als je daar nu een koord voor pakt, dan kun je het zo vast zetten en dan staat het stevig-
lientbouw lientje	lintbebouwing, de weg of dijk in de natuurlijke loop volgen met bebouwing; onderscheiding; -heddet gewort, Jaon éé d'ok 'n lientje g'ad = heb je het gehoord, Jaan heeft ook een onderscheiding gekregen- -nou, da wier tijd ok, wattur ok gebeurde in 't durp, hij deej overal aon meej = nou, dat werd tijd ook, want wat er ook gebeurde in het dorp, hij deed overal aan mee-

lientjesbroek	damesbroek met een "val", het achterpand kon men naar beneden klappen, aan weerszijden zat een lint waarmee de "val" aan de voorzijde met een lus werd vastgeknoopt;
lievenjeerebjisje	lieveheersbeestje; <i>-lievenjeerebjisjes meude nwoojt kepot slaon, want da zen jille nuttige bjisjes = lieveheersbeestjes mag je nooit dood slaan, want het zijn heel nuttige beestjes-</i>
lievenjirke	Lieve Heer (God); na een examen hoorde een leerling van anderen dat hij vele vragen fout had beantwoord en sprak vervolgens in grote vertwijfeling de volgende wens uit: <i>„Lievenjirke mok toch da Lissabon de hoofdstad is van Spanje, want aandars heb ik da ok nog fout”-</i>

versje:

Lievenjirke, gif mwooj wirke, gif mwooj daag, daddet zonneke schijnen maag

lijzemeel	meel waar koeken voor de koeien van werd gemaakt, het werd ook in de vorm van warme pap op pijnlijke plaatsen van het lichaam gelegd;
likke-lik	lekker-het lekt; <i>-terwel tie aon zonnen ijsco stond te likke, likte'n 't in zonne nek = terwijl hij aan z'n ijsje stond te likken, drupte het in z'n nek-</i>
ljeeg-laog	laag in hoogte; "laog" werd iets meer gebruikt dan "ljeeg"; <i>-'n mwooj huis, mar 't dak is 'n bietje te ljeeg = een mooi huis, maar het dak is een beetje te laag-</i>
ljeeger	lager; <i>-'n bietje ljeeger, dan lig tie goed = een beetje lager, dan ligt hij goed-</i>
ljeer	leder/leer; <i>-vruger ware de mjiste schoene van ljeer = vroeger waren de meeste schoenen van leder-</i> <i>-n'n ljeere jas = een lederen jas-</i>
ljeer-ljirke	ladder-kleine ladder; <i>-ik durruf echt nie op'n ljeer te klieme = ik durf echt niet op een ladder te klimmen-</i> <i>-da's zo wog, durrufde gij daor meej 'n ljeer bij te klieme = dat is zo hoog, durf jij daar met een ladder bij te klimmen-</i> <i>-ikke nie, ik krijg al wogtevrees a'k op unne stoel staoj = ik niet, ik krijg al hoogtevrees als ik op een stoel sta-</i> <i>-mot ik de grwôôte ljeer of 't klèn ljirke pakke = moet ik de grote ladder of het kleine laddertje pakken-</i> <i>-pak de grwôôte mar, dan kan'k 'r beter bij = pak de grote maar, dan kan ik er beter bij-</i>
ljillek-lillek	lelijk; <i>-die is toch lillek ééj = die is toch lelijk!-</i> <i>-ge snap nie da ne mèès zo ljillek kan worre assie ouwer wort ééj = je begrijpt niet dat een mens zo lelijk kan worden als hij ouder wordt-</i> <i>-mar ge hoef nie oud te zijn om lillek te zijn, kèk mar is goed rond = maar je hoeft niet oud te zijn om lelijk te zijn, kijk maar eens goed rond-</i>
ljillek doen	flink tekeer gaan; <i>-hij kreeg zonne zien nie en begon toch ljillek te doen = hij kreeg zijn zin niet en ging toen toch tekeer-</i>
ljillekerd	niet te vertrouwen persoon, iemand die niet altijd op het rechte pad loopt; <i>-da's ne ljillekerd wor = dat is iemand, waar je voor op moet passen-</i> <i>-die éé d'al jil veul ljilleke dienge uit g'aolt = die heeft al veel dingen gedaan, die niet door de beugel kunnen-</i>

lobbes	goedzak, iemand die zich nergens druk over maakt en alles goed vindt; <i>-da's toch ne goeie lobbes ééj = dat is toch een goedzak-</i>
lochjes	heel licht; <i>-ge mot'r zo mar lochjes over gaon dan begientie 't mwoojste te blienke = je moet er zo maar lichtjes overheen gaan dan blinkt het het mooist-</i> <i>-da motte we nog is lochjes overdoen = dat moeten we nog een keer herhalen-</i> werd gebruikt meestal nadat een feestje zo gezellig was geweest dat het nog een keer herhaald zou moeten worden omdat iedereen het zo fantastisch vond-
locht	licht in gewicht; <i>-t'is niet zo zwaor, gij kunnut makkelijk draoge, t'is jil locht = het is niet zo zwaar, jij kunt het gemakkelijk dragen, het is heel licht-</i> <i>-hedde gin lochtere fietse, d'is nogal 'n zwaore = heb je geen lichtere fietsen, dit is nogal een zware-</i>
loeb-loebus	sul, lobbes, een beetje dom overkomend iemand; <i>-da's toch ne loeb, ééj = dat is toch een sul-</i> <i>-aon diejen loeb motte niks vraoge want die wit toch niks = aan die sul moet je niets vragen want die weet toch niets-</i>
lol	leverworst;
loos	longen van dieren;
lôôte	loten van planten, het uitschieten/uitlopen van planten; <i>-t'is zukke lekker weer, dattur nou al lôôte aon diejen bwôôm kome = het is zulk mooi weer, dat de bomen nu al uitlopen-</i>
lôôtere	loten; <i>-mee Sientereklaos gaon wij jist lôôtere om te kijke vur wie we 'n pakske motte maoke = voor Sinterklaas loten we eerst om te zien voor wie we een pakje moeten maken-</i> <i>-we maokenur gin ruzie over, we gaon lôôtere = we maken er geen ruzie over, we gaan lootjes trekken-</i>
lot	nalatig, slordig; <i>-lot zijn = nalatig, slordig, onverschillig zijn-</i> <i>-die is overal eve lot in = die is overal nalatig in-</i> <i>-hij is daor veul te lot in = hij is daar veel te slordig/onverschillig in-</i>
lot da	laat dat, iets niet mogen; <i>-en ik zeg dagge da lot = en ik zeg dat je dat niet mag-</i>
lot mar	laat maar;
lotje	<i>-lottesem toch = laat hem toch-</i> lot uit een loterij; <i>-hoe is 't, hedde die baon ga'd? ja, nou da's ok 'n lotje uit de loterij = hoe is het, heb je die baan gekregen? ja, nou dat is ook een lotje uit de loterij-</i> <i>-bij 'n rad van avontuur motte ok altij lotjesverkwôpers hebbe, aandere kunde nie speule = bij een rad van avontuur, moeten er ook altijd lotenverkopers zijn, anders kun je niet spelen-</i> <i>-t'is tegeworrig duur, vruger vijf lotjes vur ne gulde en nou vijf vur n'n euro = het is tegenwoordig duur, vroeger vijf loten voor een gulden en nu vijf voor een euro-</i>
louwe	dom kijken; <i>-sta nie zo te louwe = sta niet zo dom te kijken-</i>
luizekammeke	speciaal, heel fijn kammetje om de luizen en de neten uit het haar te kammen; <i>-vruger waren 'r veul kiendere die luize hadde = vroeger hadden veel kinderen luizen-</i>
lulle	veel en heel goed kunnen praten; <i>-die vent kan lulle = die man kan praten-</i> <i>-hij lul'd-iederjin vast = hij is iedereen de baas in het spreken/hij snoert iedereen de mond, hij praat zoveel en goed dat er geen tegenspraak meer komt-</i> <i>-hij lult de gaote in oew sokke = hij houdt niet op met praten-</i>
lullemaajer	kletser, iemand die kletspraat verkoopt;

lurruke	<p><i>-gij ben'd'unne grwôôte lullemaajer = jij verkoopt alleen maar kletspraat, alles wat jij vertelt slaat nergens op, het is allemaal onzin-</i> met geluid drinken, bijv. bij het drinken van frisdrank met een rietje; "lurruke" gebeurde meestal gedachteloos met een zekere onverschilligheid; <i>-zit nie zo lurruke = zit niet zo te drinken dat iedereen het hoort-</i> <i>-hij ee gin taande mir en daorum lurruktie bij alles wattie drienkt = hij heeft geen tanden meer en daarom hoor je geluid bij alles wat hij drinkt-</i></p>
lusse	<p>lusten; <i>-hij lus niks = hij lust niets-</i></p>
lûstere	<p>luisteren; <i>-lûster d'is naor de voggeltjes = luister eens naar de vogeltjes-</i></p>
lwôôndosser	<p>loondorser, iemand die de oogst ging dorsen bij boeren die geen dorsmachine hadden;</p>
lwôôp	<p>aangelegde sloot waardoor water werd afgevoerd, hij kon smal of breed zijn maar vormde een wezenlijk onderdeel van de afwatering van een gebied, het was dus een bewust aangelegde sloot, als hij echt breed was noemde men deze "vliet"; er bevond zich altijd stromend water in; <i>-in de lwôôp bij 't vonderke gienge wij altijd klène vieskes vange (mjistal scheppe) en daor gienge we dan in de Moskes in de vliet grwôotere viesse meej vange = in de sloot bij het vlondertje gingen wij altijd kleine visjes vangen en daarmee gingen we dan in de Moskes in de vliet grotere vissen vangen-</i></p>
lwôôpe-lwopt	<p>lopen-loopt; <i>-hij lwopt al vrûg = hij loopt al vroeg-</i> <i>-hij lwopt altij aljin = hij loopt altijd alleen-</i></p>
lwops	<p>loops; <i>-n'n lwopsen hond = een loopse hond-</i> <i>-hedde gullie n'n hond? ja, en hij is wir lwops ok = hebben jullie een hond? ja, en hij is weer loops ook-</i> <i>-houdoewen hond mar bienne want den ôôze is wir lwops = hou je hond maar binnen want de onze is weer loops-</i></p>

M

maaje	feestje dat werd gehouden bij het bereiken van het hoogste punt van nieuwbouw;
maajkes dost	dauwtrappen op Hemelvaartsdag, de dag dat Jezus Christus ten hemel is opgestegen, Hemelvaartsdag valt altijd op een donderdag in het voorjaar, tien dagen voor Pinksteren;
maawe	mauwen, kletsen, onzin vertellen, blijven zeuren;
makkendamweg	asfaltweg;
mangewottels	voederbieten die door een molen klein werden gesneden, meestal werd het pas aan het vee gevoerd, nadat ze eerst hooi of inmaakvoer te eten hadden gehad;
mannekemaon	het gezicht dat in de volle maan zit, als er met kinderen naar de volle maan werd gekeken zei men altijd: <i>-mannekemaon, ééd-un ljeere broekske aon - het mannetje van de maan heeft een leren broekje aan-</i>
mànskèèrel	man;
manvolksbroek	mannenbroek;
maoje	maden;
maoke-mokte	<i>-vieste meej maoje of meej èèrepel = vis je met maden of met aardappelen-</i> maken-maakte; <i>-ze was naojster en mokte jil veul mesiesterse broeke = ze was naaister en maakte veel ribfluwelen broeken-</i>
maone-gemaont worre	manen-aanmanen, er op gewezen worden dat je nog iets te betalen hebt of nog iets terug hebt te geven, het werd ook wel eens gedaan in het bijzijn van anderen en dat was dan een afgang van jewelste, het had een zeer negatieve betekenis; <i>-hij wier genaont omdattie nog iets moes betaole van 'n half jaor trug = hij werd er op gewezen dat hij nog iets moest betalen van een half jaar geleden-</i>
maot	vriend; <i>-da's munne maot = dat is mijn vriend-</i>
maot-munne maot	collega, iemand waar men iedere dag mee samenwerkt; <i>-da motte nie aon mij vraoge, da d'ee munne maot gedaon = dat moet je niet aan mij vragen, dat heeft mijn collega gedaan-</i>
maote	kroelen;
mart	markt;
masje	dennenboompje;
	<i>-'t masbos = het mastbos-</i> <i>-w'ebbe lekker in de masjes gespeuld mi z'n alle = we hebben met z'n allen lekker in het dennenbos gespeuld-</i> <i>-assur vruger iemand 50 jaor getrouwd waar, dan wier jil de straot versierd meej masjes meej rwoeskes d'r in en vur de deur n'n erehaog van mast ok versierd meej rwoeskes = als vroeger een echtpaar 50 jaar getrouwd was werd heel de straat versierd met dennenboompjes met roosjes er in, en bij de voordeur stond een erehaag (ook versierd met roosjes) van dennentakken-</i>
massieseej	marechaussee; <i>-massieseejs wonde vruger nie thuis mar op 'n kezerne: de massieseejkezerne = marechaussees woonden vroeger niet thuis maar in een kazerne-</i>
medje	lief woord voor een jong meisje, een late tiener; <i>-da zen mwooje medjes = dat zijn mooie meisjes-</i> <i>-zo manneke, ge ziet 'r schwôôn uit wor, gij hè zo 'n medje = zo ventje, je ziet er goed uit, jij zult zo een meisje hebben-</i> <i>-ja mar, k'heb al 'n medje = ja maar, ik heb al 'n meisje-</i>
medollie	medaille; <i>-hij ééd'un medollie g'ad vur 't veule wèruk dattie gedaon eet = hij heeft een medaille gehad voor het vele werk dat hij heeft gedaan-</i>

-aljin degene die veel doen vur de gemjeenschap krijge daor soms 'n medollie vur = alleen degenen die veel doen voor de gemeenschap krijgen daar soms een medaille voor-

meej

met;

mèès

mens, men bedoelde hiermee altijd een vrouw;

-da's toch 'n goej mèès = dat is toch een lieve vrouw-

mèèse

mensen;

-mèèse ik gaoj wir = mensen, ik stap weer op-

mekaor

elkaar;

melkdiesel

paardebloem;

memme

borsten, heel grof woord voor vrouwenborsten met een nogal afwijkende maat voor wat grootte betreft, het werd gebruikt in beledigende zin;

-nou motte die daor zien, die éé 'n paor memme = nou moet je haar zien, die heeft grote borsten-

memzuiger

iemand die steeds over hetzelfde aan de gang blijft;

-hou t'r over op da's ne verschikkelijke memzuiger = hou er over op, die blijft aan de gang over iets-

meneejzje

manege;

-pèèrdrije kunde in 'n meneejzje lere = paardrijden kun je in een manege leren-

mesiesterd

manchester stof, ribfluweel;

-tegeworrig zegge ze 'n ribbroek, mar wij zeeje 'n mesiesterebroek = tegenwoordig zeggen ze een ribbroek, maar wij zeiden een manchesterbroek-

mèske

meisje;

-gij ben 'd'un schwôôn mèske geworre = jij bent een mooi meisje geworden-

liedje:

*gifde gij oew haand is mèske, kek me nog is efkes aon,
wilde gij meej mijn vier daoge, naor de Bikse leut toe gaon,
wilde gij meej mijn dan is daanse, en lachend dur 't leven gaon,
dan kun d'r op di aordse plekske, wir 'n jil jaor tegenaon*

mèskesgek

jonge knul die altijd achter de meisjes aanzit;

-da d'is en blèf ne mèskesgek = die verandert niets, die blijft achter de meisjes aanzitten-

messe wette

messen scherp maken met een slijpsteen;

mèteke

bruidje, bij vele kerkelijke gebruiken en gebeurtenissen liepen de "mètekes" (bruidjes) voorop en strooiden confetti tijdens het lopen;

- ze liepen ok dikkels meej 'n kèske in d'r haand vur de pestoor uit die ôôs Lievenjirke droeg en onder 'n baldekijn liep, de mètekes, de baldekijndraogers en de pastoor meej ôôs Lievenjirke liepe dan saome meej alle mèèse d'r aachterop, zo de straot op om aon de precessie te begiene = ze liepen ook dikwijls met een kaarsje in hun hand voor de pastoor uit die ons Heer droeg en onder een baldakijn liep, de bruidsmeisjes, de baldakijndragers en de pastoor met ons Heer liepen dan samen met alle andere mensen zo de straot op om aan de processie te beginnen-

-agge daor as kiend aon meej mocht doen, was 't net of ge dur d'n hemel liep = als je daar als kind aan mee mocht doen was het net of je door de hemel liep-

meuge

mogen;

*-ge meug 't wel doen, maar 't hoeft nie = je mag het wel doen, maar het hoeft niet-
-ge hoevut nie te zegge, mar ge meugut wel = je hoeft het niet te zeggen, maar je mag het wel-*

-da meude gij nie = dat mag jij niet-

-meude gij al gaon daase? = mag jij al gaan dansen?-

	<i>-njit, ik maag 't nog nie mar ik doei 't wel = nee, ik mag het nog niet, maar ik doe het wel-</i>
meule	molen;
	<i>-de mulder zonne meule = de molen van de molenaar-</i>
meulepèèrd	grote, flink gezette (dikke) vrouw;
	<i>-da's toch 'n meulepèèrd geworre = die is toch groot en dik geworden-</i>
meut	onhandig iemand, leuke meid die altijd wel vragen heeft of hulp nodig heeft bij onbenullige dingen;
meut-ouwe meut	zeurderige oude vrouw;
	<i>-wa bende toch 'n meut, ééj = wat ben je toch een zeurpiet!-</i>
meziek	muziek;
miender	minder;
	<i>-t'is miender dagge denkt = het is minder dan je denkt-</i>
mies	mis, niet raak, ernaast;
	<i>-da's mies = dat is niet raak-</i>
	<i>-ge zit mies = je zit ernaast-</i>
	<i>-hij schoot twee kjeere op n'n haos, mar 't was nog mies = hij schoot twee keer op een haas, maar het was nog niet raak-</i>
mies	mest;
mies breke	mest verdelen over de akker met een riek;
	<i>-gaode gij van aachtemiddug mar mies breke, dan is da klaor = ga jij vanmiddag maar mest verdelen over het land, dan is dat ook gebeurd-</i>
mies rije	mest vanaf de mestvaalt of vanuit de stal naar het land rijden, tegenwoordig worden de weilanden en de akkers met drijfmest bemest, maar vroeger reed men vaste mest uit de koeienstal over de akker, in die koeienstal stond het vee de hele winter tot in het voorjaar om vervolgens de hele zomer in de wei te lopen;
miesaok	mesthaak, lange stok met drie tanden om de mest van de "klikkar" op de akker te trekken;
miesdienèr	misdienaar;
	<i>-vroeger stiktenut van de miesdienèrs, mar tegeworrig is 'r moeilijk aon te kome = vroeger waren er misdienaars genoeg, maar tegenwoordig is er moeilijk aan te komen-</i>
mieskwal	vervelend persoon, naar mens;
	<i>-d'n dieje mot ik nie, da's toch ne mieskwal, ééj = hem moet ik niet, dat is toch 'n vervelende vent-</i>
mies-miesse	Heilige Mis-missen
	<i>-de mies doen = de mis opdragen-</i>
	<i>-de pestoor dee de mies = de pastoor droeg de mis op-</i>
	<i>-vroeger deje ze iederen dag nog twee miesse, mar tegeworrig aljin in 't weekend nog = vroeger droegen ze nog iedere dag twee missen op, maar tegenwoordig alleen nog in het weekend-</i>
miesplein	gemeentereiniging;
	<i>-bij ôôze Jan stond op de revèrs van zonne frak aon wieskaante GR (gemeentereiniging) geborduurd, mar iederjin zee altij: hij werkt op 't miesplein = bij onze Jan was weerszijden op de revers van zijn jas GR geborduurd, maar iedereen zei altijd: hij werkt op het "miesplein"-</i>
miesse-miessumme	bemesten, bezig zijn met bemesten;
	<i>-ag`oewen akker goed wilt bementenere, dan motte naatuurlijk jist goed miesse = als je je akker goed wilt bewerken (een hoge opbrengst wilt), dan moet je naatuurlijk eerst goed bemesten-</i>
	<i>-waor is ons vaoder toch? oh, die is d`n-jillen dag al aon `t miessumme = waar is vader toch? oh die is de hele dag de akkers al aan het bemesten-</i>
	<i>-wa doetie nou de jille week? oh hij is elleken dag aon `t miesse = wat doet hij de hele week? oh hij is iedere dag aan het bemesten-</i>
miessum-mieswoop	mestvaalt;
	<i>-gwooj da mar op de miessum-mieswoop = gooi dat maar op de mestvaalt-</i>

mijelijk	<i>-da-doekske grond ligt-tur nie goed bij, da mot gemiest worre = dat hoekje grond</i>
mik	moeilijk; rond brood; <i>-vruger wierenur dur n'n bakker mjeer mikke gebakke dan aandere brwoijer = vroeger werden er door een bakker meer ronde broden gebakken dan andere soorten (vormen) brood-</i>
mimeut	zeurkous;
Mimui	<i>-da's toch 'n mimeut = dat is toch een zeurkous-</i> tante Rie; <i>-mi = Rie-</i> <i>-mui = tante-</i> <i>-moeke, ik gaaj vanmiddeg efkes naor Mimuije = moeder, ik ga vanmiddag even naar tante Rie-</i>
mitjin-mitjeen	meteen;
mjeenes	<i>-da doe'k mitjin = dat doe ik meteen-</i> menens; <i>-hij wier kwaod en ge kon zien daddut mjeenes waar = hij werd kwaod en je kon zien dat het menens was-</i> ook bij het spelen, bijv. bij het knikkeren, werd het woord gebruikt: <i>-doen we vur mjeenes = spelen we voor winst en verlies-</i> bij het knikkeren werd ook gezegd: " <i>doen we vur ouwes?</i> ", wat betekende dat de winnaar het aantal knikkers dat hij had gewonnen mocht houden;
mjeer-mjir	meer;
mjistal	meestal;
mjiste	<i>-mjistal wel mar soms ok nie = meestal wel maar soms ook niet-</i> meeste;
moej	<i>-de mjiste doen da = de meesten doen dat-</i> moe;
moeje	<i>-ik ben me toch moej = ik ben erg moe-</i> iets doen, zich ermee bemoeien;
moejzeiker	<i>-hij zal oew nie moeje = hij zal je niks doen-</i> mier;
moeke	<i>-rwooje en zwarte moejzeikers = rode en zwarte mieren-</i> moeder, wij zeiden nooit "mijn" moeder, maar altijd "ôô's" moeder, zij was niet alleen mijn moeder maar van ons allemaal; <i>-ôô's moeke = onze moeder-</i>
mof	handwarmer, een rol (losse mouw) van bont of wol gemaakt, een handwarmer werd door vrouwen gebruikt (boerinnen en middenstandsvrouwen) waarbij ze beide handen in de mof staken en dan met hun handen op hun buik liepen; <i>-doe d'unne mof aon want 't'is jil kou en aandere krijgde kouwaande = doe een mof aan want het is heel koud en anders krijg je koude handen-</i>
mof	Duitsers, in de oorlog noemden wij Duitsers ook moffen, dat was een minder vriendelijk woord voor de Duitse bezetter;
mof-moffe	aardbei-aardbeien, een prachtig "Biks" woord voor deze lekkere vruchten; <i>-zouwe-nur al moffe zijn? = zouden er al aardbeien zijn?-</i> <i>-nije nog nie, mar 't zal nie lang mjir dure = nee nog niet, maar het zal niet lang meer duren-</i> <i>-moffe plukke waar vruger 'n kwaaj wèruk, want daor kreeg-dut flienck van in oewen rug = aardbeien plukken was vroeger slecht werk, want daar kreeg je het behoorlijk van in je rug-</i>
mokkel	platte, ruwe naam om een meisje of vrouw aan te duiden, meestal waren het jonge meisjes die men zo beledigend noemde, maar het werd ook gebruikt om een mooi, lief, aardig meisje aan te duiden; <i>-da's toch 'n dikke mokkel = dat is toch een dik meisje-</i> <i>-da's 'n lekker mokkeltje jô = dat is een leuk, mooi, aardig, meisje-</i>

carnavalsliedje, waarop gedanst en gehost werd:

-en hedde m'n mokkel nie gezien, 't'is carnaval-

mondmeziek	mondharmonica; <i>-agge goed mondmeziek kunt speule, dan klinkt da jil mwooj = als je goed mondharmonica kunt spelen, dan klinkt dat heel mooi-</i> <i>-hij éé d'altij z'n mondmeziëkske bij = hij heeft altijd zijn mondharmonica bij zich-</i>
monieka	accordeon; <i>-d'n dieje kan goed monieka speule, jô = die kan goed accordeon spelen-</i> <i>-monieka-meziek is en blèf mwooje meziek = accordeonmuziek is en blijft mooie muziek-</i>
môôfel	slok, een mondvol; <i>-agge dost et dan bende meej ne môôfel waoter al jil blij = als je dorst hebt dan ben je met een slok water al heel blij-</i>
moor	waterketel; <i>-de waoterketel wier zo genoemd omdattie van 't ope vuur, wortie bovenhieng, jillemaol zwart geworre waar = de waterketel werd "moor" genoemd omdat hij van het open vuur, waar hij boven hing, helemaal zwart geworden was-</i>
môôts	keuken; <i>-bij ôôts op de môôts = bij ons in de keuken-</i> <i>-op de môôts = in de keuken- dus niet "in", maar "op de môôts";</i> hetzelfde geldt voor het wonen "op de Beek" en niet "in de Beek"; <i>-wij hadde mar 'n jille klène môôts, maar we zatenur wel elleken dag mee elleve in te ete = we hadden maar een klein keukentje, maar we zaten er wel iedere dag met elf mensen te eten-</i>
mosse	verspillen, niet zuinig zijn, onnodig veel geld uitgeven, onnodige dingen doen en dan naderhand weer veranderen, nergens naar kijken, verknoeien; <i>-d'n dieje, die most toch ok overal meej ééj = hij kijkt bij alles wat hij doet ook echt nergens naar-</i>
mosse	morsen, bijv. bij het inschenken van iets of bij het eten van iets;
mossert	knoeier, morser; <i>-da's toch ne mossert = dat is toch een knoeier-</i> <i>-da's net 'n klèèn jong, die most altij = dat is net een klein kind, die morst altijd-</i>
motje	"ha motje" = vriendelijke groet die men riep in het voorbij rijden; men riep ook wel: <i>-ha, die motje-</i>
motte	moeten; <i>-ik mot niks = ik moet niets-</i> <i>-motte gij nie gaon wèrreke = moet jij niet gaan werken-</i>
motte	motten;
mottele	<i>-d'r zit mot in = er zitten motgaatjes in-</i> morsen, knoeien, slordig omgaan met water of met het klaarmaken van eten; <i>-stao nie zo te mottele = sta niet zo te morsen/te knoeien-</i>
mozzegat	gat in de muur op vloerhoogte, meestal een halve steen groot, waardoor het afvalwater vanuit de "gotstjeen" in een putje liep, vanuit het putje liep het water door een buis onder de grond naar de "mozzegôôt";
mozzegôôt	greppel naast of achter het huis waarin het afvalwater liep, meestal was het een vuil vies slootje; <i>-wa d' hedde gij gedaon = wat heb jij gedaan-</i> <i>-ik ben in de mozzegôôt gezakt = ik ben in de goot gevallen-</i>
mui	tante;
muggepies	motregen;

mulder -*moktoe eige nie zo druk, tis mar muggepies = maak je niet zo druk, het is maar motregen-*
molenaar;
-de mulder maolde vur z'n klaante 't graon zoda ze thuis zelluf brwôôd konne bakke = de molenaar maalde voor zijn klanten het graan, zodat ze thuis zelf brood konden bakken-

mulder meikever;

vroeger maakten we bij een meikever aan zijn achterpootje een draadje vast, als de meikever dan wilde gaan vliegen draaide hij kleine rondjes omdat hij vast zat, ondertussen zongen we het volgende liedje;
mulderke, mulderke, korendief, telde gij oew geld is op en gao dan nog is vliege

mûlleke melken;
de boeren gingen meestal melken met paard en wagen, maar heel dikwijls ook op de fiets, dan hing er aan weerszijden van de bagagedrager één melkkan en tussen hun armen op de buis van de fiets de derde kan, het was heel zwaar werk, want de wegen waren allemaal zandwegen met diepe karrensporen en daarnaast een heel smal fietspaadje en als de kannen vol waren hadden ze wel 90 liter melk die ze vervoerden;
-koeie mûlleke = koeien melken-
-vruger gienge de mjiste boere smorregus al jil vrug naor de polder om te gaon mûlleke = vroeger gingen de meeste boeren al heel vroeg naar de polder om te gaan melken-

liedje, dat veel gezongen werd op bruiloften en partijen:
*en d'n boer die mûllek z'n koei, koei, koei,
al in 'n houte emmerke, al in 'n houte emmerke,
en d'n boer die mûllek z'n koei, koei, koei,
al in 'n emmerke*

mûlluk melk;
mûllukboer melkboer;
-de mûllukboer kwaam vruger iederen dag meej mûlluk langs de deur = de melkboer kwam vroeger iedere dag met melk langs de huizen-

murmereere klagen;
-die murmereer nog as ze de honderdduzend trekt = die klaagt nog als ze de honderdduizend wint-

mussien machine;
-tegeworrig is 'n wasmussien jil gewon, mar vruger moesse ze alles mi d'haand doen = tegenwoordig is een wasmachine heel gewoon, maar vroeger moest men alles met de hand wassen-

musterd snoeiafval, bij elkaar gebonden hoeveelheid dun hout;
musterdklippel dik stuk hout in een "musterd";
als de heggen werden gekapt dan werden er "musters" gebonden van het dunne hout, dat na het drogen in de "musterschelluft" gebruikt werd om de kachel te stoken en bij de bakkers om de oven op temperatuur te brengen;

musterschelluft houtmijt;
muuk voorraad;
-ne muuk wienterknoeste = een voorraad winterperen-
-daor vange ze me nie meej, daor ek ne flinke muuk van ligge = daar pakken ze me niet mee, daar heb ik een flinke voorraad van liggen-

mwooj
mwoojke

mooi;

kleinigheidje;

-nou, gij kun mwooj zienge, om dagge da zo mwooj gedaon et, krijgde gij 'n mwoojke van mij = nou jij kunt mooi zingen, omdat je dat zo mooi gedaan hebt, krijg je van mij een kleinigheidje-

N

naawe	ruzie maken; <i>-’t zen jille goeie mètse, mar toch naawetur nogal is = het zijn hele goede mensen, maar toch maken ze geregeld ruzie-</i> <i>-bende giestere op de vergaoderieng gewiest? nie, nou t’etur nogal genaawd ek gewort = ben je gisteren op de vergadering geweest? niet, nou ik heb gehoord dat ze flink woorden hebben gehad-</i>
nao	nadat;
naod	naad;
naoje	naaien; <i>-vruger naojde iederjin thuis = vroeger maakte iedereen thuis kleren-</i>
naom	naam; <i>-’t maag ginne naom hebbe = het stelt niets voor-</i>
naom hebbe	bekend staan om;
naor	naar/naar toe;
naovenaant	naargelang, in verhouding tot; <i>-naovenaant tie de naom eet om ‘r wèrum bij te zitte, valt di fjisje flienck tege = alhoewel hij de naam heeft er warmpjes bij te zitten, valt dit feestje toch behoorlijk tegen-</i>
nééve	neven (familie);
neffe	naast, naast iemand zitten; <i>-neffe wie zitte gij = naast wie zit jij-</i> <i>-jirreluk is jirreluk, ge wit veul mar nou zitter toch flienck neffe = eerlijk is eerlijk, je weet veel, maar nu zit je er toch helemaal naast-</i>
neije	nee; <i>-zeg ’t is jirreluk, hedde gij gewrokt = zeg eens eerlijk, heb jij gerookt-</i> <i>-neije, da’s nie waor wa z’oew gezeet hebbe = nee, dat is niet waar wat ze je gezegd hebben-</i>
neije wor	nee hoor; <i>-neije wor, da’s niet waor = nee hoor, dat is niet waar-</i>
netjinder	precies hetzelfde; <i>-hoe éé-tie dieje stoel dan gemokt = hoe heeft hij die stoel dan gemaakt-</i> <i>-nou netjinder as ik ’t gedaon heb = precies hetzelfde als ik het heb gedaan-</i> <i>-ik zee ‘t-um netjinder as ik ’t nou tege jou zeg en toen wierti flienck kwaod = ik zei het hem precies hetzelfde zoals ik het nu tegen jou zeg en toen werd hij erg kwaad-</i>
neuke-verneuke	verneuken, foppen, bedriegen, zeuren; <i>-d’r tussenuit neuke = weglopen-</i> <i>-toen ’t moeilijk wier nukte-nie er tussenuit = toen het moeilijk werd ging hij er vandoor-</i>
neve	naast;
nie	niet;
niechje	nichtje; <i>-ik heb zuvul nééve en niechte, da’k ze echt ammel nie ken = ik heb zoveel neven en nichten, dat ik ze allemaal niet ken-</i>
niessels	veters; <i>-doe d’oew niessels van oew schoene nou is goed vast, aandars val d’r drek nog over = doe de veters van je schoenen goed vast, anders val je er direct nog over-</i> <i>-toen dieje faant de teute van z’n schoene wou poetse zonder z’n niessels los te maake, nuktenie vurover mi z’n stui op de raand van den’èrd = toen die sufferd de neuzen van z’n schoenen wilde poetsen zonder z’n veters los te maken, viel hij voorover met zijn voorhoofd op de rand van de kachel-</i>
nijpe	knijpen; <i>-ik nijp-hij nept-wij nijpe = ik knijp-hij knijpt-wij knijpen-</i>

*-ik neep-hij neep-wij nepe = ik kneep-hij kneep-wij knepen-
-iedere kjeer assie nept mottum trug nijpe = iedere keer als hij knijpt, moet je hem terugknijpen-
-éj, nie nijpe éj = hé, niet knijpen!
-hij knept de katjes in 't donker = hij doet alles stiekem, voor de buitenwereld gedraagt hij zich heel netjes en fatsoenlijk maar pas op voor hem-
-bij figuurlijk gebruik is het dus niet: -hij "nept" de katjes in het donker- maar -hij "knept" de katjes in het donker-*

nirreke

met tegenzin eten;

njit jô

nee hoor;

-njit, da's jillemaol nie waor wagge daor nou vertelt = nee hoor, dat is helemaal niet waar wat je nu vertelt-

nondejuuke

heel smal snorretje op het randje van de bovenlip;

-t'is net Clark Gable mi z'n nondejuuke = het is net Clark Gable (filmacteur) met z'n smalle snorretje-

nondejuuke

vrijgezellenstrik;

-hij lop z'n levelang al mee 'n nondejuuke = hij draagt zijn leven lang al een vrijgezellenstrik-

nuwe

nieuwe;

-daor wonne nou ok nuwe mèèse = daar wonen nu ook andere mensen-

nuwejaor

nieuwjaar;

nieuwjaarsliedje van "ôds moeke":

*nuwe jaorke zoete
't vèèreke hé vier voete
vier voete en n'n stèrt
da d'is nog wel 'n wosje wèrd
hij ee zo lang in 't kot gestaon
en nou is ie in de schouw gegaon
oh manneke, manneke komter is aon*

nuwelek

nieuwsgierig;

-ik ben 'r toch nuwelek nor hoe dat da af gaot lwôôpe = ik ben er toch nieuwsgierig naar hoe dat af gaat lopen-

nwôdig

nodig;

-is da nou wel nwôdig = moet dat nu wel-

nwooj

niet graag;

-nwooj of nie 't mot gebeure = graag of niet het moet gebeuren-

nwoojt

nooit;

O

oekske	hoekje;
oelwapper	- <i>lekker uggele in 't oekske = lekker bij elkaar zitten in het hoekje bij de kachel-</i> apart iemand, een niet hoogstaand persoon; - <i>diejen oelwapper motte niks vraoge want daor kunde toch nie van op aon = die</i> <i>vent moet je niets vragen want daar kun je toch niet van op aan-</i>
oenjeer	wanneer, "oenjeer" werd door de meest plat dialect pratende Bekenaren gebruikt, "wanjeer" werd meer gebruikt; - <i>wa zeede gij daor, oenjeer is da gewiest = wat zei jij daar, wanneer is dat</i> <i>geweest-</i> - <i>wanjeer gij zegt dagge dur neffe zit, dan zal ik zegge oenjeer 't wel gewiest is =</i> <i>als jij zegt dat je er naast zit, dan zal ik zeggen wanneer het wel is geweest-</i>
oepelpèèrd	hobbelpaard; - <i>vruger was 'n oepelpèèrd ok echt van hout da d'op 'n paor geboge latte stond en</i> <i>waor de kiendere dus ok echt op 'n pèèrd zate assur mee speulde = vroeger was</i> <i>een hobbelpaard echt van hout, een paard dat op een paar gebogen latten stond</i> <i>zodat de kinderen dus ook echt op een paard zaten als ze er mee speelden-</i>
oet-oeje	hoed-hoeden; - <i>twee oeje = twee hoeden-</i> - <i>ge zie nie veul mèsè mjr meej n'n oet op = je ziet niet veel mensen meer met</i> <i>een hoed op-</i>
oets	mallejan, wagen bestaande uit twee hoge wielen en een disselboom voor het vervoer van zware lasten, vooral bomen;
oew	hoe;
oew	- <i>oew doede gij da? = hoe doe jij dat?-</i> - <i>nou, da doe'k (doei ik) gewon zo = nu, dat doe ik gewoon zo-</i> jezelf, je, jouw;
oew	- <i>kek naor oew eige = kijk naar jezelf-</i> - <i>oew fiets = jouw fiets-</i> - <i>oewen auto = jouw auto-</i>
ojeklonje	eau de cologne, reukwater; - <i>'n bietje ojeklonje da vien'k wel lekker ruuke = een beetje eau de cologne vind ik</i> <i>wel lekker ruiken-</i>
ok	ook;
ok	- <i>ik ok = ik ook-</i> - <i>ja, da doe'k ok = ja, dat doe ik ook-</i>
ommes	zeker;
ommes	- <i>gij ben-tur toch ommes ginne van Pietwomme? = jij bent er toch zeker geen van</i> <i>oom Piet?-</i> - <i>neije, ge kent toch ommes de viesboer wel, nou daor ben'k 'r jinne van = nee, je</i> <i>kent toch zeker de visboer wel, nou daar ben ik er een van-</i>
omsebeurt	om de beurt, met meerderen iets doen en elkaar daarbij afwisselen;
omwas	afwas;
omwôôg	omhoog;
omwôôg gaon	opstaan voor iemand;
ondjes	- <i>ééj, gao d'is omwôôg vur diejen ouwe mès = hé, sta eens op voor die oude man-</i> (als het een vrouw was, zei men: - <i>vur da d'ouw mès = voor die oude vrouw-</i>) hondjes;
ont	- <i>jong ondjes = jonge hondjes-</i>
ont	vuil;
onteriek	viezerik in woord en gedrag;
ont	- <i>mi d'n dieje motte nie omgaon want da's ne grwôte onteriek = met hem moet je</i> <i>niet omgaan want dat is een grote viezerik-</i>
ontstraant	brutaal in woord en gedrag;

	<i>-wa da vur 'n huishouwe is weet ik nie, mar d'n ene is al ontstraanter as d'n aandere = wat dat voor een gezin is, weet ik niet, maar de een is al brutaler dan de ander-</i>
ôôs	ons;
opkuuse	<i>-ôôze Jan éé nou ok 'n mèske = Jan heeft nu ook verkering-</i> kwaad maken, om een hond kwaad te maken zei men meestal meerdere malen achter elkaar: " <i>haas kuus kuus kuus</i> ", zodat de hond kwaadaardig begon te grommen en te blaffen; <i>-ééj, kuust diejen 'ond nie zo op = hé, maak die hond niet zo kwaad-</i> <i>-ééj, diejen hond motte opkuuse, agge durft = hé, die hond moet je kwaad maken, als je durft-</i>
opneuke	opdonderen, wegwezen; <i>-ik wil oew nwoojt mir zien, opneuke gij = ik wil je nooit meer zien, opdonderen jij-</i>
opneukerke	<i>-nukt op vur da'k oew zelluf buite gwooj = ga weg voordat ik je zelf buiten gooi-</i> klein persoon, klein persoon die veel praat had; <i>-nou motte daor da d'opneukerke worre, hij prot as ne grwôte = moet je daar dat kleine ventje horen, hij heeft zoveel praats-</i>
opoe-opoetje-grwotje	oma-grootmoeder, opoetje was het liefste woord; <i>-moeke wanjir gaon we wir naor opoetjes? = moeder wanneer gaan we weer naar oma?-</i> <i>-nou manneke, we zen pas bij grwotjes gewiest dus we waachte nog mar efkes = nou ventje we zijn pas bij grootmoeder geweest dus we wachten nog maar even-</i> <i>-of ge nou naor grwotjes, naor opoetje of naor opoe gieng as klèn kiend, ze ware en ze zen nog steeds eve lief vur de kiendjes = of je nu als klein kind naar grootmoeder, naar opoe of naar oma ging, ze waren en zijn nog steeds allemaal even lief voor de kinderen-</i>
opoetje	"opoetje" werd gebruikt als een vrouw haar maandelijke cyclus had, over zulke dingen sprak men vroeger niet en om dan toch haar soms kregelige stemming uit te leggen zei men: " <i>ja opoetje is over!</i> ", iedere volwassene begreep dan wat er aan de hand was, maar de kinderen begrepen er niets van en dat was ook de bedoeling;
opperkaomer oppin	opkamer, hoger gelegen vertrek (meestal boven kelder) op dezelfde verdieping; deze kant op; <i>-a gij avast nor ôôs oppin komt, dan ben d'in ieder geval op tijd = als jij avast deze kant op komt, dan ben je in ieder geval op tijd-</i>
opsolftere	opschepen, opzadelen, iemand ergens ongevraagd mee opschepen, die daardoor in moeilijkheden kon komen; <i>-ja hij is 'r nou mwooj vanaf, mar hij eeter mijn meej opgesolfterd = hij is er nu mooi vanaf, maar hij heeft er mij mee opgescheept-</i>
osklippel	dwarshout aan een kar, waaraan de strengen van een paardentuig werden vastgemaakt om de kar te trekken;
ossegerjeel	vrouwenbroek zonder kruis, deze onderbroek (een bovenbroek werd door vrouwen destijds niet gedragen), reikte tot de knie of net daaronder en de rokken waren lang; in die tijd werkte 60 à 70% van de bevolking in de land- of tuinbouw, dus ook " <i>het vrouwvolk</i> " en als zij op het land werkzaam waren en nodig een plas moesten doen, dan konden ze gewoon blijven staan;
oudoe	tot ziens, groet;
oute hekke	houten hek, in deze samenstelling wordt de "h" van hout niet uitgesproken, maar de "h" van hek wèl;
ouw	oud;
ouwejaor	oudjaar;

liedje:

Aas, aas, nuwejaor

*twee koeke zen 'n paor
zen ze nie gebakke
gif me n'n wèrme appel
Kriek, krak, notje
as ons moeder waofels bakt
lopt de botter dur 't gotje
Óh, wa gif da
kommend jaor a'wir wa*

ouwes

om te houden;

-agge vur ouwes knikkert dan meude de gewonne knickers ouwe = als je knikkert voor menens dan mag je de gewonnen knickers houden-

overkaant

overkant;

overnuw

opnieuw;

-d'as nie goed, overnuw = dat is niet goed, opnieuw-

P

paacht	huur, gebruikt in de agrarische sector als iemand een boerderij met bijbehorende grond huurt;
paachtboer	iemand die zijn grond en opstallen huurt, men huurt een huis en pacht een boerderij, huren en pachten zijn eigenlijk hetzelfde maar de regels zijn heel anders; <i>-is jouw stee eigendom? = is jouw boerderij eigendom?-</i> <i>-neeje, ik paacht = nee, ik huur-</i>
paachte-plekke paachte	een vaste plaats huren in de kerkbanken; <i>-jinne kjeer in 't jaor was 't plekke paachte in de kerk = jaarlijks werden alle zitplaatsen in de kerk voor een jaar verpacht-</i>
pabbeke	pap voor kleine kinderen;
pad-uit de pad	opzij; <i>-gao di's uit de pad want ge stao flienk in de weg = ga eens opzij want je staat behoorlijk in de weg-</i>
padje	paadje; <i>-'n zaandpadje = een zandweggetje-</i>
padwog	ontstoken oog; <i>-hij gao nie meej wor want hij eej d'n padwog = hij gaat niet mee want hij heeft een ontstoken oog-</i> <i>-vruger zaagde veul mjeer mèèse meej 'n padwog as tegeworrig = vroeger zag je veel meer mensen met een ontstoken oog dan tegenwoordig-</i>
paor	paar, in de betekenis van enige maar ook van een stel;
papkiendje	verwend kind;
pappesiester	rotje (vuurwerk); <i>-vruger wierener meej ouw en nuw aljin mar pappesiesters afgestoke = vroeger werd er van oud op nieuw alleen maar met rotjes geknald-</i> <i>-vruger waren 'r aljin mar pappesiesters = vroeger waren er alleen maar rotjes-</i>
pattekaol	helemaal kaal, dus (nog) zonder veren of haar; <i>-voggeltjes, muizen en poeskes, daarbij protte ze over pattekaole jonge = bij vogeltjes, muizen en poesjes werd gesproken over nog helemaal kale jongen-</i>
peeje	verzamelwoord voor winterpenen, suikerbieten en mangelwortels; <i>-wienterpeeje = winterwortelen-</i> <i>-horrepeejkes = kleine wortelen-</i> <i>-in 't naojaor was 't peeje tijd = in het najaar was het de tijd van de penen-</i> <i>-van die grwôôte rwooje peeje die ge, as ze geschrapt ware, zo lekker op kon knaawe = van die grote rode penen waar je, als ze geschrapt waren, zo lekker op kon knabbelen-</i>
peejkoffie	peekkoffie, cichoreiwortelkoffie (in de volksmond Buisman), gebruikt om koffie smaakvoller te maken;
pèèrd	paard; <i>-as 'n bliend pèèrd = nergens op lettend-</i> <i>-lot 'm nwoojt hellepe, want hij gaot as 'n bliend pèèrd te wèruk = laat hem nooit helpen, want hij let nergens op-</i>
pèès	paars; <i>-pèès is jil mwooj = paars is heel mooi-</i>
peezeriek	varkenspees (bullepees) die gebruikt werd om iets in te vetten; <i>-pak de peezeriek is want ik mot de zaog invette = pak even de bullepees, want ik moet de zaag invetten-</i> <i>-de peezeriek hieng bijna altij in 't schuurke bij 't getuig = de bullepees hing bijna altijd in het schuurtje bij het gereedschap-</i>
pèltje trekke	wedspel met luciferhoutjes, het kortste houtje verliest;
peperkoek	ontbijtkoek;

peperscheet	pepernoot, hoekig gebakken, wordt na een paar dagen keihard;
pepier	papier; <i>-gif d'is efkes 'n pepierke = geef even een papiertje-</i>
perkel	stok voor het afsluiten van poort;
perleeje	over iets aan de gang blijven, klagen;
pertje	gedeelte; <i>-'n pertje van n'n appelesien = een partje van een sinaasappel-</i>
pesjonkele	40-uren gebed met Allerzielen;
pèstal	paardenstal; <i>-de pèerde stonde vruger in de pèstal altij wèrum, want die waar mjistal in de schuur naost 't wooj = de paarden stonden vroeger in de paardenstal altijd warm, want die was meestal in de schuur naast het hooi-</i>
pestoer	pastoor;
pèstront	paardenvijgen;
petije	zijn gang laten gaan; <i>-bemoei t'r oew eige nie mee, lot ze toch petije = bemoei je er niet mee, laat ze toch hun gang gaan-</i>
peut	stomp; <i>-hij gaaf 'm n'n peut = hij gaf hem een stomp-</i>
piekeldraad-piekdraad-piendraad	prikkeldraad; <i>-de boere gienge vruger in 't vurjaor rond de waaje in de polder nuw piekeldraad spanne = de boeren gingen vroeger in het voorjaar rond de weilanden nieuw prikkeldraad spannen-</i>

liedje:

**blonde Mieke heeft een hart van PRIKKELDRAAD,
blijf maar thuis, PRIKKELDRAAD**

pienegel	moeilijk iemand, een dwarsligger; <i>-ja mar daor gaode nie mee kuiere, ge kent'um misschien nie goed, mar t'is ne pienegel wor = ja, maar die man is niet gemakkelijk, je kent hem misschien niet goed, maar het is een dwarsligger-</i> <i>-hij schupt overal tegenaan = hij ligt altijd dwars-</i>
pieraos	pier, regenworm; <i>-gaode mee, pieraose steke want ik gaaj viesse = ga je mee pieren steken want ik ga vissen-</i> <i>-vieste gij altij mee, pieraose, ikke nie, ik vies 't liefste mee, maoje = vis jij altijd met pieren, ik niet, ik vis het liefst met maden-</i> <i>-nou, op kleine vieskes vies ik mee, maoje, mar op grwôte viesse mee, pieraose = op kleine visjes vis ik met maden, maar op grote vissen met pieren-</i>
piesbloeme	fluitekruid; <i>-langs de spoorlijn groeide vruger veul piesbloeme = langs de spoorlijn groeide vroeger veel fluitekruid-</i>
piespot	po; <i>-vruger stond 'r bij iederjin ne piespot onder de bedstee = vroeger stond bij iedereen een po in de bedstee-</i>
pietelèèr	rokkostuum;
pietjes hebbe	luizen hebben;
pikaok	pikhaak (werd gebruikt bij het maaien);
pitse	heel ongeïnteresseerd eten en dan nog met hele kleine beetjes, zodat iedereen kon zien dat je met tegenzin at, liever niet dan wel; <i>-zit nie zo te pitse = zit niet zo ongeïnteresseerd, zo onverschillig te eten-</i>

-*ééj, it is dur en zit nie zo te pitse = eet eens normaal door en doe dat niet zo onverschillig-*

-*agge wies wa ze in èrreme laande te ete krijge, dan zoude nie zo zitte pitse = als je wist wat ze in arme landen te eten krijgen, dan zou je niet zo met tegenzin zitten te eten-*

pjeer pjeer

verstoppertje spelen;

-*ééj gaode meej pjeer pjeer speule = hé ga je mee verstoppertje spelen-*

-*ik vien van ketsele, van riekumaf, van etske jaoge, van tut, van rjeepe en van pjeer pjeer da leste ut mwoojste spelleke = ik vind van kaatsen, van overloperkje, van tikkertje, van knikkeren, van hoepelen en van verstoppertje spelen dat laatste het mooiste spel-*

plaachte

de gewoonte hebben;

-*hij plaacht op vrijdag altij te gaon kaorte = hij heeft de gewoonte om op vrijdag te gaan kaarten-*

-*gao tie daor nie mjeer naor toe? vruger plaachtte nie da d'altij te doen = gaat hij daar niet meer naar toe? vroeger deed hij dat altijd-*

plak

stuk grond;

plangeske

plankje;

-*wa motte toch mittie plangeskes doen = wat moet je toch met die plankjes doen-*

-*ik bewaor ze, ge wit nwoojt wor ge ze nog vur nwôdig et = ik bewaar ze want je weet maar nooit waar je ze nog voor nodig hebt-*

platte waoge

boerenwagen op vier wielen met luchtbanden;

-*rijde gij mar mitte platte waoge, dan kom ik 'r wel meej 't kèrke aachterop = rij jij maar met de platte wagen, dan kom ik er wel met 't karretje achteraan-*

pleej

toilet/poepdoos binnen;

plets

speelplaats bij school;

-*vur da vruger de schoolbel gieng, speulde we altij op de plets = voordat vroeger de schoolbel ging speelden we altijd op de speelplaats-*

pliesie

politie;

pliesieagent

politieagent;

-*vruger was iederjin bang van de pliesie = vroeger was iedereen bang voor de politie-*

ploeske

pluisje (zie "poeske");

ploeze

uit elkaar rafelen van stof, bij een klein lapje stof de draden één voor één uittrekken, zodat er alleen maar losse draadjes overblijven;

-*op de bewaorschool bij Sûr Martina ljeerde jil de Beek, of 't nou jonges of mèskes ware, ploeze = op de kleuterschool bij Soeur Martina leerde heel de Beek "ploeze", of 't nu jongens of meisjes waren-*

-*wat de zusters er dan verder mee deden weet ik niet:*

-*mar ik denk da d'ut gebrûkt wier om kussus op te vulle = maar ik denk dat het gebruikt werd om kussens op te vullen-*

plotje

plaatje;

-*hij lees gin boeke, hij kekt aljin mar plotjes = hij leest geen boeken, hij kijkt alleen maar plaatjes-*

plotje draaie

grammofoonplaatjes draaien op een pick-up;

-*toenter nog gin tillevisie waar draaide we d'n jille zondag plotjes = toen er nog geen televisie was draaiden wij de hele zondag plaatjes-*

plukvet

buikvet van een varken;

poejer

harde klap;

-*hij gaaf 'm daor toch 'n poejer! = hij gaf hem toch 'n klap!-*

poejere

poederen;

-*alle vrouwe poejere d'r eige = alle vrouwen poederen zich (hun gezicht)-*

poejer-poejersiekelaot

chocolademelk;

-*soms, mar da gebeurde nie dikkels, kreges we poejersiekelaot = soms, maar dat gebeurde niet vaak, kregen we chocolademelk-*

poelie	-nao 't schetse 'n lekker bakske poejer drienke = na het schaatsen een lekker kopje chocolademelk drinken- wielte waar een riem of band over liep, bijv. de "poelies" van een dorsmachine waar de aandrijfriemen over liepen;
poelie	jonge hen die pas aan de leg was, bij het voeren werden ze zo ook dikwijls geroepen "poele, poele, poele"; -ik mot eigenlijk jonge poelies hebbe mar ik wit nie waor ik ze mot haole = ik moet eigenlijk jonge hennen hebben maar ik weet niet waar ik ze moet halen-
poelieaaike	ei van een jonge kip, die eitjes waren iets kleiner dan van oudere kippen; -kik manneke, da's nou 'n poelieaaike, luste gij 'r jintje? = kijk jongen, dat is nu een eitje van een jonge hen, lust jij er eentje? - -ik vien poelieaaike lekkerder dan grwôte aaiere = ik vind kleine eitjes lekkerder dan grote eieren-
poeske-ploeske	pluisje, pluisjes op een kledingstuk noemde men "poeskes"; -gè d'allemaol poeskes op oewe frak zitte = je hebt allemaal pluisjes op je jas zitten- wanneer de pluisjes op de grond lagen zei men meestal "ploeskes"; -waor kome die ploeskes op de grond allemaol vandaon? = waar komen die pluisjes op de grond allemaal vandaan? - -ja gij et zitte naoje en al die draojkes op de grond laote valle = jij hebt zitten naaien en al die draadjes op de grond laten vallen-
poet-poetje	geen vuile vrouw, maar wel een vrouw die het met de hygiëne niet zo nauw nam, ook een vrouw die er erg onverzorgd uitzag kreeg die naam; -da's nao d'r trouwe toch 'n poetje geworre = dat is nadat ze getrouwd is toch 'n onverzorgde, slordige vrouw geworden-
poetje	jong poesje, een katje, jonge poesjes werden vroeger geroepen met "pieteke, pieteke, pieteke" of "poeteke, poeteke, poeteke" met de nadruk op de eerste lettergreep, het waren lieve woordjes om de poezen, die soms in groten getale werden gehouden, te roepen, grote katten riep men met: "poes, poes, poes", maar ook met "poet, poet, poet"; -in 't vurjaor dan jongde alle ouwe katte en dan stiktenut van de jonge poeskes, poetjes, katjes = in het voorjaar kregen alle oude poezen jongen en dan waren er heel veel jonge poesjes-

versje:

*nuwe jaorke touwe
de poetjes zen verkouwe
ze zitte in 'n schuitje
en blaoze op 'n flûtje
ze roepe paor aon paor:
ik wens oew zaolig nuwe jaor*

poetjes poetjespap	enkelbanden en beenwindsels zoals soldaten die vroeger droegen; melk met verbrokkelde beschuiten erin; als men te weinig tijd had om "zuute pap" of "kerremûllukse pap" te koken, dan maakte men gauw "poetjespap", dat was sneller gebeurd; -in d'n oorlog ate we dikkels poetjespap en da was nogal nie lekker ok = in de oorlog aten we vaak melk met beschuiten erin en dat was heel lekker-
potlwoojer	(kleur)potloden; -kleurpotlwoojer wiere vruger in 'n etui bewaord = kleurpotloden werden vroeger in 'n etui bewaard-

-miej n'n griffel heb-ik ljeere schrijve op 'n laai, en laoter meej 'n potlwôôd op pepier = met een griffel heb ik leren schrijven op een lei, en later met een potlood op papier-

potsie dikke samme mieke motjes kiske de kneuter

kleine terechtwijzing als kleine kinderen iets deden wat niet mocht;

potske

rond mutsje, keppeltje;

-da potske heetie altij op = dat mutsje heeft hij altijd op-

-d'n dieje mi da potske op = hij met dat mutsje op-

potstal

stal waarbij de mest gedurende de stalperiode van de koeien niet werd afgevoerd, aan het einde van de winter stonden koeien wel een meter hoger dan toen ze in de stal kwamen;

pottenoster

rozenkrans, gebedssnoer van 5 x 10 kralen telkens onderbroken door een grote kraal en vooraf gegaan door een kruisje met één grote, drie kleine en wederom een grote kraal;

praot (Bikse Praot)

spraak;

-ik ben n'n Bikse, dus ik praot Biks = ik ben een Prinsenkennaar, dus ik spreek "Biks"-

-d'n dieje hé veul praot = hij denkt dat hij alles weet-

prikstoel

preekstoel;

-vruger prikte de pestoor vanaf de prikstoel zodattie dan neerkeek op 't kerkvolk = vroeger preekte de pastoor vanaf de preekstoel zodat hij dan neerkeek op het kerkvolk-

bij veel praten in een gezelschap zei men:

-hij zit wir op zonne prikstoel = hij is altijd aan het woord-

pront

net-netjes;

-pronte mènse = nette mensen/een nette familie-

-een pronte vrouw = een nette vrouw-

-da's 'n pront mènse = dat is een nette vrouw-

-daor ist altij eve pront biene = daar is het binnen altijd even netjes-

propeschieter

schietbuisje van vlierhout;

-as wij vruger meej ôds vaoder gienge kuiere dan mokte-nie vur alle kiendere die 'r bij ware propeschieters = als wij vroeger met vader gingen wandelen dan maakte hij voor alle kinderen die er bij waren een schietbuisje-

pros

pruuve

els, een scherpe en plat gebogen soort naald van staal om leer mee te bewerken;

proeven;

-ge zeg wel d'agget nie lust, mar ge mot jist mar is pruuve = je zegt wel dat je het

niet lust, maar je moet eerst maar eens proeven-

pruuvert

iemand die van een borreltje houdt;

-da's n'n echte pruuvert wor = ja, die houdt wel van een borreltje-

pûst

puist;

-hij staod'onder de pûste = hij staat vol puisten-

pûst

moeilijk iemand, kreng van een mens;

put

welput, waterput;

vroeger was er geen waterleiding en maakte men gebruik van een waterput op het erf; een gevaarlijke plek op het erf, want er waren hele diepe putten bij en kinderen konden er zo invallen als ze te ver over de rand gingen hangen;

putaak

puthaak, stok met daaraan een haak met een hoefijzer of een gedraaid ijzer waaraan men een emmer hing om water uit de put, die op het erf stond, naar boven te halen;

putaak

scheldwoord voor neus;

-hang t'ur nie zo mee oewen putaak bove = sta er niet zo met je neus bovenop-

putte (waoter)

water uit een put ophalen, de waterputten stonden op het erf;

puut uit (vuur)

helemaal gedoofd vuur;

uit van pwôôte

poten;

-de pwôôte van 'n pèerd = de benen van een paard-

-de pwôôte van 'n taofel of van n'n stoel = de poten van een tafel of van een stoel-

pwotje baoje

*-ze zaogde de pwôôte onder zonne stoel vandaon = ze braken hem helemaal af-
-houdoe'w pwôôte thuis = blijf er met je handen vanaf-*

pootje baden, tot je enkels door het water lopen;

*-oewen rok omwôôg of oew broekspijpe omwôôg en dan mar pwotje baoje = je
rok omhoog of je broekspijpen omhoog en dan maar door het water lopen-*

pwotje lappe

iemand laten struikelen;

*-hij laptenum pwotje en toen vieltie op z'n kien op de kaaie = hij liet hem
struikelen en toen viel hij met zijn kin op de keien-*

R

raand	rand;
rabbat	uit z'n rabbat = scheef; <i>-da stao jillemaol uit z'n rabbat = dat staat helemaal scheef-</i>
rammelèèr	ram, mannetjeskonijn;
rammelèèr	rammelaar; <i>-klèène kiendjes speule gère meej n'n rammelèèr omda ze da geluid mwooj viende = kleine kinderen spelen graag met een rammelaar omdat ze dat geluid zo mooi vinden-</i>
raad	raad;
raoje	raden; <i>-raoj d'is wa'k g'ad heb vur munne verjaordag = raad eens wat ik heb gekregen voor mijn verjaardag-</i> <i>-wittet nie? nou jille mwooje worbellekes = weet je het niet? nou, hele mooie oorbelletjes-</i>
rechtendur	rechtdoor; <i>-ge gao d'allemaol mar rechtendur, dan komde wel wor ge zijn mot = je gaat steeds maar rechtdoor, dan kom je wel waar je moet zijn-</i>
rengle	regenen; <i>-'t rengel wir = het regent weer-</i> <i>-nou eegut toch n'n jillen dag gerengeld = nou heeft het toch de hele dag geregend-</i> <i>-ja mar 't kan beter rengle dan smosse = ja maar het kan beter regenen dan motregenen-</i> <i>-'t wor tijd da'dut wir is gaot rengle, want 't wor nou wel jil èrug drwôôg = het wordt tijd dat het weer eens gaat regenen, want het wordt nu wel heel erg droog-</i>
rie-kom-af	overlooptje, spel;
riere	bibberen van angst;
rije	gepikeerd, boos zijn;
rije	kadootjes brengen door Sinterklaas; <i>Sientereklaos en Assiepan rééje in de nacht van 5 op 6 december = Sinterklaas en Zwarte Piet brachten in de nacht van 5 op 6 december cadeautjes-</i>
rijf-rèfke	hark-harkje; <i>-op zaoterdag wier vruger bij de boere, overal de wèruft opgereeve, da was mwooj en dan laag ur alles wir gèèf bij = vroeger werd op zaterdag bij de boeren het erf geharkt, dat was mooi en dan lag er alles weer netjes bij-</i>
rijgele	beven, bibberen; <i>-hij zit te rijgele van de kou = hij zit te bibberen van de kou-</i> <i>-hij is zo verschrokke dattie n'n dag laoter nog zaat te rijgele van de schrik = hij is zo geschrokken dat hij een dag later nog zat te beven van schrik-</i>
rijve	harken; <i>-daor wier wa d'af gereeve vruger = er werd vroeger nogal veel geharkt-</i>
rimmetiek	reuma; <i>-d'n dieje kan bekaant nie mjeer lwôôpe want hij stikt van de rimmetiek = hij kan bijna niet meer lopen want hij heeft reuma-</i>
rjeep-rjeepe	hoepel-hoepelen; <i>-jin van de leukste dienge die we vruger gère deeje was rjeepe = een van de leukste dingen die we vroeger graag deden was hoepelen-</i>
rjeepaovond	vrijersavond, de avond (meestal woensdagavond) waarop jonggeliefden elkaar ontmoetten, ze moesten al lang verkering hebben vooraleer een "rjeepaovond" werd toegestaan;
rjipdag	vrije dag, zomaar tussendoor; <i>-motte gij nie wèrreke? nije, ik heb ne rjipdag. = moet jij niet werken? nee, ik heb een vrije dag (snipperdag)-</i>

roej	roede, oppervlaktemaat;
roej	roe van Zwarte Piet;
roest	stok in het kippenhok waar de kippen op gaan zitten als ze gaan rusten;
rondbezuine	iets rondvertellen wat eigenlijk in vertrouwen is verteld; - <i>d'n dieje motte nie teveul vertelle, want hij bezûnt alles rond = je moet hem niet teveel vertellen, want hij vertelt het tegen iedereen-</i>
ros	zode, b.v. van gras;
rouw	ruw;
rouwe schoefel	onbehouwen iemand;
ruif	ruï; - <i>in de ruif zijn = in de ruï zijn-</i>
ruise	wrijven; - <i>ruis t'r is over want 't juukt = wrijf er eens over want het jeukt-</i> - <i>za'k 'r is over ruise? = zal ik er eens over wrijven?-</i>
ruise	ruisen, het geluid dat bladeren aan bomen maken als de wind er doorheen waait; - <i>bij 't valle van d'n aovond in d'n herfst naor 't ruise van de wiend lûstere da's prachtig = bij het vallen van de avond in de herfst naar het ruisen van de bladeren luisteren is prachtig-</i>
ruise	ruisen, geluid van de golven aan zee;

liedje:

**hoor je het ruisen der golven?
hoor je het lied van de zee?
ga met mij mee om de wereld m'n kind,
kom kus me en ga met me mee-**

ruuk	eau de cologne;
ruuke	- <i>'n fleske ruuk = een flesje eau de cologne-</i> ruiken; - <i>ruuk t'is = ruik eens-</i> - <i>gij ruuk lekker = jij ruikt lekker-</i> - <i>meskes ruuke gèère lekker = meisjes ruiken graag lekker-</i>
rwooj	rood;
rwoojbosje	roodborstje;
rwôôke-rwokt	roken-rookt; - <i>rwokte gij nog? = rook jij nog?-</i>
rwôôs-rwoske	roos-roosje; - <i>gij ee mwooje rwoskes in oewen hof = jij hebt mooie rozen in je tuin-</i>
rwôzenhoejke	rozenhoedje-rozenkrans;

S

saachtemiddegēs	's middags van ongeveer 13.00 tot 16.00 uur; een mooi woord van vroeger is: <i>-sondagssaachtemiddegēs = zondagsmiddags-</i>
saawele	kletsen;
saawelèèr	kletskous;
sakkere	mopperen;
saome	samen;
saoves	's avonds; <i>-saoves heb ik tijd genoeg = 's avonds heb ik tijd genoeg-</i>
schaaj	scheiding; <i>-'n schaj in oew haor = een scheiding in je haar-</i>
schaaj	hoe zit dat; <i>-éj hoe schaj da, komt'er nog wa van = hé hoe zit dat, komt er nog wat van-</i>
schabbelier (medollie)	scapulier (medaille); twee of drie, verschillend gekleurde, gewijde lapjes op elkaar die over de schouder op de borst gedragen werden, het is een vorm van roomse devotie en vraag om bescherming, de lapjes zijn later vervangen door een medaille;
schaoj	schade; <i>-hedde gij ok schaoj g'ad mit dieje sturm = heb jij ook schade gehad met die storm-</i>
schaojluk	onvoordelig;
scheel	deksel;
scheel	kacheldeksel;
"scheel" eraf drienken	borreltje drinken op een boreling;
scheelewiep	scheldwoord voor een brildrager;
schêêne	schenen; <i>-za'k oew is vur oew schêêne schuppe = zal ik je eens tegen je schenen schoppen-</i>
schèèr	schaar; <i>-tuinschèèr, snoeschèèr, naaischèèr-</i>
schèèreslieper	scharenslijper;
schelles krijge	uitbrander krijgen; <i>-wat'ie ok doet, hij krijg'd'altij schelles = wat hij ook doet, hij krijgt altijd op z'n donder-</i>
schelle-schol	schelden-schold; <i>-zij stond 'm midden op straot uit te schelle en hij schol net zo hard trug = zij stond hem midden op straat uit te schelden en hij schold net zo hard terug-</i>
schèt gaaw	maak 't een beetje, zoek 't zelf uit;
schetse	schaatsen; <i>-swienters gienge we altij schetse – in de winter gingen we altijd schaatsen-</i>
schieluk	onverwachts, plotseling, ineens;
schille	schelen; <i>-wa kan jou da schille = wat kan jou dat schelen-</i>
schob-schôôf	bij elkaar gebonden hoeveelheid stro; <i>- "schôôve" die op elkaar getast zijn noemt men een "stroojschelluft"-</i> <i>-het graon wier meej de haand gemaaid en daornao mitte haand bij mekaor gebonde en dan hadde ne schob = het graan werd met de hand gemaaid en daarna met de hand bij elkaar gebonden en dan had je een "schob"-</i>
schoelie	mensen die de regels van de samenleving niet in acht nemen; <i>-daor z'ok nie gèèr neffe wonne, want d'as toch schoelie = daar zou ik niet graag naast wonen, want die gedragen zich toch zo a-sociaal-</i>
schoep	schop; verzamelnaam voor allerlei soorten schoppen; <i>-pak de schoep is, want ik mot gaon spaoje = pak de schop eens, want ik moet gaan spitten-</i>

schof	gedeelte van de dag; <i>-ik gaoj nog 'n schof peeje dunne = ik ga nog een paar uur suikerbietenplantjes uitdunnen-</i>
schôôve	rusten; <i>-ik ben zo moej, ik mot efkes schôôve wor = ik ben zo moe, ik moet even rusten-</i> <i>-den dieje schôôf mjeer dan dattie werkt = hij rust meer dan dat hij werkt-</i>
schotteldoek	vaatdoek, doek waarmee de afwas werd gedaan;
schottelkwast	afwasborstel;
schotteltje	schoteltje, bordje onder een kopje; <i>-ge mot nie aljeen de kommekes, mar ok de schotteltjes opruime = je moet niet alleen de kopjes, maar ook de schoteltjes opruimen-</i>
schottelwaoter	afwaswater;
schouw	schoorsteenmantel, gemetselde schoorsteen van beneden naar boven; <i>-legged mar vur de schouw = leg het maar op de schoorsteenmantel-</i> <i>-'t schouwke mot blijve rwôôke = er moet geld verdiend worden-</i>
schouw	schuw;
schouw maoke	<i>-da's toch ne schouwe n'ond = dat is toch een bange hond-</i> schoonmaken van sloten; <i>-de boere schouwe ieder jaor d'r slwôôte = de boeren maken ieder jaar de sloten schoon-</i>
schouwe	kijken of er een kuikentje in een ei zit; <i>-waor is jullie-je Jaon? oh, die is in de kiepekwooj d'aaiere aon 't schouwe want daor zit 'n kloek te broeje = waar is jullie Jaan? oh, die is in het kippenhok om te kijken of er kuikens in de eieren zitten want er zit een kloek te broeden-</i>
schreeuwe	huilen;
schûfke krijge	geen absolutie krijgen in de biechtstoel;
schûmke	schuimpje, zacht snoepje; <i>-luste gij 'n lekker schûmke = lust jij een lekker snoepje-</i>
schûmketrekke	"klieskoek" (soort drop) in een potje water doen, flink schudden tot het gaat schuimen en dan met een rietje opzuigen, een niet vermoeiende maar wel lekkere bezigheid; <i>-wa bende gij aon 't doen? ik ben aont schûmketrekke, da's lekker = wat ben jij aan het doen? ik ben dropwater aan het maken, dat is zo lekker-</i>
schup	schop om mee te werken, een schop/trap geven; <i>-hij waar taggetig, mar spaojde alles nog mitte schup om = hij was tachtig, maar spitte alles nog met de schop om-</i> <i>-'n schup onder oew kont kunde krijge = een schop onder je achterste kun je krijgen-</i>
schuppe-schuptem	schoppen/trappen-geef hem een schop; <i>-hij schuptenum zo hard tege z'n schêêne dattie drie daoge krom éé gelwôôpe = hij schopte hem zo hard tegen zijn schenen dat hij drie dagen krom heeft gelopen-</i> <i>-as d'n dieje kwaod wordt dan schuptie altij = als die kwaad wordt dan schopt hij altijd-</i>
schwôôn	mooi; <i>-schwôôn mèske = mooi meisje-</i>
sebiet	direct;
sesies	cervelaatworst;
Siej-Luus-Luuske	Lucia; Siej was vroeger een gebruikelijke naam voor Lucia evenals Luus en Luuske die nu nog worden gebruikt; <i>-taante Siej, witte wa d'ik van ôôs moeke heb gekregen vur munne verjaordag? 't begien meej 'n w; nou, zeg 't is mèske; nou, jille mwooje worbellekes = tante Siej weet je wat ik van mijn moeder heb gekregen voor mijn verjaardag? het begint met een o; nou, zeg het eens meisje; hele mooie oorbelletjes-</i>
siekelaot	chocolade; <i>-'n lekker stukske siekelaot zo tussendur vien ik wel lekker = een lekker stukje chocola tussendoor vind ik wel lekker-</i>

Sientereklaos	Sinterklaas;
sipske	mandje voor aardbeien, gemaakt van stroken geschild hout;
sjaans hebbe	flirten;
	<i>-ééj, ik heb sjaans = hij/zij flirt met mij-</i>
sjaorluks	jaarlijks;
	<i>-wanjir is da altij dan = wanneer is dat dan altij-</i>
	<i>-nou sjaorluks = nou ieder jaar-</i>
	<i>-da kom sjaorluks trug = dat komt ieder jaar terug-</i>
	<i>-vruger betaolde de boere de rekening bij de smid sjaorluks = vroeger betaalden de boeren de rekening bij de smid één keer per jaar-</i>
sjappie	onguur uitzierend persoon, slordig gekleed iemand;
sjérekessoete	uitdrukking van verontwaardiging-verbazing;
	<i>-sjérekessoete motte daor oew eige nou zo druk over maake = jonge, jonge, moet je daar jezelf nu zo druk over maken-</i>
sjét	sajet (niet gekamde wol);
sjotte	voetballen, "sjotte" gebeurde meestal op straat of op een "sjotveldje";
	<i>-hé, gaode nog 'n uurke mee sjotte = ga je nog een uurtje mee voetballen-</i>
slaon	slaan;
slek	slak;
	<i>-ik ben vies van slekke = ik ben vies van slakken-</i>
slekkemeel	kunstmest;
slepstjeen	steen die in een bak water liep en waarmee men kon slijpen, de "slepstjeen" werd met een zwengel rondgedraaid;
slierte	op het ijs achter elkaar rijden en elkaar vasthouden;
slik	slijk;
	<i>-hij zaag 'r toch uit, hij zaat onder 't slik = hij zag er toch uit, hij zat onder het slijk-</i>
Slikgat	Langeweg (dorp);
	<i>-waar won d'hij? hij won d'op Slikgat = waar woont hij? hij woont in Langeweg-</i>
sliknat	helemaal nat;
	<i>-diejen auto reej dur n'n plas en toen was ik mitjeen jillemaol sliknat = die auto reed door een plas en toen was ik meteen van onder tot boven helemaal nat-</i>
slob	dam en draadhek, deze twee woorden samen noemde men het "slob", de toegang via een dam naar de wei, die te bereiken is door het draadhek te openen;
sloebere	slurpen;
	<i>-waar tie ok is da mokt-um niks uit, assie soep it dan sloebertie asof tie thuis is = waar hij ook is dat maakt hem niets uit, als hij soep eet dan slurpt hij alsof hij thuis is-</i>
slopgrust	slaap gerust, welterusten (onbekend is of het overal op de Beek werd gebruikt),"slopgrust" is een prachtig woord dat eigenlijk twee betekenissen aanduidde namelijk "slaap lekker" en "maak je nergens zorgen over, slaap gerust";
slûfke	kopblaadje, kroontje van een aardbei;
slwôôf	voorgebonden schort;
slwôôt-slwotje	sloot-slootje;
	<i>-slwotje sprienge = slootje springen-</i>
smore	het opwaaien van fijn zand;
	<i>-nou had ik de raome net gewasse en toen begon 't wir te smore = nu had ik de ramen net gewassen en toen begon het zand weer op te waaien-</i>
smorreges	's morgens;
smosse	motregenen;
	<i>-tis mar smos, mar ge worttur wel nat van = het is maar motregen, maar je wordt er wel nat van-</i>
	<i>-giestere echt n'n-jeelen dag smosse = gisteren echt de hele dag motregen-</i>
snaachs	's nachts;

snoeptaofel	mannenbroek, "manvolksbroek" zonder gulp, ook wel "fluitje" genoemd, het voorpand was opzij los te knopen en naar voren uit te klappen, dit voorblad werd gekscherend "snoeptaofel" of "presenteerblad" genoemd, deze "manvolksbroek" werd gemaakt van bombazijn, een katoenen weefsel met een glad oppervlak en links geruwd;
snoffeltjes	anjers;
snotneus	olielamp;
snotpiek	snotaap;
snotpiek	neus met snot bevuild; <i>-zonne snotpiek hieng tot op z'n bovelip = het vuil droop uit zijn neus-</i>
snukskes	korte rukjes;
snutte	snuiten, neus snuiten;
somweile	soms; <i>-motte'nur somweile nog bwontjes zijn vandaag = moet je vandaag misschien nog boontjes hebben-</i>
sop	tol voor meisjes, meisjes speelden met een "sop" die met een touwtje aan een stokje werd "gezet" en draaiende werd gehouden door er met een touwtje tegen aan te slaan, "zette" deed men door het touwtje onder de kop van de "sop" strak op te winden, met de duim vast te houden en op de grond te zetten, door een ruk rolde het touwtje af en draaide de "sop";
spaoje	spitten;
speule	spelen; <i>-wilde gij meeij mijn speule = wil jij met mij spelen-</i>
spèzies	perziken; <i>-ik vien alle fruit jil lekker, mar asser spèzies bij zen dan pak ik die toch = ik vind alle fruit heel lekker, maar als er perziken bij zijn dan neem ik die- -ôds moeke wekte altij spèzies en die ate we dan swienters bij de pudding = moeder wekte altijd perziken en die aten we dan 's winters bij de pudding-</i>
spieker	soort schop, het blad van deze schop staat bijna recht onder de steel en wordt voor het uitgraven van allerlei planten en struiken gebruikt;
spien	keukenkast, meestal naast de kelderdeur, waar drie treden op zaten waarlangs je op het "opperkamerke" kon komen; <i>-waor staot de botter? ja op z'n plek ééj, in de spien = waar staat de boter? op z'n plaats in de keukenkast-</i>
spienekop	-spin; <i>-in ieder schuurke stik-ut van de spienekoppe = in ieder schuurtje zit het vol met spinnen- -op da zolderke zitte spienekoppe zo grwôôt as n'n naogel = op dat zoldertje zitten spinnen zo groot als een nagel- -ze zaag n'n grwôôte spienekop en begon te kwèèke as of ze vermoord wier = ze zag een grote spin en begon te schreeuwen alsof ze werd vermoord-</i>
spjêêke	spaken; <i>-die fiets mot gspjêêkt worre = die fiets moet nieuwe spaken krijgen-</i>
spouwe	overgeven; <i>-ik wier me toch ziek, mar gelukkig kon ik spouwe en wier ik wir wa beter = ik werd toch ziek, maar gelukkig kon ik overgeven en werd ik weer wat beter-</i>
stallantère	stallantaarn;
staon	staan;
stee	boerderij;
steeg	beu, ergens vervelend van worden, genoeg van hebben;
steeg	teveel gegeten hebben;
stieke	kousenbanden waarmee vrouwen hun kousen ophielden toen er nog geen jarretels waren; <i>-m'n stieke zakke altij af = m'n kousenbanden zakken altijd naar beneden-</i>
stieke	snelbinders op een fiets;

stiek-stiekske	-agge gin stieke op oew fiets et kunde ok nwoojt iets meeneme = als je geen snelbinders op je fiets hebt kun je nooit iets meenemen- elastiek-elastiekje;
stiekske	-stiekskes zen altij makkelijk agge ze bij d'haand et = elastiekjes zijn altijd gemakkelijk om bij de hand te hebben- elastiekje om mouwen op te houden;
stoefe	-waor hedde de stiekskes gelaote, want m'n mouwe zakke af = waar heb je de elastiekjes gelaten, want mijn mouwen zakken af-
straat	opscheppen, zwetsen;
streng	straat;
strije	hoeveelheid wol, nog niet opgerold tot een bal (knot);
stripke	twisten; streepje;

versje:

-.-.-.stripke, stripke, stripke
 -.-.-.waor gaode gij naor toe
 -.-.-.ik gaoj naor stripke, stripke toe
 -.-.-.zulle wij is wedde om n'n haon-
 da, d'hier zestien stripkes staon

strotskaaie	straatstenen, vierkant gehakte stenen zogenaamde "kinderkopkes"; vroeger waren alle straten hiermee geplaveid, in oude steden zoals Breda komen ze nog voor om de sfeer van vroeger te behouden;
strwoojshelluft	stromijt;
strwoojzak	strozak, vroeger sliepen veel mensen op een strozak; -de kiendjes wiere vruger in de bedstee op n'n strwoojzak gebore = de kinderen werden vroeger in de bedstee op een strozak geboren-
stuffe	gommen, wissen, het geschrevene verwijderen; -ééj, stuft da is gaaw uit = hé, veeg dat eens gauw uit-
stufke	gommetje;
stui	voorhoofd;
stuite	knikkeren, na het maken van een kuiltje nam ieder een afgesproken aantal knikkers; voor het "stuite" zei men "even of oneven" oftewel "paor of onpaor", daarna werden de knikkers met een neerwaartse beweging van de arm in het kuiltje gegooid en werd gekeken of het aantal knikkers buiten het kuiltje "paor of onpaor" was, zo werd bepaald wie de hele pot had gewonnen;
stullephout	vergrendelstok; -bij 't miesse trokke ze 't stullephout uit de kèèr en dan klikte d'n bak achterover en viel 't mies op d'n akker = bij het mest rijden trokken ze de vergrendelstok uit de kar en dan klikte de bak achterover en viel de mest op de akker-
stulp	kiepkar;
stulp	stolp, glas waaronder beelden geplaatst worden;
stúrrem-stúrreme	storm-stormen; - 't stúrremde flienck vannacht = het stormde vannacht hard-
suikerpeeje	suikerbieten, de boeren noemden hun suikerbieten "peeje"; -hedde goeje peeje van 't jaor? = heb je dit jaar een goede opbrengst van je bieten?- -nou, 't zennur miender maar 't suikergehalte is mjeer = nou, het zijn er minder (dat was dan per hectare) maar het suikergehalte is hoger- -suikerpeeje wiere vruger meej pèèrd en kèèr nor de febriek gereje = suikerbieten werden vroeger met paard en kar naar de fabriek gereden (dat noemde men "per as")-

sus

flauw vallen;

-van oewen sus gaon = flauw vallen-

susse

kalmeren, tussenbeide komen;

-hij prebeerde 't te susse = hij probeerde iedereen te kalmeren-

swienters

in de winter;

stwotte

stoten;

-hij stwotte zonne kop = hij stootte zijn hoofd-

T

taai	fris; <i>- 't is taai weer, ééj = het is koud, kil weer-</i>
taai hebbe	hoog in de bol hebben (uit zich in gedrag); <i>-die hebben 't toch taai eej = die denken dat ze heel wat zijn-</i>
taand-taande	tand, tanden;
tabbes krije	slaag/standje krijgen; <i>-nou echt kwaod ware ze nie toentie da deej, mar hij éé laoter toch wel efkes tabbes g'ad = nou echt kwaad waren ze niet toen hij dat deed, maar hij heeft later toch wel een standje gekregen-</i>
taggetig	tachtig; <i>-ik ben al taggetig = ik ben al tachtig-</i>
tanteren	schommelen;
taofel zette	tafel dekken; <i>-a gij nou de taofel zet dan kunne we drek gaon ete = als jij nu de tafel dekt dan kunnen we zo gaan eten-</i>
taofellaaj	schuifla onder het tafelblad, tafellade, een tafel in de keuken had één maar soms ook twee schuifladen onder het tafelblad; <i>-taofellaaije ziede nie veul mji, want alles wa daor vruger in zaat kunde tegeworrig in de aonrechtlaaije viende, mar laajtaofels ziede nog jil veul en d'r zen soms jille mwooje bij = tafellades zie je niet veel meer want alles wat daar vroeger in zat kun je tegenwoordig in de aanrechtladen vinden, maar ladekastjes zie je nog heel veel en er zijn soms hele mooie bij-</i>
tas	hooi en stro dat tussen de gebinten in de schuur was "weggetast" noemde men "d'n tas"; <i>-gaode gij mar op d'n tas staon, dan kunde de schôôve zo op de doskas gwôôie = ga jij maar bovenop het weggetaste graan staan, dan kun je de schoven zo op de dorsmachine gooien-</i>
tas	kopje; <i>-'n tas koffië = een kopje koffië-</i>
ta-ta	dag zeggen door kleine kinderen (kromtaal); <i>-ta-ta manneke = dag jongen-</i>
te lijk gaon	naar een begrafenis gaan;
teems	melkzeef;
tèène	einde; <i>-we zen wir tèène = we zijn weer aan het einde gekomen-</i> <i>-tèène de pad = aan het eind van het pad-</i>
tèèr	teer, pek; <i>-de boereschuure wiere bekaant ieder jaor getèèrd = de boerenschuren werden bijna ieder jaar geteerd-</i>
tèèraovond	feestavond met eten uit de gespaarde inleg van een club; <i>-agge mijn tot vurzitter kiest dan geef ik mitte tèèraovond 'n vèèreke = als je mij tot voorzitter kiest dan schenk ik voor de feestavond een varken-</i>
tegeworrig	tegenwoordig;
teltje	teiltje; <i>-vruger waste we ôôs eige in 'n teltje = vroeger wasten we onszelf in een teiltje-</i>
tengels	vingers; <i>-blèfter meej oeuw tengels af = blijf er met je vingers af-</i>
tenostebij	ongeveer;
terrew	tarwe;
test	plat woord voor gezicht; <i>-agge nie ophoudt z'ak oew is vur oew test slaon = als je niet ophoudt sla ik je op je gezicht-</i>

	<i>-en hij kreeg me daor toch 'n paor tikke op z'n test = en hij kreeg me toch een paar meppen op z'n gezicht-</i>
test	metalen bakje, meestal rond met een metalen oor er aan, waar kolen in werden gedaan en dat daarna in de stoof werd gezet om de voeten te verwarmen;
tets	tik op je hoofd; <i>-agge nie ophoudt krijde drek 'n tets op oew geziecht = als je niet stopt krijg je dadelijk 'n tik op je gezicht-</i>
tets	korte spijker met ronde kop om schoenen mee te beslaan (de Duitsers hadden ze onder hun laarzen);
tetse	stuiteren;
teutaon	heel moe; <i>-ik kan nie mjeer, ik ben teutaon = ik kan niet meer, ik ben heel moe-</i>
teute	treuzelen; <i>-die kan toch teute ééj = die kan toch treuzelen-</i>
teute	<i>-schiét op, stao nie zo te teute = schiét op, sta niet zo te treuzelen-</i>
tiet	neuzen van schoenen;
tiet	kip;
tinus	hoofd; <i>-hij gwôôjde recht op zonne tinus = hij gooide recht op zijn hoofd-</i>
titse	springen; <i>-as 't wiendstil is en ge gwoojt mee 'n kaaïke over 't waoter, dan tits 't in booge 'n jil end weg = als het windstil is en je gooit met een steentje over het water, dan springt het in bogen een heel eind weg-</i>
tôôt	mond; <i>-houdoewe tôôt diecht gij = hou je mond dicht-</i>
torremeske	tornmesje, scheermesje in een houdertje geklemd waarmee naden van kleding werden los gesneden; <i>-vruger, toen de mèèse nog zuinig en èrum ware, mokte ze van twee rokke wir jinne jille mwooje nuwe, dan sneeje ze meej 'n torremeske alle naoje los, streeke alles glad en hadde wir twee mwooje nuwe lappe stof = vroeger, toen de mensen nog zuinig en arm waren, maakten ze van twee rokken weer één hele mooie nieuwe; dan sneden ze met een tornmesje alle naden los, streken alles glad en hadden weer twee mooie nieuwe lappen stof-</i>
tosse (heule)	volgorde bepalen wie mag beginnen met een spel;

aftelpotje om te bepalen wie met een spel mocht beginnen:

*iedde diedde riffe, diedde riffe
die van ovelove kattelaffe kreola
oh piccalo, piccalo van sjo*

trappedoelie	zwartepietennaam, knecht van Sinterklaas;
trein	grote boerenwagen met ijzeren wielen en aanhang;
trekken'op	lijken op iemand; <i>-die trek precies op z'n vaoder = die lijkt precies op zijn vader-</i>
trekker	tractor;
troeleke	lieve naam voor iemand;
trug	terug;
tuf	spuug;
tuffe	spugen; <i>-tuf t'um = spuug naar hem-</i> <i>-vuile vûllik, stao nie zo te tuffe = vuilak, spuug niet zo-</i>

tuijer	<p><i>-assie pijp rwokt dan tuftie aon jin stuk dur = als hij pijp rookt dan spuugt hij aan één stuk door-</i></p> <p><i>-nor iemand tuffe is 't mienste watter is = naar iemand spugen is heel min/laag-</i></p> <p>tuier (paal om vee aan vast te leggen);</p> <p><i>-de geit stond op de tuijer = de geit stond vastgebonden aan een paal om te kunnen grazen-</i></p>
tuitele	<p>ruilen;</p> <p><i>-wij tuitelde vruger altij knickers = wij ruilden vroeger altijd knickers-</i></p>
tups	<p>frambozenkistje (rond, schuin toelopend);</p>
tussendur	<p>tussendoor;</p> <p><i>-'n lekker brwôôjke tussendur da smok wel = een lekker broodje tussen de vaste maaltijden in, smaakt wel-</i></p>
tut	<p>knikkeren; "tut" werd, lopend naar en van school, door meerdere kinderen tegelijkertijd gespeeld, een extra grote knikker, de "bolder", werd vooruit gegooid, waarna je moest proberen met een gewone knikker de "bolder" te raken; gebeurde dat, dan werd "tut" geroepen en mocht je alle knickers die al gegooid waren hebben;</p>
tut-tutter	<p>speen;</p>
tutfles	<p>zuigfles;</p> <p><i>-alle kiendjes wiere meej 'n tutfles grwôôt gebrocht = alle baby's werden met een zuigfles grootgebracht-</i></p>
tuttere	<p>zuigen, langzaam drinken;</p>
twôôverheks	<p>toverheks; naam voor een vrouw die niet serieus werd genomen; een apart iemand, een moeilijk persoon;</p>

U

uggele	buurten met z'n allen rond de plattebuiskachel; <i>-vruger pofte we op 't scheel van de plattebuis, terwijl we zate te uggele, labwone en ertjes = terwijl we lekker zaten te buurten poften we vroeger op het deksel van de plattebuiskachel tuinbonen en erwtjes-</i>
uitduije	uitleggen;
uitdunne	suikerbieten op "een" zetten; door onregelmatig zaaien konden jonge plantjes te dicht bij elkaar staan, deze werden dan in de open plaatsen gezet;
uitgumme	uitgommen, uitwissen, het geschrevene verwijderen;
uitsliepe	spotten, zachte spot waarbij de wijsvingers over elkaar gestreken worden;
uitzakke	het 's morgens vroeg klaarmaken van boterhammen voor hen die gaan werken; <i>-in de mjiste huishouwes hadde ze vruger mjeer dan 'n uur nwôôdig om uit te zakke = in de meeste huishoudens hadden ze vroeger meer dan 'n uur nodig om de boterhammen klaar te maken voor degenen die gingen werken-</i>
uitzet	zandgroeve van onvruchtbare grond; <i>-wij speulde bij d'n eikebwôôm altij in d'n uitzet = wij speelden bij de eikenboom altijd in de zandgroeve-</i>
uitzet	alles wat nodig is als men gaat trouwen;
um-van um	hem, van hem; <i>-is 't nou van um of van um = is het nu van hem of van hem- -nou, jist was't van um mar nou is't wir van um = eerst was het van hem maar nu is 't weer van hem-</i>
uppetrug	een beetje achteruit, werd gezegd bij het verplaatsen van iets; <i>-nog 'n bietje uppetrug en dan staoget goed = nog een beetje achteruit en dan staat het goed-</i>
ut	het;
uukke	welke, hoe zien ze eruit;
uveul	hoeveel; <i>-uveul kost da = hoeveel kost dat-</i>

V

val	doorwaadbare plaats;
val	zolderluik;
vandaag	vandaag;
vaore	missen; <i>-'t vaor wel nou ze weg is = we missen haar wel nu ze weg is-</i>
vastenaovend	carnaval, de 3 dagen (zondag, maandag en dinsdag) voorafgaand aan de 40-daagse vasten, Pasen is bepalend voor de datum van de eerste carnavalsdag, Paaszondag is de eerste zondag na de eerste volle maan na het begin van de lente (21 maart); <i>-zo druk hebbe as 'n panneke vastenaovend = het heel erg druk hebben-</i>
vèèreke	varken;

liedje:

*aas, aas, kattedaans
de kat die hé-tur gat verbraand
aachter aon d'r portje
edde gin ortje dan gif maar n'n duit
gooi t'um mar langs 't vèèrekesgat uit*

vèèrekshaor	dik stijf haar dat bijna niet is te kammen;
vèèrekesouwer	varkenshouder; <i>-as de vèèrekespest uitbrikt dan slaope de vèèrekeshouwers nie mjeer = als de varkenspest uitbreekt dan slapen de varkenshouders niet meer-</i>
vèèrekesstouwer	handelaar in varkens; <i>-d'n dieje is z'n leve lang vèèrekesstouwer gewiest en hij ééter goed meeje geboerd = hij is zijn leven lang varkenshandelaar geweest en hij is er wel bij gevaren-</i>
vèès	vaars, jonge koe die nog niet gekalfd heeft; <i>-n'n boer die koeie-neet, èè d'ok altij vèèze = een boer die koeien heeft, heeft ook altijd vaarzen-</i>
verapsele	iets regelen buiten de regels om; <i>-nee, da's ammel goed, da d'ek al meeje-um verapseld = nee, dat is allemaal goed, dat heb ik al met hem geregeld-</i>
verasserere	verzekeren;
verballemonte	kapot maken, vernielen; <i>-waorum motte da nou wir verballemonte = waarom moet je dat nu weer kapot maken-</i>
verbieje	verbieden; <i>-verbiej da jong da nou is = verbied dat kind dat nu-</i>
vergaodering	vergadering;
verinneweere	kapot maken; <i>-d'n dieje verinneweer d'alles = hij maakt alles kapot-</i>
verjaordag	verjaardag;
verket-ket	eetvork; <i>-drek gwooj ik mee ne ket agge nie uitkekt = direct gooi ik met een vork als je niet uitkijkt-</i> <i>-vruger aten ze op de Beek aljin mee ne ket = vroeger aten ze op de Beek alleen met een vork (niet met mes en vork)-</i>
verkwaansele	verknoeien, opmaken;

verneuke	-d'n dieje hé niks mir, nou had tie 'n paor cente, mar in 'n paor jaor tijd eej tie alles verkwaanseld = hij heeft niets meer, nou had hij wat geld, maar in een paar jaar tijd heeft hij het aan allerlei onzinnige dingen opgemaakt/verknoeid-bedonderen; -da's verneukerij = daar word je mee bedonderd/dat is geen zuivere koek- -doe mit d'n dieje gin zaoke, want hij vernukt oew = doe met hem geen zaken, want hij bedondert je-
verrabbezakke	iets te doen hebben; -nou is kijke wa'k nou nog te verrabbezakke heb = nou eens zien wat ik nu nog te doen heb-
verrabbezakke	regelen van iets wat je dwarszit; -mee jou hebbik nog wa te verrabbezakke = met jou heb ik nog een appeltje te schillen-
verschouwe	de rust van dieren (vogels) verstoren, waardoor ze weggaan van de plek waar ze zaten; -daor zaat toch zon mwooj voggeltje in munnen hof, mar 't is verschouwd = er zat toch zo'n mooi vogeltje in mijn tuin, maar het is weggejaagd-
verschrokke	geschrokken;
verstouwe	verscharen, vee van de ene naar de andere wei leiden;
verzegge	beloven; -hij eeget aon mij verzeet, mar hij gaaf 't aon 'n aander = hij heeft het aan mij beloofd, maar gaf het aan een ander-
veul	veel;
vienger	vinger;
viene-vien	vinden-vind; -ik vien 't mwooj = ik vind het mooi-
viesse-vieske	vissen-visje;
voejer	voering; -de voejer van munne frak is kepot = de voering van m'n jas is kapot-
voejere	voeren;
voggeltjes	vogeltjes; -in munnen hof zitte veul voggeltjes = in mijn tuin zitten veel vogeltjes-
vonderke	vlondertje;
vort	heimwee; -hij had zo'n vort dattie trug gekome is = hij had zo'n heimwee dat hij is teruggekomen- -vort hebbe da's jil èèreg = heimwee is heel erg-
vort	voortaan; -da motte vort jist tege mij zegge = dat moet je voortaan eerst tegen mij zeggen-
vrééd	trots; -ik ben vrééd op m'n kiendere = ik ben trots op mijn kinderen-
vrienger	wringer, twee rollen waar men met een draaiende beweging de was doorhaalde, waardoor het water eruit werd geperst; -de mjiste hadde ginne vrienger en deeje da wèruk mit'aand = de meesten hadden geen wringer en deden dat werk met de hand-
vrienger	iemand die altijd moeilijk doet, die steeds ruzie zoekt; -daor kunde nie meeje werreke, da's ne grwôte vrienger = daar kun je niet mee werken, dat is 'n heel moeilijk iemand-
vruger	vroeger;
vrullie	vrouw; -da waar 'n schôône vrullie vruger = dat was vroeger een mooie vrouw-
vuil	onkruid;
vûllik	viezerik, vuilak, iemand die zich vies gedroeg, zich bevuild had of smerige taal verkocht- -ljilleke vuile vûllik = lelijke, vieze vuilak-
vurbij	voorbij;

vorjaar	voorjaar;
vûrk	hooivork;
vorkiend	kind van ongehuwde moeder;
vornaome	voornamen;

Ieder kind krijgt na de geboorte bij de burgerlijke stand en bij de doop een of meerdere voornamen/doopnamen.

Zoals vrijwel overal in katholieke streken was ook in Prinsenbeek een traditie in de naamgeving, waarbij vrijwel altijd heiligennamen werden gebruikt.

De eerste zoon werd genoemd naar de vader van de vader van het kind, de eerste dochter naar de moeder van de moeder van het kind. De tweede zoon naar de vader van de moeder van het kind, enzovoort.

De tweede of derde naam was dikwijls die van peter en/of meter of een speciaal vereerde heilige. In traditioneel katholieke milieus was Maria of Jozef bijna altijd een tweede of derde naam (als het al niet de eerste was).

De roepnaam verschilt soms zo erg van de officiële doop/voornaam dat bijna niet meer te achterhalen is naar welke heilige men vernoemd was. Vroeger kon immers lang niet iedereen lezen en schrijven en daarom behielp men zich in de dagelijkse omgang vaak met een op de klank afgestemde versie, een verkorte of afgeleide naam.

Bij de aangifte zorgden de ambtenaar van de burgerlijke stand en de pastoor er wel voor dat de juiste officiële voornamen gekozen werden en dat deze ook juist geschreven werden.

Een aantal voorbeelden hiervan zijn:

meisjesnamen:

Adriana	Naon/Zus/Ad
Antoinetta	Aant
Antonia	Tonna/Tonia
Apolonia	Pleun
Barbara	Baai/Baaike
Catharina	Kaot/To
Clara	Claor/Claortje
Clasina	Sien
Cornelia	Kee/Nellie
Dimphina	Dien
Elisabeth	Bet/Betsie
Gertruda	Trui/Truus
Helena	Leny/Leentje
Jacomeina	Mentje
Johanna	Sjo/Jaas
Magdalena	Leentje/Leny
Margaretha	Greet
Maria	Mie
Petronella	Pieta
Theodora	Door

jongensnamen:

Adrianus	Jaon
Andreas	Dries
Christianus	Sjaon
Cornelius	Nil/Nillus
Dominicus	Minus
Franciscus	Sus
Gerardus	Graod
Godefridus	Goof
Gregorius	Gorrus
Hendrikus	Driek

Jacobus	Ko/Kobus/Koske/Koos/Sjaok
Joachim	Joch
Josephus	Sjef
Marinus	Merijn
Matheus	Thé
Norbertus	Nort/Norrus
Petrus	Pjeer/Peet/Pjirke/Piet
Rumoldus	Rommeke/Rom
Theodorus	Dorus
Thomas	Tommus
Waltherus	Walleke/Therus/Wout

W

wa	wat;
waaj	weiland, wei; <i>-jil veul waaje bij mekaor noeme we ne polder = veel weilanden samen noemen we een polder-</i>
waajot	wel ja; <i>-vinde gij d'ak da mot doen? waajot, doe da toch, da's leutig = vind jij dat ik dat moet doen? wel ja, doe maar, dat is leuk-</i>
waajpaol	weidepaal waarmee de wei werd afgezet; <i>-waajpaole en piekeldraad (piekdraod) daor zaagde in 't vurjaor de boere meej bezig in de polder = in het voorjaar zag je de boeren in de polder aan het werk met weidepalen en prikkeldraad-</i>
waajslèèp	vierkante ijzeren sleep, die over het weiland werd getrokken om molshopen en mestplaggen van koeien te slechten en te verspreiden;
wagel	wagen;
wanjir-wanjeer	wanneer; <i>-wanjir was da = wanneer was dat-</i>
waoge	wagen, vervoermiddel;
waor	waar;
waorvur	waarvoor;
waoter	water;
wèèrbieje	opschieten; <i>-nou motte echt wèèrbieje aandars komde te laot = nu moet je echt opschieten anders kom je te laat-</i> <i>-biej nou is 'n bietje wèèr, want ut bleft dure = schiet eens een beetje op, want het blijft maar duren-</i>
wèèrum	warm;
wèèrum	dicht bij het goede antwoord zitten;
weew	platte, grove naam voor een weduwe; <i>-hij hou w't meej 'n weew = hij heeft een relatie met een weduwe-</i>
wegfrommele	vlug verbergen, stiekem iets verstoppen; <i>-hij frommelde net gaaw wa weg, toentie zaag dattur iemand keek = hij verborg vlug iets, toen hij merkte dat er iemand keek-</i>
weg komme	opschieten; <i>-zie nou d'agge weg komt, aandars bende wir te laot = schiet nou op, anders kom je weer te laat-</i>
werreke-work-geworreke	werken-werkte-gewerkt; <i>-hij éé d'altij bij 't spoor geworreke – hij heeft altijd bij de Spoorwegen gewerkt- -jist work tie bij d'n boer en laoter ging tie bij 't miesplein werreke = eerst werkte hij bij een boer en later ging hij bij de gemeentereiniging werken- -ôôze Jan èè d' altij op 't miesplein geworreke = onze Jan heeft altijd bij de gemeentereiniging gewerkt-</i>
wèruft	erf;
wèruk	werk;
wetsteen	slijpsteen waarmee men de messen scherp maakte;
wette	handmatig scherpen;
wiegeske	verbindingspaadje, dat de normale weg bekortte; <i>-lwop mar gauw dur 't wiegeske = loop maar gauw binnendoor-</i>
wiend	wind;
wiendaai	ei zonder schaal;
wienter	winter;

wienterknoeste	winterperen, hele harde peren die in de winter op z'n lekkerst waren;
wieskaante	weerszijden; <i>-da d'akkedeer van wieskaante nie = dat gaat van weerszijden niet goed-</i>
wiet	wit;
wiet zijn	heel goed met elkaar overweg kunnen; <i>-die twee da's wiet wor = die twee kunnen heel goed met elkaar overweg-</i>
wiette	witten; <i>-motte gij de muure nog wiette = moet jij de muren nog witten-</i>
wijerop	verder weg;
wille-wouwe	willen-wilde/wou-wilden; <i>-woude gij ut beter wete = wilde jij het beter weten-</i>
wir	weer; <i>-is 't wir zo? = is het weer zo?-</i>
wog	hoog;
wom	oom; <i>-Janwom-Pietwom- = oom Jan-oom Piet-</i>
Wommese	familienaam Oomen; <i>-bende gij er jinne van de Wommese uit Doef? = ben jij er een van Oomen uit Hoeven?-</i>
wooj	hooi;
woojbwôôm	lange ronde paal die door 'n inkeping onder de gek werd geduwd en aan de achterkant van de wagen met het achtertouw naar beneden werd getrokken, zodat alles stevig vast zat en niet van de wagen kon vallen;
wôôp	hoop, veel;
wôôstappeltjes	oogstappeltjes; <i>-iemand die vruger n'n hof had, had ok wôôstappeltjes = iemand die vroeger een tuin had, had ook oogstappels-</i>
wôôstvat	houten schep om graan op te scheppen met een kromming aan de zijcanten; <i>-'t wôôstvat konde bij iederen boer viende al wier 't aljêên mar gebrûkt bij 't dosse = bij iedere boer kon je een houten graanschep vinden, al werd die alleen maar gebruikt bij het dorsen-</i>
wor	nietwaar? / hoor (stopwoord); <i>-da's nie waor, wor = dat is niet waar, hoor-</i>
wor-workes	oor-oortjes;
worbellekes	oorbellen;
worre-wier-geworre	worden-werd-geworden;
wûrreme	wormen; <i>-vieste gij altij meej wûrreme? = vis jij altijd met wormen?-</i> <i>-van al die klèène kriebelige bjisjes, waarvan ge nie kunt zien of z'oew aonkijke of nie, mot ik niks hebbe = van al die kleine kriebelige beestjes, waaraan je niet kunt zien of ze je aankijken of niet, moet ik niets hebben-</i>
wûrrevul	houten klink van een deur; <i>-die prachtige houte wûrrevuls ziede bekaant nie mjir = die prachtige houten klinken zie je bijna niet meer-</i> <i>-op alle biennedeure zate vruger wûrrevuls = op alle binnendeuren zaten vroeger houten deurklinken-</i>
wûrrevul	draaiklosje om deur of raam af te sluiten;
wùrrum	waarom; <i>-wùrrum motte da nou verinneweere = waarom moet je dat nu kapot maken-</i>

Z

zaand	zand;
zabbere	likken, zuigen;
zadoek	zakdoek;
zaog	zaag;
zaoterdag	zaterdag;
zèèsie	zeis;
zegge-zee-gezeet-gezeet ga'd	zeggen-zei-gezegd-heeft gezegd; -gèget zelf gezeet = je hebt het zelf gezegd- -hij mot nie doen of tie 'r niks van af wit, want hij eegut zelluf gezeet ga'd = hij moet niet doen alsof hij het niet weet, want hij heeft het zelf gezegd-

woordspeling:

-ik hoorde zegge, da ze zeeje, da ze gezeet hadde, da ze hadde hore zegge, da ze zeeje, da ze niks mochte zegge-

*-ik wit zeker dagge allemaol terug kekt nor diejen veurige zien-
-SST, NIKS ZEGGE-*

zekpot	po; -woar is de zekpot gebleve = waar staat de po-
zelluf	zelf;
zen-waar-gewiest	zijn-was-geweest; -woar bende gij = waar ben jij- -woar zen de kiendere = waar zijn de kinderen-
zètèèrepels/zetters	pootaardappelen;
zeun-zeuns	zoon-zonen;
zienge	zingen;
zifke	zeefje;
zijn	hem; -da's van zijn = dat is van hem-
zjivere	kwijlen, maar ook zeuren/kletsen; -assie wir is staot te zjivere dan begient-ie ok nog is te zjivere = als hij weer eens staat te kletsen dan begint hij ook nog eens te kwijlen-
zjoere	zwaaien, groeten in het voorbij gaan; -ze zaag me lwôdpe en toen zjoerde ze = ze zag me lopen en toen zwaaide ze naar me-
zoet	braaf; -t'is toch zon zoet kiendje = het is toch zo'n braaf kindje-
zoet zijn	ergens lang werk mee hebben; -nou daor ben 'k nog wel 'n endje zoet meej = daar heb ik nog lang werk mee-
zog	zeug;
zolder	kruis in broek; -heel zonne zolder is uit zun broek gescheurd - het hele kruis is uit zijn broek gescheurd-
zonde	jammer;
zoojke	zootje;
zôzegge	"zôzegge" wordt gebruikt om niet ineens de vraag te hoeven stellen, wordt gebruikt door nieuwsgierige mensen als aanzet om iets te weten te komen; -ge zôzegge, waor komde gij vandaan? = je zou zeggen, waar kom jij vandaan?-

zukke	zulke; -uukke wil d'ebbe, zukke of zukke? = welke wil je hebben, zulke of zulke? - -nou gif mar zukke = nou geef maar zulke-
zullie	zij; -zullie zeeje da die kruise van hullie waar = zij zeiden dat die kruise van hen was-
zûrrege	zorgen;
zûrrigstoel	rieten stoel met hoge leuning;
zuije	wiegen, het heen en weer bewegen van de wieg;

wiegeliedje:

***zuije, zuije, kieneke,
't pabbeke staot in 't spieneke
zuije, zuije, slokop,
gij it bij ons alles op***

zuut	zoet;
zuute pap	zoete pap; -aan 't kèrke konde vruger zuute en kerrepap kwôôpe- aan de melkkar kon je vroeger zoete en karnemelksepap kopen-
zuutout	zouthout;
zuvul	zoveel; -hedde gij zuvul geld? = heb jij zoveel geld? -
zwèèr	zweer; -hij gieng op bedevaort naar Dorst meej Maajkes Dost tege de pûste, mar d'n aanderen dag stond-tie onder de zwèère = hij ging op Hemelvaartsdag op bedevaort naar Dorst tegen de puistjes, maar de volgende dag stond hij onder de zweren-
zwing	groot dwarshout aan een wagen ("trein") om twee "osklippels" aan vast te maken waarmee twee paarden voor de wagen konden worden gespannen;

NEDERLANDS - BIKS

A

aaïen-strelen
aan
aanbevelen
aangroei op boomstam
aankleden
aanraken
aanrechtbak
aardappelen
aardappelen (gebakken)
aardappelloof
aardappelschilmesje
aardbei-aardbeien
aardbeienmandje
aarden
aardig-leuk
accordeon
achteruit (beetje)
achterwerk
ader-aderen
af
afgeven (ongaarne)
aflaat (strafkijtschelding)
afvoergat in muur
afwas
afwasborstel
afwaswater
afzetten
allebei
alleen
allemaal
allemachtig
Allerzielen 40-uren gebed
altijd
ander
anders
anjers
arm-armen
arm-armoede
armbandje
armoedig
as uit kachel
asfaltweg
asla in kachel
a-sociale mensen
asperges
avond-'s avonds

B

bah
bah/vies
bak-bakje
bakje van metaal
bakje voor aanmaakhout
bakken
14 mei 2015

aaj poetje (uitdrukking)
aon
aonrikkemedere
knoeste
aontrekke
friemele
gotstjeen
èèrepels
braojkes
èèrepellwôf
èèrepelscheller
mof-moffe-èrrebiezie
sipske
aorde
aorig
monieka
uppétrug
batterij
aojer-aojers
klaor
dèr
aflaot
mozzegat
omwas
schottelkwast
schottelwaoter
afbaokene
allebaaj
aljin
amaol-ammel
Jezus van Meraante (uitroep)
pesjonkele
altij
aander
aanders
snoffeltjes
èèrum-èèreme
èrum-èremoej
èrumbaandje
èremoejig
assie
makkendamweg
assieschuif
schoelie
aspezzies
aovend-saoves

èèk
ajakkes
bak-bakske
test
houtbakske
braoje

balein in corset	blein
band	baand
bang (ergens bang voor zijn)	knijpe-knept
bang iemand	broekschijter
bankje	bangeske
bedonderen	verneuke-beduvelle
bedriegen	neuke-verneuke
beenwindsels en enkelbanden van soldaten	poetjes
beestje	bjisje
beetje	bietje-klutske-kwakske-kletske
beginneling	broekventje
beginnen	aonstaon
begravenis (naar begravenis gaan)	te lijk gaon
beiden	allebaaj
beieren	baaiere
bekend staan om	naom hebbe
beloven	verzegge
bemesten	miesse-miessumme-bère
bemoeien	moeje
beneden	beneje
benen	bjeene
bengelen	baaiere
beroerte	geroktij
bes-bessen	beejzie-beejzies-biezeme
bessenstruik	beejzieboske
betalen	betaole
beu	steeg
beugel (op zadel van paard)	liechter
beurt (ieder om de beurt)	ieder overaant
beven	rijgele
bewaren	bewaore
bewerken	bementenere
bezeren (zichzelf)	begaoie
bibberen	rijgele
bibberen van angst	riere
biechten (geen absolutie krijgen in de biechtstoel)	schûfke krijge
biechten (zegen krijgen na afloop biecht)	krûske krijge
biechtstoelbankjes	biechtbangeskes
bij	biej
bijenkorvenstal	biestal
bijna	bekaant
bijzetten (inzet verhogen)	bijlappe
binnen	biene
binnendeuren	biennedeure
binnenkort	kortaon
blaar	blein
blaasjes	bloskes
bladeren (bomen)	blaojke-blaojkes-blaojer
blaffen (hond)	basse
blauw	blaaw
bleken (wasgoed)	bljeeke
blijf-blijven	blèf mar

bloeden	bloeje
bloeien (planten)	bloeje
blootsvoets	berrevoets
bochel	bult
boer met klein boerderijtje	keuterboer
boerderij	stee
boeren	bûlleke-kraoke
boerenbedrijfje	gedoeike
boerenkool	boeretoppe
boerenkoolstamp	boerekwôlstaamp
boerenwagen met ijzeren wielen en aanhang	trein
boerenwagen op vier wielen	platte waoge
boezeroen	boezeloen
bokking	bukkum
bokspringen (haasje over)	foep
boom-bomen-boompje	bwôôm-bwôôme-bwomke
boon-boontjes	bwôôn-bwontjes
boos, gepikeerd zijn	rije
borreltje drinken op een boreling	"scheel" eraf drienke
borsten	memme
borstrok	bostrok
bosbessen	klokkebaaje
boter	botter
boter maken	bottere
boterham	botteram
boterham-boterhammen	bam-bamme (kindertaal)
botjes	bjintjes
botsen	bangste
braaf	zoet
braden	braoje
bramen	brembiezies
breien	braaje
bretels	gallege
brildrager	scheelewiep (scheldwoord)
broden	brwoojer
broek (kruis in broek)	zolder
broek (vooruit duwen bij broek)	broeklwôpe
broer	bruur
brood (rond)	mik
broodje	brwoojke
bruidje	mèteke
bruidsuitrusting bij huwelijk	uitzet
brutaal	ontstraant
buikriem paard	bûkriem
buikvet van varken	plukvet
buil	bult
buisje	bûske
bullepees	peezeriek
bungelen	baaiere
buurten rond de plattebuiskachel	uggele

C

carnaval	vastenaovend
cervelaatworst	sesies

chocolade
chocolademelk
claxonneren
collega

siekelaot
poejersiekelaot-poejer
foepere
maot

D

daar
daarginds
daarna
dabben
dag zeggen
daggedeelte
dakkapel
dam en draadhek
dame
damesbroek met een "val"
dank u wel
dansen
dat
dauwtrappen op Hemelvaartsdag
deksel
delen
dement
dennenboompje
deugniet
deuk in iets zachts
deurklink van hout
diarree
dicht
dicht bij het goede antwoord zitten
dicht op elkaar
dichterbij
dieren
dikkopje
dikwijls
ding
dinsdag
direct
distels
dit
doen (er niets aan kunnen doen)
doen (iets te doen hebben)
dom kijken
donder
dood
door
doorwaadbare plaats
dorp
dorpel
dorsen
dorsmachine
dorst
draadjes
draagtouw
draaiklosje om deur/raam af te sluiten

daor
gienderweit
daornao
baaiere
ta-ta (door kleine kinderen)
schof
koekoek
slob
daome
lientjesbroek
daankoew
daase
datte-da
maajkes dost
scheel
djeele
kiens
masje
kwiedam-kwaoijonge
buts
wûrrevul
dunne-aon d'en dunne
diecht
wèèrum
bediecht
korterbij
bjêêste
kwakbolleke-kwabolleke
dikkels
dieng
destag
bedjeeme-drek-sebiet
diesels
ditte-di
gebetere
verrabbezakke
louwe
klwôôte
dwôôd
dur
val
durp
dûrrepel
dosse
doskas
dost
draojkes
kruizjil

drempel	wûrrevul
drinken (met geluid)	dûrrepel
drinkkruikje (blauw)	lurruke
dropwater maken	krûkske
druk bezig zijn	schûmketrekke
dubbel zo veel	best-z'n best
duivel	jissoveul
duizendschoon	duvel
dunk van zichzelf hebben	boeretuile
dupe worden	geneuk hebbe
duwen	besniete
duwwagentje	douwe
dwars zijn	douwkèrke
dwarshout aan een kar	eezele
dwarshout aan wagen	osklippel
dwarsliggen	zwing
dwarsligger (moeilijk persoon)	bokke
	pienegel

E

eau de cologne	ojeklonje-ruuk
een (aantal)	jinne
een (lidwoord)	ne-nen-un-unne-n'n
een (telwoord)	jin
eerlijk	jirrelek
eerst	jist
eg	iegt
ei van jonge kip	poelieaaike
ei zonder schaal	wiendaai
ei-eieren	aai-aaiere
eierkoeken	aaierkoeke
eigen	eigeste
einde	tène
elastiek-elastiekje	stiek-stiekske
elkaar	mekaor
elke	elleke
els (stalen naald voor leerbewerking)	pros
emaille (stukjes)	géemeljeersel
enige	ennigte
erehaag	erehaog
erf	wèruft
erg	èrug-flienk
ergens	ieveraas
ernaast	mies
eten (met tegenzin)	nirreke
eten (ongeïnteresseerd met kleine beetjes)	pitse
eten (teveel gegeten)	steeg
etensrestje	kliekske
even	efkes

F

fabriek	febriek
familie	femilie

feestavond van clubspaarpot	tèeraovond
feest-feestje	fjeest-fjisje
feestje bij bereiken hoogste punt	nieuwbouw
	maaje
flauw vallen	sus
flauwekul	geneuk
flink-erg	flienik
flirten	sjaans hebbe
fluijm	kwaajer
fluitekruid	piesbloeme
fluiten	fiepere
fluitje van vlierbessenhout	fieperke
fooi	fwooj
foppen	neuke-verneuke
frambozenkistje	tups
frappant	kazuweel
friemelen	frunneke
fris	taai

G

gaan-ga-gaat	gaon-gaoj-gaot
gaasje	goske
gauw	gaauw
gebruikt	gebrûkt
gedeelte	pertje
geduwd	gedoowe
geef	gif
geëmailleerd	géemeljeerd
geen	gin-ginne
geeuwen	gaope
gehad	g'ad
gehoord	gewort
geitje	getje
gek (ben je gek)	bende benukt
geloof	gelwôök
gelopen	gelwôöpe
geluksbal bij biljart	kuus-vèèreke
gemeenschap	gemjeenschap
gemeentereiniging	miesplein
gemiddeld	durmekeer
gereed	klaor
gereedschap	getuig
gerookt	gewrokt
gerst	gest
geschrokken	verschrokke
gesloten	diecht
gesp	geps
gevangenis	kot
geven (ongaarne)	dèr
geweldig	kazuweel
gewoonte hebben	plaachte
gewrichten in lichaam	knooke
gezegd	gezeet
gezellig	leutig
gezicht	test-geziecht

gezicht (kin-kaken)	kaonus
gezicht in volle maan	mannekemaon
gieremmer	beeremmer
gieren	bère
gierkar	beerchèr
gisteren	giestere
glas	gloske
gniffelen	gienegappe
goed	goe-goej
goed gaan	bottere
goed met elkaar overweg kunnen	wiet zijn
goedzak	lobbes
gom (stukje)	gummeke
gommen	gumme-stuffe
gommetje	stufke
gooien	gwôôje
gooien met steentje over water	keile
gooien op ruwe manier	keile
graag	gère
graan	graon
grammofoonplaatjes draaien	plotjes draaie
grasveld voor bleken was	dries
greppel voor afvalwater	mozzegôôt
griffeldoos/griffelkoker	griffelkôôker
grind	grient
grindsteen-grindsteentje	kietelkaai-kietelkaaike
grinneken	gienegappe
groen	gruun
groeten in voorbij gaan	zjoere
grond (stuk grond)	plak
grootmoeder	opoe-opoetje-grwotje
grote	grwôôte

H

haan	aon
haar, dik en stijf	vèèrekshaor
haard-kachel	èrd
haché	krip
haktol (met haktol draaiende tol kapot gooien)	haktolle
halsjuk van trekdier	haom
hamer en pin voor slijpen zeis	aorgetouw
handdoek	andoek
handdoekenrekje	andoekerekske
hand-handen	haand-haande
handvat	aansvat
handwarmer	mof
haring (gerookt)	bukkum
harken	rijve
hark-harkje	rijf-rèfke
hautain	grwotsig
hé	ééj
heel	jil
heet	jit
Heilige Laurentius (10 augustus)	Lauwke de Zeikerd

Heilige Mis-missen	mies-miesse
heimwee	vort
hek (hout)	oute hekke
hek-hekje	ekke-ekketje
helemaal	jillemaol-jimmel
hem	zijn
hem (van hem)	um-van um
hemd	em
hen	hullie
hen (jong)	poelie
herfst	baomes
het	ut
hinderlijk onregelmatig	geoord en gestèrt
hing	hieng
hobbelpaard	oepelpèerd
hoe	oew
hoe zit dat	schaaj
hoed-hoeden	oet-oeje
hoekje	oekske
hoepel-hoepelen	rjeep-rjeepe
hoesten	basse
hoeveel	uveul
hoeveelheid	bussel
hoeveelheid (armvol)	èrrevul
hoeveelheid (wol)	streng
hondjes	ondjes
hoofd	hasses-tinus
hoofd kind na stoten	boetsekop
hoofddekseel (meestal pet)	klak
hoog	wog
hoog in de bol hebben (gedrag)	taai hebbe
hooi	wooj
hooimijt	hwoojshelluft
hooiopslag in schuur	tas-hwoojtas
hooivork	vûrk
hooivork (tweetandig van hout)	gaffel
hoop	wôôp
horzels	bliend'aoze
hout (dik stuk hout in een "musterd")	musterdklippel
hout (soorten door elkaar)	geriefhout
houtboor (groot)	hèvegèèrt
houtduif	kwôôlduif
houten	houtere
houtmijt	musterdschelluft
Hubertusbroodje	hûbke
huilen	blète-jaanke-schreeuwe
huisje	hûske
huizenopkoper	hûskesmûlleker
huur	paacht

I

iedere	elleke
iedereen	iederjin
iemand	jinne

ik
inladen
insect

ikke
laoije
bjisje

J

ja
jaar
jaarlijks
jammer
jas-jasje
je
jeuk-jeuken
jezelf
jij
jongen die altijd achter meisjes aanzit

jot
jaor
sjaorluks
klôôte-zonde-jakkes toch
frak-frakske
oew
juuk-juuke
oew
gij

jongste van gezin
jouw
jullie

mèskesgek
kakkenesje
oew
gullie

K

kaak/wang
kaal (zonder veren of haar)
kaantjes
kaars-kaarsje
kaarslantaartje
kaarten
kaartje
kaas
kaasstolp
kaatsen
kaatsen
kacheldeksel
kadetje
kakelen
kalmeren
kant (deze kant op)
kant (garen/zijde)
kant (sloot/muur)
kapot maken
kapsel
kar
kar met twee hoge wielen
karbonade
karnemelksepap
karnen
karrenkooi
karrenspoor
kastanjes
kater (mannetjeskat)
kater (na teveel alcohol)
kauwen
keer
keppeltje
keren (van kledingstuk)

kaok
pattekaol
kaoje-kaojkes
kèers-kèske
kèerslantèèretje
kaorte
kortje
kèès
kèèsstullup
ketseballe
ketsele
scheel
brwoojke-fraanske
kaokele
susse
oppin
kaant
kaant
verinneuweere-verballemonte
kuif-staonde kuif
kèèr
èrtkèèr-klikkèèr
kerremenaaje
kerremùlluksepap-kerrepap
bottere
kèrkwooj
kèspoor
kustonnies
kaoter
kaoter
knaawe
kjeer
potske
kjeere

kersen	kesse	
kerstkrans	kèskraas	
Kerstmis	Kessemus	
ketsen (biljartterm)	fotse	
keuken	môôs	
keukenkachel (franse)	kwiezjèr-kiesjère	
keukenkast	spien	
kiel	boezeloen	
kiepkar	stulp	
kier (op een kier staan)	aonstaon	
kietelen	kietele	
kieselstenen	grient	
kijken	kijke-kik-kekt-kek	
kijken of er een kuikentje in een ei zit	schouwe	
kikker	kienkpuut	
kikkerjong	kwakbolleke-kwabolleke	
kin	kien	
kind (klein)	bloejke-gataop	
kind (verwend)	papkiendje	
kind van ongehuwde moeder	vrkiend	
kinderen	jong-kiendere-klènemanne	
kinderen-kindje	brakke-brakske	
kinderhemdje	emmeke	
kinderstoel met po	kakkestoel-kakstoel	
kip	kiep-tiet	
kippen (troep kippen)	krooj	
kippenhok	kieppekwooj	
kippenras (klein)	krielkieppe	
kist-kisten-kistje	kiest-kieste-kiesje	
klaar	klaor	
klagen	lammetere-murmereere	
klagen (over iets aan de gang blijven)	perleeje	
klap (hard)	poejer	
klapperen (open en dicht slaan raam of deur)	kleppere	
kleedje	kleeke	
klein	klèn-klèn	
kleinigheidje	mwoojke	
kletsen	saawe-le-zjivere	
kletsen (doorvertellen)	kleppe	
kletsen (onzin vertellen)	maawe	
kletsers (verkoopt kletspraat)	lullemaajer	
kletskous	saawelèèr	
kleuterschool	kakkeschool-kakschool-bewaorschool	
klimmen	klieme	
klosje	kloske	
klotsen van water	kwansele	
knijpen	nijpe	
knikker (groot van ijzer)	bolder	
knikkeren	kuiltje druile-stuite-tut	
knoeien	mosse-mottele	
knoeier	mossert	
knokkels op hand	kneukels	
knolrapen	knorraof-knorraove	

knot
koe (drachtig)
koeiendrijver
koeienras met witte kop
koe-koeien-koetjes
koffie
kom (kopje van metaal)
komen-kwam
kon je niet
konijnen (grote)
konijnenhol
konijn-jonge konijnen
koolspaadje
kool-kolen
koolrapen
koor
koord om iets vast te maken
koosnaampje
kopje
kopje koffie
korset
korstje
kou vatten
kousenbanden
kraken
kralen-kraaltjes
kriebelen
krielhaantje
krijgertje spelen
kroelen
kroontje van aardbei
kruisbessen
kruisje
kruiwagen
kuieren
kuikentje
kuilsteker
kunstmest
kuren
kwaad
kwaad (gauw kwaad zijn)
kwaad maken
kwijlen

L

laag (in hoogte)
laag (min)
laarzen
laat dat (iets niet mogen)
laat maar
laatste
lachen (heel hard)
ladder-kleine ladder
ladekastje
laden
14 mei 2015

knut
kallufkoei
koeistouwer
blèèrkop
koei-koeie-koeikes
leut
kroes-kroeske
komen-kwaam
koste nie
knijne
knijnenol
knijn-knentjes
kôôlassiepadje
kwôôl-kwôle
bagge
kwôôr
lient
kulleke
kommeke-tas
bakske
kusjet
kosje
klets pakke
stieke
kraoke-krokt
kraole-kraolekes
kietele
krielaontje
ètske jaoge
maote
slûfke
kruidorus
krûske
krowwaoge
kuijere
kieke-kiekes
grèfe
slekkemeel
fratse
kwaod-kwaoj
kèèr-kort in de kèèr-kortaon zen
opkuuse
kwiele-zjivere

ljeeg-laog
laog
lèèrze
lot da
lot mar
leste
deuk
ljeer-ljirke
laojtoafel
laoije

lager	ljeeger
la-lade	laoj
land-landen	laand-laande
Langeweg (dorp)	Slikgat
langzaam drinken	tuttere
lantaarn	lantère
later	laoter
laurierdrop	klieskoek
leder	ljeer
leer ter versteviging van hiel in schoen	kontefort
leesplankje	leesplangeske
lei	laaj
leiden	laaije
leidsel	lent
lekken-lekt	likke-lik
lelijk	lillek-ljillek
leverworst	lol
libelle	korepikker
licht (heel licht)	lochjes
licht in gewicht	locht
lichtje	liechje
liedje	lieke
Lieve Heer (God)	lievenjirke
lieveheersbeestje	lievenjeerebjisje
lijken op	trekken'op
likken	lekke-zabbere-lebbere
lindebomen	liendebwôôme
links draaien	èèrom
lintbebouwing	lientbouw
lobbes	loeb-loebus
lol	leut
longen van dieren	loos
loondorser	lwôôndosser
loops	lwops
lopen (doelloos)	dripsulle
lopen (door plassen waarbij het water opspat)	batse
lopen (hinderlijk doelloos)	bère
lopen (in ondiep water)	baaije
lopen (overal doorheen)	dabbe
lopen-loopt	lwôôpe-lwopt
lot uit een loterij	lotje
loten	lôôtere
Lucia	Siej-Luus-Luuske
lui iemand	laanterfaanter
luiden	baaiere
luisteren	lûstere
luizen	pietjes
luizenkam	luizekammeke
lunchpakket maken	uitzakke
lusten	lusse

M

maak 't een beetje-zoek 't zelf uit **schèt gaaw**

machine	mussien	
maden	maoje	
maken (er een potje van maken)	begaoie	
maken-maakte	maoke-mokte	
mallejan	oets	
man	mànskèèrel	
man (onbeholpen)	gaffel	
manchester stof	mesiesterd	
mand-mandje (gevlochten)	ben-benneke	
manege	meneejzje	
manen-aanmanen	maone-gemaont worre	
mangelwortels	peeje	
mankeren	haopere	
mannenbroek	manvolksbroek	
mannenbroek zonder gulp	fluitje-snoepaofel	
marechaussee	massieseej	
markt	mart	
matras (strozak)	beddetijk	
matras op de grond	kerremusbed	
medaille	medollie	
meel waar koeken voor koeien van	werd gemaakt	
	lijzemeel	
meer	mjeer-mjir	
meestal	mjistal	
meeste	mjiste	
meid (onhandig)	meut	
meikever	mulder	
meisje	mèske-mokkel	
meisje (dik)	dikke foep	
meisje (jong)	medje	
meisje (lang)	langen dèèrem	
meisje (opgroeïend)	flèèr	
meisje zonder pit	flaawendel	
melk	mûlluk	
melk met verbrokkelde beschuiten	erin	poetjespap
melkboer	mûllukboer	
melken	mûlleke	
melkzeef	teems	
menens	mjeenes	
mensen	mèèse	
messen slijpen	messe wette	
mest	mies	
mest naar het land rijden	mies rije	
mest verdelen over akker met riek	mies breke	
mesthaak	miesaok	
mestvaalt	miessum-mieswoop	
met	meej	
meteen	mitjin-mitjeen-gelijk	
middag ('s middags van ongeveer	13.00 tot 16.00 uur)	saachtemiddegas
mier	moejzeiker	
minder	miender	
mis, niet raak	mies	
misdienaar	miesdienèr	
misschien	liechteluk	
missen	vaore	

moe
moe (heel moe)
moe worden
moeder
moeilijk
moeilijk doen
moeite
moeten
mogen
molen
molenaar
mond
mondharmonica
mooi
mop
mopperen
morgen ('s morgens)
morsdood
morsen
morsen (iets vloeibaars)
morser
motregen
motregen
motten
mutsje (rond)
muziek
muziek maken (doelloos)

moej
teutaon
draod krijge
moeke
mijelijk
eezele
geneuk
motte
meuge
meule
mulder
kwèèk-tôôt
mondmeziek
mwooj-schwôôn
bak
foetere-sakkere
smorreges
kiek dwôôd
mosse-mottele
kwaansele
mossert
muggepies
smosse
motte
potske
meziek
fietele

N
na elkaar
naad
naaien
naam
naam (lief)
naar/naar toe
naargelang
naast
naast (naast iemand zitten)
nacht ('s nachts)
nadat
nalatig
nat (helemaal)
nee
nee hoor
neergooien
net-netjes
neus
neus (met snot)
neus (scheldwoord)
neuzen (van schoenen)
neven (familie)
nichtje
niet
niet goed gaan
niet graag
14 mei 2015

gestèèrd
naod
naoje
naom
troeleke
naor
naovenaant
neve
neffe
snaachs
nao
lot
sliknat
neije
neije wor-njit jô
kwakke
pront
giegel-koker
snotpiek
putaok
teute
nééve
niechje
nie
klôôte
nwooj

niet stil kunnen staan	fieteldaas
niet willen zeggen wie iets gedaan heeft	gatspie
niets doen (zomaar wat rondhangen)	laanterfaante
nietsnut	lapswaans
nietwaar?/hoor	wor (stopwoord)
nieuwe	nuwe
nieuwjaar	nuwejaor
nieuwsgierig	nuwelek
nieuwsgierig kijken	gaope
nodig	nwôdig
nooit	nwoojt

O

olielamp	snotneus
om de beurt	omsebeurt
om te houden	ouwes
oma	opoe-opoetje-grwotje
omdraaien	kjeere
omhoog	omwôg
onderscheiding	lientje
ondertussen	impesaant
ongesteldheid vrouw	opoetje
ongeveer	tenostebij
onkruid	vuil
onmiddellijk	gelijk
ons	ôôs
ontbijtkoek	peperkoek
onverwachts	schieluk
onvoordelig	schaojluk
oog (ontstoken)	padwog
oogstappeltjes	wôostappeltjes
ook	ok
oom	wom
oorbellen	worbellekes
oor-oortjes	wor-workes
op en neer	èèrus en géés
opdonderen	opneuke
opkamer	opperkaomer
opladen	laoije
oplichten	beduvelle
opmaken	verkwaansele
opnieuw	overnuw
opoe	opoe-opoetje-grwotje
oprispen	bûlleke-kraoke
opruimen	aon kaant doen
opschepen	opsolftere
opscheppen	stoefe
opschieten	avecere-wèèrbieje-weg komme
opstaan (voor iemand)	omwôg gaon
opwaaien (fijn zand)	smore
opzadelen	opsolftere
opzij	èèrus en géés
opzij	uit de pad
oud	ouw
oudjaar	ouwejaor

overdrijven
overeenstemmen
overgeven
overkant
overlijden mededelen
overlopertje
overlopertje (spel)

begaoie
akkedere
spouwe
overkaant
aonzegge
duvulle
rie-kom-af

P

paadje
paal (onder gek van een wagen)
paar
paard
paardebloem
paardenhoofdstel
paardenstal
paardenvijgen
paardenvliegen
paars
pad (op het rechte pad)
pap voor kleine kinderen
papier
papieren zak
pas geleden
pastoor
peekoffie, cichoreiwortelkoffie (Buisman)
pek
pepernoot
persoon (apart, raar)
persoon (blijft over hetzelfde aan de gang)
persoon (die altijd alles uitmaakt)
persoon (dom-onbetrouwbaar)
persoon (eigengereid, moeilijk)
persoon (fel)
persoon (hard, onbehouwen)
persoon (houdt van een borreltje)
persoon (huurder grond en opstallen)
persoon (kijkt niet waar hij loopt)
persoon (klein met veel praatjes)
persoon (let niet op of hij vuil wordt)
persoon (moeilijk)
persoon (niet te vertrouwen)
persoon (onbehouwen)
persoon (onbenullig)
persoon (onguur uitziend)
persoon (onnozel)
persoon (ophaler van lompen)
persoon (ruziezoeker)
persoon (slordig gekleed)
persoon (vervelend, blijft zeuren)
persoon (vervelend, naar)
persoon te pakken nemen
perziken
pesten
petje

padje
wojbowôôm
paor
pèerd
melkdiesel
gereel
pèstal
pèstront
bliend'aoze
pèès
gereel
pabbeke
pepier
buil
korteliengs
pestoor
peejkoffie
tèèr
peperscheet
aorige
memzuiger
heffer en legger
krôôtekoker
klippel
grète
knoest
pruuvert
paachtboer
dabbert
opneukerke
dabbert
pust
ljillekerd
rouwe schoefel
oelewapper
sjappie
faant
bullejood
vrienger
bullejood
hangijzer
mieskwal
burgemjister maoke
spèzies
koeienere
klotje

petroleum
peuteren
pier
pikhaak
pilaar schuin oplopend
pioenroos
plaatje
plagen
plakker (niet weg te krijgen)
plankje
plassen
plekje (om in te liggen)
plezier
plezierig
plotseling
pluisje
plusfour
po
poederen
poesje (jong)
poesjes (geboren in herfst)
pofbroek
politie
politieagent
polsstok
pootaardappelen
pootje baden
pot (je kunt de pot op)
poten
potkacheltje
potloden
potverdorie
praatje maken
prakken
praten (aan één stuk door)
praten (blijven doorpraten)
praten (door elkaar)
praten (veel en heel goed)
precies hetzelfde
precies, zo is dat
preekstoel
priegelen
prijzen
prikkelraad
prikkelraadafsluiting
Prinsenbeek
proeven
puist
puthaak
pyjama met een "val"

R

raad
raden
ram, mannetjeskonijn
14 mei 2015

bromolie
frunneke
pieraos
pikaok
beer
knillisrwôôs
plotje
keskenaode
hangijzer
plangeske
afzette
kuit
deeg-leut
leutig
schieluk
ploeske-poeske
drollevanger
piespot-zekpot
poejere
poetje
baomeskatjes
drollevanger
pliesie
pliesieagent
klaawstok
zètèèrepels/zetters
pwotje baoje
jong d'in 'n maandje
pwôôte
duveltje
potlwoojer
gatsamme
buurte-burte
bouwe
kwettere
leutere
kaokele-gekaokel
lulle
netjinder
krèk
prikstoel
friemele-gefriemel
bestuite
piekeldraad-piekdraod-piendraod
draodekke
De Beek
pruuve
pûst
putaok
aanshop

raod
raoje
rammelèr

rammelaar	rammelèèr
rand	raand
ratelend geluid maken	kleppere
rechtdoor	rechtendur
rechts voor paard	hot-hottum
redelijk, kan ermee door	gèèf
regelen (buiten de regels om)	verapsele
regelen (van iets wat je dwarszit)	verrabbezakke
regenen	rengele
regenworm	pieraos
reukwater	ojeklonje-ruuk
reuma	rimmetiek
ribfluweel	mesiesterd
richting geven	laaije
richting geven aan paard	èèr
rijtuig op twee wielen	gerij
rode bietjes	krôôte
roe van Zwarte Piet	roej
roede (oppervlaktemaat)	roej
roepen	kwèke
roken	rwôôke-rwakt
rokkostuum	pietelèèr
rommel	bocht
rommelpot	foeperpot
rondhangen	laanterfaante
rondkijken (nieuwsgierig)	gaope-koekeloere
rondscharrelen en daarbij een ander hinderen	hinderen
	kreffele
rondvertellen	rondbezuine
rood	rwooj
roodborstje	rwoojbosje
rood-harig persoon	blauwe
roos-roosje	rwôôs-rwoske
rotje (vuurwerk)	pappesiester
rotzooi	bocht
rozenhoedje	rwôzenhoejke
rozenkrans	pottenoster
ruï	ruif
ruiken	ruuke
ruilen	tuitele
ruisen van blad/van de zee	ruise
rukjes (korte)	snukskes
rust van dieren (vogels) verstoren	verschouwe
rusten	schôôve
ruw	rouw
ruzie maken	naawe

S

sabbelen	lebbere
sajet (niet gekamde wol)	sjét
samen	saome
scapulier (medaille)	schabbelier (medollie)
schaar	schèèr
schaatsen	schetse
schaatsen (op het ijs achter elkaar rijden en elkaar vasthouden)	

schade	slierte
scharenslijper	schaoj
scheef	schèèreslieper
scheiding	rabbat
schelden-schold	schaaj
scheldnaam voor Duitser	schelle-schol
scheldnaam voor Nederlander	mof
scheldwoord	kèèskop
schelen	bedzeiker
schenen	schille
schep van hout voor graan	schêêne
schietbuisje van vlierhout	wôôstvat
schijn ophouden	proppeschieter
schijndracht bij paard	foef
schillen van aardappelen	hoojvulle
schommelen	jasse
schoorsteenmantel	tantere
schop	schouw
schop (trap)	batske-schoep-spieker
schoppen/trappen	schup
schort	schuppe
schoteltje	slwôôf
schram	schotteltje
schreeuwen	krjeew
schreeuwerd	kwèke
schuifla onder tafelblad	kwèkert
schuimpje, zacht snoepje	taofellaoj
schutting (hout)	schûmke
schuw	gelient
seringen	schouw
sinaasappel	kruinaogels
Sinterklaas	appelsien
Sinterklaas (cadeautjes brengen)	Sientereklaas
slaag	rije
slaag/standje krijgen	bukkum
slaan	tabbes krijge
slak	jasse-slaon
sleep van ijzer	slek
slijk	waajslèèp
slijpen (handmatig)	slik
slijpen (met steen/riem)	wette
slijpen (van zeis)	aonzette
slijpsteen	aore
slimmerik (in slechte zin)	slepstjeen-wetsteen
slok (mondvol)	gladjanus
sloot (aangelegd voor waterafvoer)	môôfel
sloot-slootje	lwôôp
slordig	slwôôt-slwotje
sloten schoonmaken	lot
slurpen	schouw maoke
snel	sloebere
snelbinders op een fiets	gaauw
snoeiafval	stieke
snoep (harde brok)	musterd
	babbelèr

snoep (grote toffee)	bakkesvol	
snoepje	lekkerke	
snorretje op randje bovenlip	nondejuuke	
snotaap	snotpiek	
snuiten, neus snuiten	snutte	
soms	somweile	
sorteren	leeze	
spaken	spjêêke	
speeksel	kwiël	
speelplaats bij school	plets	
speen	tut-tutter	
spel	kakkestoele maaje	
spelen	speule	
spijker om schoenen mee te beslaan	tets	
spin	spienekop	
spitten	spaoje	
spotten	uitsliepe	
spraak	praot	
springen	titse	
spugen	tuffe	
spuug	tuf	
staan	staon	
stal waar de mest gedurende de stalperiode van de koeien niet werd afgevoerd		potstal
stallantaarn	stallantère	
standje	grommes	
steen-steentje	kaai-kaaïke	
steun (soort ladder)	gek	
stoel (riet met hoge leuning)	zûrrigstoel	
stof (lapje-lapjes)	lapke-lapkes	
stof (verfrommeld)	frôôt	
stok voor afsluiten van poort	perkel	
stolp (glas over beelden)	stulp	
stommeling	kieke	
stomp	peut	
stoppelknollen	gruun	
stoppen	aon kaant doen	
storm-stormen	stûrrem-stûrreme	
stoten	stwotte-boetse	
stotteraar	hakkelèr	
stotteren	hakkele	
straat	straot	
straatstenen	strotskaaie	
straatstenen (vierkant gehakte stenen)		kienderkoppe
streepje	stripke	
streken	fratse	
stro (bij elkaar gebonden)	schob-schôf	
stromijt	strwoojshelluft	
strozak	strwoojzak	
strozak/matras	beddetijk	
struikelen (iemand laten struikelen)	pwotje lappe	
stuiptrekken	lèllepwôte	
stuiteren	tetse	
sufferd	jodokus-kwiep-kwiebus	
sufferd (sloom persoon)	droel	

suikerbieten	suikerpeeje-peeje	
suikerbietenplantjes verplanten/op	open plekken zetten	uitdunne
sukkelaar	dalk	
sul	loeb-loebus	

T		
tachtig	taggetig	
tafel dekken	taofel zette	
takje (dun buigzaam)	gèrtje	
takje (dun zwiepend)	giepske	
tand, tanden	taand-taande	
tante	mui	
tarwe	terrew	
te pakken hebben	gekuld zijn	
te pakken nemen	fôôns-beer	
te voet	bjeenewaoge-kuierlatte	
teer	tèèr	
tegelijkertijd	impesaant	
tegenhouden	beletten	
tegenwoordig	tegeworrig	
teiltje	teltje	
tekeer gaan (erg)	ljillek doen	
terechtwijzing	potsie dikke samme mieke motjes kiske de kneuter	
terug	trug	
teruggaan	kjeere	
tevredenheid met situatie	dosse	
tik op je hoofd	tets	
timmermanshamer	klaawhaomer	
tochtig zijn van varken	bremzig	
toilet/poepdoos binnen	pleej	
toilet/poepdoos buiten	hûske	
tol voor jongens	haktol	
tol voor meisjes	sop	
torenvalk	klaamper	
tornmesje	torremeske	
tot ziens	oudoe	
toverheks	twôôverheks	
tractor	trekker	
trap (schop)	schup	
trappen	schuppe	
trekstangen boerenkar	bûrries	
treuzelen	teute	
trots	geneuk-vrééd	
tuier (paal om vee aan vast te leggen)	tuijer	
tuin	hof	
tuinboon-tuinbonen	labtjeen-labwone	
tussendoor	tussendur	
twisten	strije	

U	
ui	juin
uien schoonmaken	juine
uit elkaar rafelen van stof	ploeze
uitbrander	schelles

uitdrukking van medeleven	amai
uitdrukking van misnoegen	belaojtaofeld
uitlachen	uitsliepe
uitleggen	uitduije
uitlopen/uitschieten van planten	lôôte
uitroep van zachte spot	ietum-ietum
urineren	afzette

V

vaars (jonge koe die nog niet gekalfd heeft)	vèès
vaatdoek	schotteldoek
val	boengst
vals spelen	haorzak
van katoen geven	kèès geve
van opzij	bezijes-van bezijes
van vooraf aan	enderevaon
vanaf het begin	jistenevien
vandaag	vandaog
varken	kuus-vèèreke
varkenshandelaar	vèèrekesstouwer
varkenshouder	vèèrekesouwer
varkenspees	peezeriek
vaste plaats huren in de kerkbanken	paachte-plekke paachte
vee (jong)	bjisjes
veel	wôöp-veul
veevoer	gruun
veger	bessum
velletje(s) papier	blaojke-blaojkes
ventje (klein)	gasje
verbandgaas	lapke
verbazing (uitdrukking)	sjérekeszoete
verbergen	wegfrommele
verbieden	verbieje
verbindingspaadje	wiegeske
verder weg	wijerop
vergadering	vergaodering
vergrendelstok	stullephout
verhouding (in verhouding tot)	naovenaant
verjaardag	verjaordag
verknoeien	verkwaansele
verkopen	van kaant doen
vermogen om iets al dan niet te kunnen	gèggut of gèggut nie
vernielen	verballemonte
verontwaardiging	sjérekeszoete (uitdrukking)
verscharen (vee van de ene naar de andere wei leiden)	verstouwe
versieren	aonkleeje
verstoppen (stiekem)	wegfrommele
verstoppertje	pjeer pjeer
vervelend doen	keskenaode
verwaand	grwotsig
verwerken	aon kaant doen

verzekeren	verasserere
vestje (gebroid)	lèfke
veters	niessels
vieren van touw	bot geve
viezerik	onteriek-vûllik
vinden-vind	viene-vien
vinger	vienger
vingers	tengels
vishengel	engelgèrt
vissen-visje	viesse-vieske
vlaamse gaai	hannebroek
vlaktemaat	gemet
vlierbeshout	fiemperkeshout
vloer	èrd
vlondertje	vonderke
vlug	gaauw
voddenboer	bullejood
voederbieten	bagge
voederbieten	jaopies-mangewottels
voeren	voejere
voeren (laatste voer van de dag geven)	afvoejere
voering	voejer
voetballen	sjotte
vogeltjes	voggeltjes
volgorde bepalen wie mag beginnen met een spel	tosse-heule
volgorde van schieten bepalen (handboogschutterij)	heule
voorbij	vurbij
voorhoofd	stui
voorjaar	vorjaar
voorraad	muuk
voortaan	vort
voorval (bijzonder)	bak
vork, eetvork	ket-verket
vriend	maot
vrije dag	rjipdag
vrijersavond	rjeepavond
vrijgezellenstrik	nondejuuke
vroeger	vruger
vrouw	mokkel-mèès-vrullie
vrouw (bazig)	helleveeg
vrouw (dik en sloom)	dwôôs
vrouw (dik)	foep-dikke foep
vrouw (groot en dik)	meulepèèrd
vrouw (heeft met stemverheffing overal iets over te zeggen)	kwèèk
vrouw (levenslustig)	hollewaai
vrouw (moeilijk)	appelteef
vrouw (onverzorgd)	poet-poetje
vrouw (waar niet mee te leven is)	kunollie-kurnollie
vrouw (slordig gekleed en niet elegant)	daaj
vrouw (zeurderig, oud)	meut-ouwe meut

vrouwenbroek zonder kruis
vrouwtjeskonijn
vuil
vuil ei (ei met vruchtbeginsel)
vuilak
vuiligheid
vuur totaal gedoofd

ossegerjeel
fwooj
ont
klôôteraaj
vûllik
derrie
puut uit

W

w.c. (naar de w.c. gaan)
waaks
waar
waarom
waarschijnlijk
waarvoor
wagen
wagen (met een wagen)
wagenladder
wagentje op twee wielen
walm
wandelen
wanneer
warboel
warm
wat
water
water uit put ophalen
waterblaas van varken
waterjus
waterketel
waterput
watersoep
wedspel met luciferhoutjes
weduwe
weer
weerszijden
weg zijn
weg zijn zonder te weten waarheen

afgaon
geworrig
waor
wùrrum
liechteluk
waorvur
waoge-wagel
per as
bok
kèrke
blaok
kuijere
oenjeer-wanjir-wanjeer
frut
jit-wèèrum
wa
waoter
putte
klablaos
lawaajsop-lawaajsaus
moor
put
blindesoep-lawaaisoep
pèltje trekke
weew
wir
wieskaante
klavetter-d'n hort op zijn

wegdek (ongelijk)
wegen naar schatting op de hand
weggaan
weglopen
wegwezen
weide aan het huis
weidepaal
weigering
weiland
wel ja
welke
welput
welterusten
werk
werk (ergens lang werk mee hebben)

op de legèet zijn
hobbelkaaie
kwikke
aftaaje
gepse
opneuke
dries
waajpaol
kulleke
waaj
waajot
uukke
put
slopgrust
wèruk
zoet zijn

werken-werkte-gewerkt	werreke-work-geworreke
werkschoenen	kiesjes
wiegen	zuuje
wieltje waar een riem of band over	liep
	poelie
wilg	grient
wilgenbloesem	katjes
willen-wilde/wou-wilden	wille-wouwe
wind	wiend
winter-in de winter	wienter-swienters
winterpenen	peeje
winterperen	wienterknoeste
wissen	gumme-stuffe
wissen, uitgommen	uitgumme
wit	wiet
witten	wiette
worden-werd-geworden	worre-wier-geworre
worm in appel of peer	kees
wormen	wûrreme
worteltjes	horrepeejkes
wrijven	ruise
wringer	vrienger

Z

zaag	zaog
zakdoek	zadoek
zakhorloge	lalloozie
zand	zaand
zandgroeve van onvruchtbare grond	uitzet
zandgrond (schraal, donkerrood/bruin)	koffiekluite
zaterdag	zaoterdag
zeefje	zifke
zeggen-zei-gezegd-heeft gezegd	zegge-zee-gezeet-gezeet ga'd
zeis	zèèsie
zeker	ommes
zelf	zelluf
zeug	zog
zeuren	neuke-verneuke
zeuren	zjivere
zeurkous	mimeut
zij	zullie
zijn gang gaan/laten gaan	petije
zijn-was-geweest	zen-waar-gewiest
zingen	zienge
zitstok in kippenhok	roest
zitvlak	batterij
zode	ros
zoet	zuut
zoete pap	zuute pap
zolderluik	val
zoon-zonen	zeun-zeuns
zootje	zoojke
zorgen	zûrrege
zouthout	zuutout
zoveel	zuvul

zuigen	lebbere-zabbere
zuigen (langzaam drinken)	tuttere
zuigfles	tutfles
zulke	zukke
zuurstok	lekstok
zwaaien (groeten in voorbij gaan)	zjoere
zwarte Piet	Assiepan
zwarte Piet (naam)	Trappedoelie
zweer	zwèèr
zwetsen	stoefe

(omslag achterkant)

